ארץ ישראל
און די
אידישע ארבייטערשאפט

טענות אַנטגעגען ארץ ישראל

פון

דר. חיים זשיטלאָווסקי

פרייז 25 סענט

ארויסגעגעבען פון
פועלי ציון פערלאג
266 גרענד סטריט
ניו יארק — 1918.

ביבליאטעק און לעז צימער פון אידיש נאציאנאלען ארבייטער פערבאנד
LIBRARY AND READING ROOM OF THE Jewish National Workers' Alliance

ארץ ישראל און די אידישע אַרבייטערשאַפט

טענות אַנטגעגען ארץ ישראל

פון

דר. חיים זשיטלאָווסקי

ארויסגעגעבען פון

פועלי ציון פערלאג

ניו יארק — 1918.

נאציאנאלע ארבייטער פערבאנד צענטראל קאמיטעט פועלי ציון
יידישע עמית בטורונטו פאלקס ביבליאטעק פאראנטע JEWISH PUBLIC LIBRARY, TORONTO

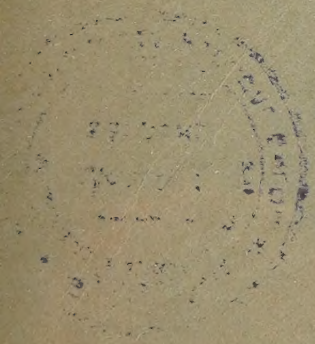

ארץ־ישראל און די אידישע ארבייטערשאפט

אינהאלט:

פאראוואָרט — — —

1

ארץ ישראל — אַ פֿריידענס־אינזעל

דער וועלט־קריג האָט אַוועקגעשטעלט די נאַציאָנאַלע פראַגע אין דעם צענטער פון אַלע פּראָבלעמען, וואָס באַשעפטיגען אונזער צייט. עס איז געווארען קלאָר און מיט יעדען טאָג ווערט אַלץ קלערער, אז אָט די אָנגעוועהטאָנטע פראָגע קאָן מענשליך פֿאַרענטפערט ווערען ניט אַנדערש, סיידען דורך דער באַפֿרייאונג פון די אונטערדריקטע פעלקער, דורך די פֿאַלי טי־שע זעלבסטשטענדיגקייט, וואָס זאָל געגעבען ווערען צו יעדען איינעם פון זיי.

איך וויל דאָ דערמאָנען, אז דער גאַנצער באַדייט פון פּאָליטישער זעלבסטשטענדיגקייט פאר א פאָלק טרעט ארויס אם בולט־סטען אין יענע מאָמענטען פון דער געשיכטע, ווען עס וואקסט ארויס די פראָגע פון קריג און פרידען.

באַטראַכט אין דעם איצטיגען וועלט־קריג די לאָגע פון דעם שווייצאַרישען פאָלק, וואָס באַשטעהט איינאַנצען פון אַן ערך א דריי מיליאָן מענשען.

אויב עס איז דאָ וועמען עס איז מקנא צו זיין אין דער איצטיגער צייט, איז דאָס געווים יענעם קלייגעם, גאָט־געבענשטען פעלקעלע, וואָס האָט א דאנק זיין פּאָליטישער זעלבסטשטענדיגקייט, געקאָנט דורכפיהרען זיין ווילען, צו בלייבען נייטראַל און צו פאַרהיטען דאָס לעבען פון זיינע קינדער. אַרומגערינגעלט פון אַלע זיטען מיט די וויילד זיך שלייַדענדע וואלען פון דעם בלוטיגען ים, שטעהט דאָס שווייצאַרישע פאָלק ווי א פעסטער פעלז, אָן וועלכען עם ווערען געבראָכען די ברויזענדע בלוט־וואלען, און קיין איין טראָפען בלוט קאָן ניט פאַרשפריצט ווערען אין זיין לאנד.

א גרויסער טייל פון זיינע קינדער איז צעזעצט און צעשפרייט איבער דער גאַנצער וועלט. אָבער עס איז ניטאָ קיין איין מאָכט אין דער וועלט, וואָס זאָל קאָנען א כאפ טאָן זיינם א קינד פאר'ן

פארוואָרט

די ארטיקלען: "ארץ ישראל און די אידישע ארבייטערשאפט, זייענען געווען געדרוקט אין „טאג", אין מאי, 1918, נאך איידער דער אידישער ארבייטער־קאנגרעס פאר ארץ ישראל איז צענויפגעראפען געוואָרען.

די ארטיקלען: „טענות אנטגעגען ארץ ישראל" זייענען פריהער ערשינען אין דער „צוקונפט", פאר יוני, יולי און אויגוסט, 1918.

ביידע סעריעס ווערען דא איבערגעגעבען אהן א וועלכער עס איז ענדערונג.

אקטאבער, 1918.

גראם מינימום, ווי אן אויפגאבע, וואם צו איהר פאר־
ווירקליכונג דארף מען צוטרעטען שוין, אויפ'ן שטעל.

עס איז איצטער ניטא ביי דעם אידישען פאלק קיין אנדער
קלאם וואם זאל קאנען אויפפאסען דעם ציוניזם אין זיין ריינעם
טעריטאריאליסטישען, ד. ה., סאציאל־פאליטישען זין, ווי נאר
דער ארביטער קלאס, וואם איז, דאנקען גאט, גע־
בליבען פריי פון דער אלטער ציוניסטישער אידעאלאגיע און פרא־
זעאלאגיע.

דער אידישער ארבייטער־קלאס דארף דעריבער אויפנעמען
אט די דאזיגע אויפגאבע אין איהר גאנצער ראדיקאלער קאנסע־
קווענץ און ווערען אין דעם פונקט דער פיהרער פון דעם גאנצען
פאלק.

אויף דעם ארבייטער־קאנגרעס, וואם וועט אינגיכען פארקו־
מען, דארף די אידישע ארבייטערשאפט קודם כל פארמולירען אט
די צענטראלע, אונקאמפראמיסליכע פאדערונג איהרע: א זעלבסט־
שטענדיגע אידישע נייטראלע רעפובליק אין ארץ־ישראל. זי מוז
אויסארבייטען יענע פראקטישע מיטלען, וואם זאלען דורכברעכען
א וועג אין לעבען פאר דער פארווירקליכונג פון אט דער צענט־
ראלער, אונקאמפראמיסליכער פאדערונג.

זענען דא וועלכע עס איז שאנסען, אז אונזער פאדערונג זאל
שוין אין אונזער צייט פארווירקליכט ווערן? עס זאל אוועקגע־
לעגט ווערן א פאליטישער פונדאמענט פאר דער אויפבוי
פון א פרייער אידישער רעפובליק?

דער ערשטער קאמף־פלאץ פון דער אידישער ארבייטערשאפט
פאר א נאציאנאלער זעלבסטשטענדיגקייט וועט זיין דער קומענ־
דער פרידענס־קאנגרעס. מיר דארפען זעהן, אז אונ־
זער פאדערונג זאל ארויפגעשטעלט ווערען אויפ'ן טאגעסארדנונג
און זאל פארהאנדעלט ווערען דארטען.

דאס קאן מען דורכפיהרען, אויב עס וועט זיך איינגעבען
צו פאראינטערעסירען אין איהר די וויכטיגסטע ארביטער־
פארטייען פון דער וועלט און אלע יענע רעגירונגען, וואם זענען
ניט פאראינטערעסירט, אז ארץ־ישראל זאל בליבען אין די הענט
פון טערקיי אדער אין די הענט פון א וועלכער עס איז אנדער מאכט.

קאָלנער און געגען זיין אייגענעם ווילען אריינווארפען אין קאָלך־אויוון פון דעם איצטיגען וועלט־בראנד.

צו אזא לאגע דארף שטרעבען יעדעם פאָלק. צו אזא לאגע דארף אויך שטרעבען דאָס אידישע פאָלק, אויב עס איז נאָר פאר־אינטערעסירט אין דער פארענטפערונג פון זיין נאציאָנאָלען פראָב־לעם, אין דער זעלבסטבאשטימונג פון זיין נאציאָנאָלען גורל, איז דער מאכט צו באשיצען דאָס לעבען פון זיינע קינדער, ניט נאָר פון די, וואָס וואוינען אין זיין לאנד, נאָר אויך פון די, וואָס זענען געצוואונגען צו וואוינען דרויסען פון איהם.

אט די פאָליטישע זעלבסטשטענדיגקייט קאָן דאָס אידישע פאָלק האָבען נאָר יעמאָלט, וען עס וועט האָבען אן אייגען לאנד, אן אייגענע פרייע זעלבסטשטענדיגע נאציאָנאָלע היים.

אט דאָס איז דער אמת'ער, דער טיפסטער זין פון דעם ציוניזם, ווי ער ווערט דיקטירט פון די נויטען פון אונזער צייט. אלע אנדערע ראָמאנטישע אידעאָלען און שטרעבונגען, וואָס האָבען זיך היסטאָ־ריש פארבונדען מיט איהם, זענען א תפל, א געשיכטליכער צופאל. דאָס זענען אלץ „ י ע נ ע ־וועלטיגע" שטרעבונגען, וואָס זענען אָנגעוואקסען אין איהם, ווייל ער האָט ניט געהאט קיין מאכט צו קעמפען דירעקט אין לעבען פאר זיין אינוועניגסטען סאָציאָלען און פאָליטישען תוך.

אן אייגענע פרייע זעלבסטשטענדיגע נייטראָלע רעפובליק אין ארץ ישראל, אויפגעבויט אויף פראָגרעסיווע יסודות פון דער מא־דערנער געזעצגעבונג און דער מאדערנער דעמאקראטיע; א רע־פובליק, וואָס זאל פארזיכערען פאר איהרע קינדער דאָס לעבען און די פערזענליכע פרייהייט; א רעפובליק, וואָס זאל קאָנען פאר־שפרייטען איהר שוץ אויף א וואָס א גרעסערער צאָל פון אידען, סיי־אין דער היים, סיי אין דער פרעמד, — אט די אינוועניגסטע פא־דערונג פון ציוניזם, וואָס איז אין דער לעצטער צייט ארומגע־וואקסען געוואָרען מיט אלערליי ווילד־פליישן, מוז איצטער ארויס־באפרייט ווערען, סיי פאר אונז, סיי פאר דער וועלט, נ י ט ווי א ווייטער־ווייטער ענד־ציעל, צו וועלכען מיר וועלען זיך וען עס איז ארויפדראפען איבער טויזענדער טרעפלעך, דורך טויזענדער קאָמפראָמיסען. עס דארף אוועקגעשטעלט ווערען, ווי א פ ר א־

דער פרידענס־קאָנגרעס קאָן נאָר באַשטימען דעם אויפבוי פון א אידישער נייטראַלער רעפובליק, אָן ערך, אין דער פאָרם פון אזא באַשלוס:

עס זאָל באַשאפען ווערען א פרייע, נייטראַלע רעפובליק אין ארץ־ישראל, אין די און די גרעניצען, און עס זאָל דעם אידישען פאָלק געגעבען ווערען דאָס פאָליטיש־גאַראַנטירטע רעכט און מעגליכקייט, צו קאָלאָניזירען עס, אויפצובויען עס און צו בילדען דאָרט א מאיאָריטעט.

די סואוועראנע באַלעבאַטישקייט איבער דעם לאַנד ב י ז צו דעם מאָמענט, ווען דאָס אידישע פאָלק וועט דאָרטען אויפבויען א מאיאָריטעט, וועט מוזען איבערגענעבען ווערען אין די הענט פון א פראָטעקטאָראַט.

ווער עס זאָל האָבען דעם פראָטעקטאָראַט איבער'ן לאַנד?

אויב די אידישע ארבייטערשאפט איז באמת פראָ־נטערעסירט, אז ארץ־ישראל זאָל זיין א פ ר י י לאַנד און א נ י י ט־ר א ל לאַנד; אז עס זאָל אַרויסגענומען ווערען פון יענעם דיפּלאָמאטישע אינטריגען־שפּיעל, וואָס ווערט אָנגעפיהרט אין דער פאָליטיק פון דעם ווייטען מזרח; אז עס זאָל בלייבען געשיצט און געזיכערט פון אלע אימפעריאליסטישע געלוסטען, דאַרף זי, די אידישע ארבייטערשאפט, פאָדערן, אז דער צייטווייליגער פראָטעק־טאָראַט איבער אונזער לאַנד זאָל איבערגעבען ווערען אין די הענט פון א נ י י ט ר א ל ע ר א י נ ט ע ר נ א צ י א נ א ל ע ר ק א־מ ס י ע.

און אויך אָט די פאָדערונג אונזערע וועט ווערען אונטער־שטיצט פון די זעלבע פאָליטישע מאַכט־פאַקטאָרען, וואָס מיר ווע־לען פאַראינטערעסירען אין דער באַשאפונג פון א נייטראַלער אידי־שער רעפובליק, אין דער באַשאפונג פון א נייעם פרידענס־אינ־זעל פאַר דער מענשהייט.

און אויך די פאָדערונג קאָן דורכגעפיהרט ווערען מיט זייער הילף.

פֿאַרגעסען מיר ניט, אַז עס ליגט אין די אינטערעסען פון דער מ א י ר ט ע ט פון די איצטיגע רעגירונגען, ארץ־ישראל זאָל בעסער דערקלערט ווערען ווי א נייטראַלע זעלבסטשטענדיגע מדינה, איידער זי זאָל באַאַנגען צו דעם אָדער יענעם פון די אימפעריאַליסטישע לייבֿען, וואָס וועט זי אויסנוצען צו פאַרשטאַרקען זיין פּאָליטישע מאַכט.

פאַרגעסען מיר ניט, אז אַלע דעמאָקראַטישע און פרידענס־ליבענדע עלעמענטען פון דער איצטיגער וועלט וועלען מיט פרייד באַגריסען דעם פֿלאַן צו שאַפֿען נאָך א נייעם נ י י ט ר א ל ע ן שטאַאט, נאָך א נייעם פ ר י ד ע נ ס־ א י נ ז ע ל אין דער ממשלה פון דער מענשהייט.

אויב דער פרידענס־קאָנגרעס וועט באמת זיין א קאָנגרעס פון פעלקער און ניט קיין אוידיעניץ פון בעזיגנטע שקלאַפֿען, וואָס וועלען דאַרפֿען קומען און ברענגען טריבוט צו דעם זיעגרייכען דייטשען קיסר און אויסדריקען זייער אונטערטעניגקייט צו איהם, וועט ער, דער קאָנגרעס, יעמאָלט שטעהן אונטער דעם דרוק פון דער עפענטלעכער מיינונג אין יעדען פרייען לאנד, פון דער אלץ וואקסענדער פּאָליטישער מאַכט, וואָס דער אלוועלטליכער פּראָפּעטאריאט געווינט איצטער מיט יעדען טאָג אין דעם פּאָליטישען לעבען; און אויך אונטער דעם דרוק פון יענע רעגירונגען, וואָס זענען ניט פאראינטערעסירט, אז די אָדער יענע וועלט־מאַכט זאָל פאַרשטאַרקען איהר פּאָליטישען אינפלוס אין דעם ווייטען מזרח דורך דעם באזיץ פון ארץ־ישראל.

אויף וויפיעל מען קאָן איצטער באַאורטיילען די לאגע, קאָנען מיר געווינען אויף אונזער זייט אלע ארבייטער פּאַרטייען פון דער וועלט, די רעגירונג פון די פאראיניגטע שטאַאטען, און נאָך א פּאָר איינפלוסרייכע, מעכטיגע רעגירונגען, וועמעס נעמען עס איז ניט נויטיג דא אויסצורעכענען..

זייער הילף ק א נ ע ן מיר געווינען און מיט זייער הילף קאָנען מיר רעכענען אויף ערפאָלג.

געווים דאַרפֿען מיר זיין גרייט, אז דער פרידענס־קאָנגרעס וועט אונז ניט איבערגעבען תיכף ומיד די סאָוועראנע באַלעבאַטיש־קייט איבער'ן לאנד.

טישען ענד־ציעל; אז זי האָט שוין פריהער געפיהרט פאָליטישע אונטערדרוקונגען וועגען א טשארטער אויף ארץ־ישראל; אז זי האָט ארויסגערופען אין לעבען פיעלע אינסטיטוציעס, וואס זענען נויטיג פאר דער קאָלאָניזירונג פון דעם לאנד; אז זי האָט שוין זעהר פיעל אויפגעטאָן פאר דער באשאפונג פון א מאדערנעם ישוב אין ארץ־ישראל; אז די דעקלאראציע פון דער ענגלישער רעגירונג דאדף מען פארדאנקען דער טעטיגקייט פון דער ציוניסטישער פארטיי און איז מיטגעטיילט געוואָרען איהר; אז אָט די פארטיי איז ניט קיין ארגאניזאציע פון א באשטימטען קלאס אין אונזער פאָלק, נאר נעהמט אריין אין זיך פארטרעטער פון אלע קלאסען, די ארבייטער אזוי גוט ווי די באלעבאטישע, און אז זי שטעהט שוין איצטער אין פארבינדונג מיט דער ענגלישער רעגירונג.

די אלע ארגומענטען, ווי וויכטיג אדער אונווייכטיג זיי זאלען ניט זיין, קאָנען אבער ניט פארדעקען דעם קארדינאלען פאקט, וועלכען מען דארף האבען אין זינען, וועז מען רעדט וועגען דאס רעכט, אפיציעל ארויסצוטרעטען אין דעם נאמען פון דעם גאנצען פאָלק.

דער פאקט איז, אז די ציוניסטישע פארטיי איז א פ א ר ט י י, ד. ה., איין איינציגע ר י כ ט ו נ ג אין דעם לעבען פון אונזער פאָלק, און ניט דאס גאנצע אידישע פאָלק.

די ציוניסטישע פארטיי, ווי זי האָט זיך היסטאריש אויסגעבילדעט, האָט צו איהר צווועק ניט נאר די באשאפונג פון א נאציאנאלער היים פאר'ן אידישען פאָלק אין ארץ־ישראל, נאר אויך די דערגרייכונג פון א נ ד ע ר ע ציעלען, דער עיקר קולטורעלע און נאציאנאלע פון א באשטימטען כאראקטער.

גלייך אין אנהויב פון איהר טעטיגקייט האָט די ציוניסטישע פארטיי, דורך דר. הערצל'ס ליפען, דערקלערט, אז „דער ציוניזם איז דער צוריקקעהר צו דעם אידענטום, איידער דער צוריקקעהר אין דאס אידישע לאנד" און פון דעמאָלט אן איז דער פראָבלעם פון דעם „אידענטום" אוועקגעשטעלט געוואָרען אין דעם צענטר פון דער ציוניסטישער טעטיגקייט אזוי, אז אפילו פראָמינענטע פיהרער פון דעם ארבייטער־ציוניזם האָבען זיך עפענטליך געקאָנט אויס־

2

דער אידישער אלוועלטליכער קאנגרעס און די גרויס-קאלאניזאציע

מיר האבען געזעהן, אין וואס עם דארף באשטעהן די צענט-ראלע, וויכטיגסטע אויפגאבע פון דער אידישער ארבייטערשאפט בנוגע צו ארץ-ישראל.

זי דארף זעהן, אז דער פרידענס-קאנגרעס זאל באשלוסען, צו באשאפען א פרייע נייטראלע רעפובליק אין ארץ ישראל, וואו דעם אידישען פאלק זאל געגעבען ווערען די גאראנטירטע מעגליכ-קייט צו קאלאניזירען דאס לאנד און צו בילדען דארטען א מאיאריטעט.

מיר האבען אויך געזעהן, אז די סואוועראנעטעט איבער דעם לאנד, ביז צו דער אויסבילדונג פון דער אידישער מא-יאריטעט, דארף איבערגעגבען ווערען אין די הענט פון א נייטרא-לער אינטערנאציאנאלער קאמיסיע.

אט די צייטווייליגע סואווערינע מאכט איבער ארץ-ישראל וועט דארפען איבערגעבען דעם אידישען פאלק דעם טשארטער אויף דער קאלאניזירונג פון דעם לאנד.

אין וועמעם הענט פון דעכ אידישען פאלק זאל דער טשאר-טער איבערגעגעבען ווערען? וואר האט א רעכט ארויסצוטרעטען, צו רעדען און צו האנדלען אין דעם נאמען פון דעם גאנצען אידישען פאלק?

עם איז אין דער לעצטער צייט ארויסגעזאגט געוואָרען דער געדאנק, אז די אלוועלטליכע ציוניסטישע ארגאניזאציע איז דער רעכטמעסיגער פארטרעטער פון דעם אידישען פאלק בנוגע דער ארץ-ישראל-פראגע און אז מיליא דארף דער טשארטער איבערגע-געבען ווערען אין איהרע הענט.

מען ווייזט אן אויף דעם פאקט, אז זי איז געווען די אייניצי-גע ארגאניזאציע, וואס האט ביז אהער געקעמפט פאר דעם ציונים-

ארגאניזאציע א י ז א פ א ר ט י י , מיט א באשטימטער ריכ־טונג אין דעם אידישען לעבען.

ארץ־ישראל דארף אבער אוועקגענעבען ווערען דעם גאנצען אידישען פאלק. אויף ארץ־ישראל האט א רעכט י ע ד ע ר איד, וואם ווייל, אז ארץ־ישראל זאל ווערען די נאציאנאלע היים פון דעם אידישען פאלק: סיי דער וואם גלויבט אין „אידענטום", סיי דער וואם לייקענט עס אפ; סיי דער העברעאיסט, סיי דער אידישיסט; סיי דער וואם האלט אז דער ציוניזם האט פיעל אויפגעטאן פאר דער אידישער באפרייאונג, סיי דער וואם איז מבטל איהר גאנצע פריהערדיגע טעטיגקייט בקליפת השום; סיי דער וואם ווייל זיך פאליטיש אריענטירען אן ענגלאנד, סיי די וואם גלויבען אין אן אנדער פאליטישער אריענטאציע, אדער די וואם פאדערן, אז בנוגע ארץ־ישראל זאל דאם אידישע פאלק פיהרען אן אייגענע אונאפ־הענגיגע לעבען, וואם ציעלט צו פאלשטענדיגער פאליטישער זעלבסט שטענדיגקייט און נייטראליטעט.

און ווען אפילו די ציוניסטישע ארגאניזאציע זאל איצטער צע־נויפרופען איהר אל־וועלטליכען קאנגרעס, אויף וועלכען זי זאל רעווידירען אלע ביז איצטיגע באשלוסען, — אויפהויבען איהר ענדציעל אויף דער הויך פון דער איצטיגער סיטואציע, ברייט־מא־כען איהרע ראהמען אזוי, אז י ע ד ע ר איד, וואם ווייל ארץ־ישראל, זאל קאנען ארייטרעטען אין איהר, — וועט דאם איהר נאך אויך ניט געבען דאם רעכט ארויסצוטרעטען אין דעם נאמען פון דעם אידישען פאלק. ווייל א רעכט, אפיציעל צו רעדען אין איינעמם נאמען, קאן ניט ג ע נ ו מ ע ן ווערען; עס דארף ג ע־ג ע ב ע ן ווערען.

א רעכט צו רעדען אין דעם נאמען פון דעם אידישען פאלק דארף ג ע ג ע ב ע ן ווערען פון דעם אידישען פאלק, — דאם הייסט, פון א דעמאקראטישען אלוועלטליכען אידישען קאנגרעס, צונויפגערופען פון אן אפיציעלער קערפערשאפט. און צונויפגע־שטעלט ווערען דארף ער אזוי, אז אלע טענדענצען אין דעם אידי־שען נאציאנאלען לעבען קאנען האבען אויף איהם זייער מעגליכסט פרייען אויסדרוק.

עס פארשטעהט זיך, אז דער קאנגרעס דארף צונויפגערופען

דריקען, אז פאר זיי זיינען די אינטערעסען פון דעם אידענטום וויכ־טיגער, איידער די אינטערעסען פו די איצטער לעבענדע אידישע פאלקס־מאסען.

די ציוניסטישע פארטיי האט אויך אנגענומען א באשלוס, אז די נאציאנאלע שפראך פון דעם אידישען פאלק אין ארץ־ישראל דארף זיין העברעאיש. דאס הייסט, אז די פארטיי האט זיך שוין געבונדען מיט א באשטימטען ענטפער אויף איינעם פון די וויכ־טיגסטע פראבלעמען פון דעם אידישען נאציאנאלען לעבען.

זי האט אויסגעארבייט א געוויסען פלאן, ווי צו קאלאניזירען דאס לאנד און האט ארויסגערופען אינסטיטוציעס, וואס זענען אנגעמאסטען צו איהר פלאן. דאס הייסט, אז אויך אין דער קא־לאניזאציאנס־פראגע האט זי שוין א געוויסע ליניע, וואס באשטימט איהר פארטיי־טאקטיק.

זי שטעהט אין נאהענטע באציהונגען צו א מעכטיגער רע־גירונג, מיט וועלכער זי איז שוין אפשר ארויינגעטראטען אין גע־וויסע אפמאכען. דאס הייסט, אז איהר פאליטישע אריענטאציע איז שוין לכתחלה באשטימט.

א חוץ דעם איז איהר ע נ ד - צ י ע ל, מיט וועלכען זי איז געבונדען, פארלאנגט און ניט אנגענמאסטען צו די פאדע־רונגען פון דער צייט. די ציוניסטען פאדערען אן „עפענטליך־רעכטליך גזויכערטע היים", בעת איצטער דארף געפאדערט ווערען א פרייע זעלבסטשטענדיגע נייטראלע רעפובליק.

דערצו קומט וואס די טעטיגקייט פון די ציוניסטישע פאר־טייען אין אלע לענדער, אין געוויסע וויכטיגע פראגען פון דעם לע־בען אין חוץ־לארץ, האט ארויסגערופען אנטקעגען זיך דעם העפ־טיגסטען פראטעסט און דעם שארפסטען מיסטרויען מצד די פרא־גרעסיווע און רעוואלוציאנערע אידישע ארבייטער־מאסען.

דאס אלץ שטרייכט אונטער בולט און שארף דעם פ א ר - ט י י - כאראקטער פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע. דערביי האנדעלט עס זיך ניט וועגען דער פראגע, צי דאס איז א „גוטע" פארטיי אדער א „שלעכטע", א ניצליכע פאר'ן פאלק אדער א שער־ליכע, צי א פראגרעסיווע אדער א רעאקציאנערע. עס האנדעלט זיך וועגען דעם קארדינאלען פאקט, אז די איצטיגע ציוניסטישע

וויסט. א גרויסער טייל פון די קאלך־בערג דארף באזעצט ווערן מיט אלפאלפא און אנדערע פאסיגע גראזען פאר דער ענטוויק־לונג פון דער מילך־ווירטשאפט. עס דארפען געבויט ווערן אייז־זענבאהנען, טראמווייען און עס דארפען דורכגעשניטען ווערן שאסעען, וועגען און טונעלען; עס דארף קאָרעגירט ווערן דער לויף פון דעם ירדן; עס דארף אויסגענוצט ווערן זיין אונגעהייער רייכע עלעקטרישע ענערגיע; עס דארפען בעארבייט ווערן די מינעראלע רייכטימער פון דעם ים־המלח און פון די בערג (אויב אזעלכע וועלען זיך דאָרטען, אין די בערג, געפינען); עס דארפען געבויט ווערן האפענס; עס דארפען געזונט געמאכט ווערן די שטעדט פון דעם לאנד און באזאָרגט ווערן מיט גוטע וואסער־לייטונגען, מיט עלעקטרישע באלייכטונג און מיט עלעקטרישע קראפט־סטאנציעס פאר דער אינדוסטריע.

אט די אלע ארבייטען דארפען געמומען ווערן צוערשט און דורכגעפיהרט ווערן אויף דעם חשבון פון דעם כלל, צוליעב די אינטערעסען פון דעם כלל.

די דורכפיהרונג פון די אלע ארבייטען וועט באזאָרגען דאָס לאנד, ערשטענס, מיט דעם נויטיגען קאפיטאל. די אידישע פארוואלטונג, וואס וועט צוטרעטען צו אט די אלע ארבייטען, וועט, אונטער דער גאראנטיע פון דער אינטערנאציאנאלער קאמיסיע, קאנען ארויס־לאזען אבליגאציעס („באנדס") אויף דעם געוועהנליכען פראצענט און זי וועט געווים ניט געפינען קיין שווערינקייטען צו פלאצירען זיי אויף דעם אלוועלטליכען פינאנץ־מארק, וויל די אבליגאציעס וועלען זיין גאראנטירט מיט דעם וואקסענדען ווערט פון די רייכטהימער, וואס וועלען דורך זיי באשאפען.

צווישטענס וועלען אט די נייע ארבייטען ניט נאר ניט אריינטרעטען אין א קאנקורענץ מיט די וווירטשאפטען, וואס זענען שוין דא אין לאנד, נאר אדרבא, שטארקען זיי און העלפען זייער אויפבליהן.

דרישטענס וועלען זיי תיכף באשאפען א גינסטיגען ארבייטס־מארק פאר צענדליגער און צענדליגער טויזענדער ארבייטער, וואס וועלען קאנען באצאהלט ווערן מיט די העכסט מענ־

וועלן נאר פון יענע אידען, וואס ווילען האבען ארץ־ישראל פאר
א אידישע נאציאנאלע היים.

די אידישע ארבייטערשאפט מוז דעריבער העפטיג פראטעס־
טירען אנטקעגען די פרעטענזיעס פון דער ציוניסטישער פארטיי,
אדער פון וועלכער עס איז אנדער פארטיי, צו פארכאפען מיט דער
אייגענער מאכט די פאליטישע פארטרעטערשאפט פון דעם נאר־
צען פאלק. זי מוז פאדערען, אז די אינטערנאציאנא־
לע קאמיסיע, וואס וועט אויסגעקליבען
וועלען פון דעם פרידענס־קאנגרעס, זאל
צונויפרופען אן אלוועלטליכען אידישען
קאנגרעס אויף די דעמאקראטישסטע יסודות,
וואס זאל אויסקליבען אן אפיציעלע פאר־
טרעטערשאפט פון דעם אידישען פאלק
בנוגע ארץ־ישראל.

נאר אין די הענט פון יענער פאר־
טרעטערשאפט זאל די אינטערנאציאנאלע
קאמיסע ארבערגעבען די פולמאכט צו קא־
לאניזירען דאס לאנד אזוי, אז די אידישע
מאיאריטעט זאל דארטען קאנען באזעצט
וועלען אין דער מעגליך גרעסטער צאל,
אין דער מעגליך קלענסטער ציט.

אויף דעם אידישען אלוועלטליכען קאנגרעס וועט די אידישע
אריטערשאפט מוזען פאדערען קודם כל, אז די קאלאניזאציע פון
דעם לאנד זאל געפיהרט ווערען אויף דעם מעגליך גרעסטען מאס־
שטאב.

דער ערשטער שריט מוז באשטעהן אין דעם, אז דאס נ י ט־
באזעצטע און נ י ט באבוי ט לאנד זאל פארבעריי־
טעט ווערען פאר א מענשליכען ישוב, און אז די נאטירליכע רייכ־
טימער איהרע, וואס זענען נאך ניט אנגעריהרט געווארען, זאלען
אויסגענוצט ווערען לטובת פון דער גאנצער פאלעסטינישער בא־
פעלקערונג..

עס מוזען אויסגעטרוקענט ווערען די זומפען, באוואסערט וועט־
רען די סטעפעס, באוועלדערט ווערען די בערג, וואס זענען איצט

גען ווערען, ניט נאר מיט דעם אידעאל פון בויען אן אייגען לאנד, נאר מיט דעם נאטירליכען מאגנעט פון העכערע שכירות און בעסערע ארבייטס־באדינגונגען.

אויף דעם פונקט מוזען מיר זיך אפשטעלען אביסעל לענגער.

אלע יענע ארבייטען — באוואסערונג, באוועלדערונג און באגראזונג; אויסנוצונג פון נאטירליכע קרעפטען און מינעראלע רייכטימער; קאנאליזירונג, בוי פון פארקעהרס־מיטלען און האפענס — טאלען ניט איבערגעגעבען ווערען אין פריוואטע הענט, ווייל פריוואט־קאפיטאליסטען וועלען דערבי זיין פארויס קודם־כל אין דעם אונמיטלבארען פראפיט. זיי קאנען ניט זיי פארוינטערעסירט אין באשאפונג, אנזאמלונג, פארמעהרונג און אויפבאוואהרונג פון פאלקס־רייכטימער; אדער ריכטיגער: זיי קאנען זיין פארוינטערעסירט אין דעם נאר אויף אזוי פיעל, אויף וויפיעל זיי קאנען דעם געשאפענעם רייכטום תיכף פארוואנדלען אין א מקח־וממכר־ארטיקל פאר'ן מארק. זיי מוזען זיך דעריבער רעכענען מיט די באדינגונגען פון דעם מארק, און קאנען צאהלען נאר אזעלכע ארבייטס־שכירות, וואס הערשען אויף דעם געגעבענעם מארק.

אויסער דעם מוזען זיי זעהן אויסצושפעגען די שמאלץ־גרוב וואס גיכער, וואס שנעלער צו פארוואנדלען די רייכטימער אין א שטראם פון מזומן'עם פראפיט.

א צענטראלע פארוואלטונג פון א גאנצען פאלק איז אבער פריי פון אט די צוויי קאפיטאליסטישע גרונד־טענדענצען: מאכען וואס א גרעסערען פראפיט און וואס שנעלער אויסנוצען די רייכטימער. איהרע ציעלען זיינען, עקאנאמיש געראכענט, גאנץ אנדערע: זי דארף זעהן, וואס מעהר אויפצוואוועקען די פארשלו־מערטע פראדוקטיוו־כוחות פון דעם לאנד — ווי צ. ב. די וואסער קראפט און די עלעקטרישע קראפט — אנצוזאמלען וואס מעהר פראדוקציאנס־מיטל איז, ווי באקאנט, דער פארבעסערטער גרונד־און־באדען) און צו־צוציהען א וואס גרעסערע באפעלקערונג אין דעם לאנד.

דער בעסטער וועג אבער, ווי צו־צוציהען א גרויסע באפעל־

ליכע שכירות, וואס וועלען דעריבער קאנען פאהרען אהין ניט נאר לשם העלפען בויען די נ א צ י א נ א ל ע היים, נאר אויך כדי איינצופונדעווען אן א י י ג ע נ ע חשוב'ע היים פאר זיך און פאר דער פאמיליע.

3

א סאציאליסטישע רעפובליק?

וואס דארף זיין דער ערשטער שריט פון דעם אידישען פאלק אין דעם אויפבוי פון דעם אידישען לאנד?

אין דעם פאריגען קאפיטעל האבען מיר אנגעצייגט אויף דעם ענטפער, וועלכען אונזער ארבייטערשאפט דארף געבען אויף דער פראגע.

„דער ערשטער שריט", האבען מיר געזאגט, „מוז באשטעהן אין דעם, אז דאס ניט באזעצטע און ניט באבויטע לאנד זאל פארגעברייט ווערען פאר א מענשליכען ישוב און, אז די נאטיר־ליכע רייכטימער. וואס זיינען נאך ניט אנגעריהרט געווארען, זאלען אויסגענוצט ווערען לטובת פון דער גאנצער פאלעסטינישער באפעלקערונג."

מיר האבען דארטען אייפגעוויזען אויף א גאנצע רייהע פון אזעלכע ארבייטען, אין וועלכען דאס לאנד נויטיגט זיך. מיר האבען באמערקט, אז דורך די ארבייטען וועלען באשאפען ווערען זעהר חשוב'ע רייכטימער, וואס אויף זייער חשבון וועט מען זעהר לייכט קאנען קריגען די נויטיגע קאפיטאלען אויף דעם אל־וועלטליכען געלד־מארק. דאס וועט פון אנהויב אן באפרייען דאס פאלק פון דער נויטיגקייט אנצוקמען צו די טובות פון קאפיטא־ליסטישע אונטערנעהמער.

דער וויכטיגסטער פונקט דערביי איז אבער דער: די אלע אויסגערעכענטע ארבייטער וועלען זיך נויטיגען אין א ג ר ו י ס ע ר ארבייטס־ארמעע, און אונזערע ארבייטער וועלען קאנען צוגעצווי־

ווי דער לעזער באַרשטעהט, האָט דער פּראָיעקט גאַרנישט ניט צו טאָן מיט דעם ס א צ י א ל י ז ם. די ארבייטען, וואָס וועלען נעמאַכט ווערען אויף קהל'שען חשבון, וועלען זיין ש ט א א ט ס־ק א פּ י ט א ל י ס ט י ש ע, אָבער ניט קיין סאציאליסטישע.

און דאָ וואָקסט אויס די פראגע: פארוואָס זאָל די אידישע ארבייטערשאפט גלייך פון אָנהויב ניט ארויסשטעלען די פּאָדערונג: פון א סאציאליסטישען שטאַאט אין ארץ־ישראל?

אייניגע פון מיינע חברים אין דער פּאַרטיי „פּועלי־ציון" גלויבען טאקע, אז דאָס דאַרף זיין די וויכטיגסטע פּאָדערונג פון דעם פּראָלעטאריאט בנוגע צו ארץ־ישראל.

לײדער, געה איך מיך, אין דעם פונקט, שאַרף פאַנאַנדער מיט יענע חברים: נאָך מיין מיינונג נאָך, קאָן די אידישע אַרבייטערשאפט אזא פּאָדערונג ניט ארויסשטעלען, מחמת כמה טעמים:

ראשית, איז די אידישע ארבייט ניט דער איינציגער פאַקטאָר, וואָס דאַרף בויען ארץ־ישראל. א חוץ איהם מוזען זיך באַטיילִיגען אין איהם די אידישע ו ו י ס ע נ ש א פ ט, דער אידישער קאַפּיטאל און דער אַלוועלטליכער קאַפּיטאל (אין דער פּאַרמע פון הלואות) און אויך די אינטערנאַציאָנאַלע קאָמיסיע (אין דער פּאַרמע פון דער גאראַנטיע, וואָס זי וועט געבען די אידישע נאַציאָנאַלע הלואות). די אידישע וויסענשאפט וואָלט נאָך געקאָנט מאַכען יד־אחת מיט דער אידישער־ארבייט, אָבער די איבעריגע פאקטאָרען — דער אידישער און ניט אידישער קאַפּיטאַל, ווי אויך יענע רעגיערונגען, וואָס וועלען זיך באַטיילִיגען אין דעם פּראָטעקטאָראט איבער'ן לאַנד — לײדען נאָך לעת־עתה פון געוויסע פּאַראורטייִלען געגען דעם סאציאליזם, און עס דאַרף נעהמען א וואָסער־עס־איז צייט, ביז מיר וועלען זיי איבערצייגען אין דעם אמת און אין דעם יושר פון דער סאציאליסטישער אָרדנונג.

לויט מיין אויסרעכענונג, דאַרף דאָס געדויערען ביז נאָך דער אינטערנאַציאָנאַלער סאציאליסטישער רעוואָלוציע, און אזוי לאַנג קאָנען מיר דאָך באמת ניט ווארטען מיט דעם אויפבוי פון דעם לאַנד!

א חוץ דעם האָבען די ארבייטער (ניט נאָר די אידישע,

קערונג, איז — באשאפען א גינסטיגען ארבייטס־מארק.

וואס מעהר ארבייטער עס וועלען קומען אין לאנד, צו באַ־טייליגען זיך אין אט די נאציאנאלע אונטערנעהמונגען, אלץ מעהר וועלע זיי זיך נויטיגען אין פארשיידענע לעבענס־מיטלען, וואס מוזען דאך ווי עס איז באשאפען ווערען. זיי וועלען זיך נויטיגען אין שניידער, אין שוסטער, אין פארמערס, אין אלערליי באלמע־לאכעס, פראפעסיאנאלען און קרעמער, וואס וועלען דאך פארפען באַ־פריעדיגען זייערע קערפערליכע און גייסטיגע באדערפניסען. און שוין דורך דעם אליין, וועט די באפעלקערונג פון דעם לאנד מוזען וואקסען אלץ מעהר און מעהר.

און וואס גרעסער עס וועט זיין די שכירות פון דעם ארבייטער, אלץ שטארקער וועט זיין די קויף־קראפט פון דעם ארבייטער־קלאס, אלץ מעהר סחורות וועט ער קאנען פארבריכען, אלץ מעהר מענשען וועלען קאנען לעבען ארום איהם און דורך איהם; ד. ה. אלץ שנעלער וועט וואקסען די באפעלקערונג פון דעם לאנד און אלץ העכער וועט זיך הויבען דער וועדט פון די נאציאנאל־געשאפענע גיטער.

אויף אזא אופן וועט זיך דער נאציאנאלער אידישער פאר־וואלטונג לוינען, עקאנאמיש לוינען, צו צאהלען די העכסט מעגליכע שכירות. זי וועט קאנען אוועקגעבען דעם ארבייטער ניט נאר דעם נאנצען סכום דיווידענדען, וואס דער פריוואט קא־פיטאל וואלט נענומען פאר זיך, נאר אויך א טייל פון דעם צוקינפטיגען רויח. און דאס וועט ניט זיין קיין נדבה דעם ארבייטער, אפילו פון דעם איצטיגען קאפיטאליסטישען שטאנדפונקט. דאס וועט זיין א הוספה פאר זיין גוטען ווילען צו קומען און צו זיין פון די ערשטע. עקאנאמיש וועט אט די הוספה זיין אקוראט אזוי באערכטיגט, ווי די פארשיידענע פרעמיעס, וואס קאלאניזאציאנס־נעזעלשאפטען (איך מיין פריוואט־קאפיטאליסטישע) גיבען די ערשטע ישוב'ניקעס — זיי גיבען דאס דערפאר, וויל אויף דעם וועג וועדט אם שנעלסטען באשאפען א ישוב אויף זייערע לענדערייען, און ממילא וועדט אם זיכערסטען געטריבען אין דער הויך דער וועדט פון זייער „ריעל־עסטייט".

דער קאפיטאליסטישער סביבה, האבען דערוויל געהיאט אן ער־פאלג נאר אין — פראפ. אפענהיימער׳ס ביכער און אין די פאר־שיידענע פראיעקטען פון זיינע תלמידים.

אין לעבען, האבען זיי, ווי צ. ב. אין „מרחביה", בשום אופן ניט אויסגעהאלטען די פראבע, און אויב אין א פארטיגען לאנד קאנען די אלע פראבען געמאכט ווערען אהן געפעהליכער ריזיקע, מוז מען אין א לאנד, וואס דארף ערשט געבויט ווערען, זיין באזונדערס שפארעווידיג און פארזיכטיג מיט אזעלכע עקספערימענטען.

ביי מיין גאנצען האס צו דעם קאפיטאליסטישען סיסטעם, ביי מיין גאנצער איבערגעבענהייט צו דעם סאציאליסטישען אי־דעאל, קאן איך ניט נעהמען אויף זיך די אחריות, צו רעקאמענ־דירען דער אידישער ארבייטערשאפט, אז זי זאל ארויסטרעטען מיט וועלכע עס איז סאציאליסטישע אדער קאאפעראטיווע קא־לאניזאציאנס־פראיעקטען.

מיר קאנען זיך ניט העלפען. מיר מוזען אין איינעם מיט דעם קאפיטאל בויען א מארערנעם שטאאט. און אלץ, וואס מיר קאנען טאן און זאלען טאן, איז צו זעהן, אז די וויכטיגסטע עפענט־ליכע ארבייטען פון צוגרייטען דאס לאנד, זאלען ניט אוועקגע־געבען ווערען אין פריוואט קאפיטאליסטישע הענט, נאר זאלען נעפיהרט ווערען אויפ׳ן קהל׳שען חשבון פון דער צענטראלער פארוואלטונג; אז אלע צוגעגרייטע לענדרייען און אפגעעפענ־טע קוואלען פון רייכטום זאלען פארבליבען אלס דער קהל׳שער איינענטום פון דעם ל א נ ד.

דאס גאנצע איבריגע פעלד פון עקאנאמישער טעטיגקייט מוז, ליידער, איבערגעלאזען ווערען צו דעם פריוואט שפיעל פון דער אינדיווידועלער איניציאטיווע, און דא מעג דער קאאפערא־טיווער פרינציפ א מעסט טאן זיינע כחות מיט דעם קאפיטאליזם, אויף זיין אייגענער אחריות — העכסטענס מיט דער קרעדיט־הילף פון דעם שטאאט, אונטער באדיינגונגען, וואס זאלען פאר דעם שטאאט לחלוטין אויסשליסען יעדע ריזיקע.

אלס ארבייטער האבען מיר דערוויל נאר אין אויפנאבע: פארטיידיגען און פארשטארקען אונזערע ארבייטער־פאזיציעס אין

נאָר אויך די אַלוועלטליכע) זיך נאָך גאָר ניט צונויפגערעדט וועגען די פּראַקטישע פּאַרמען, אין וועלכע דער סאָציאַליזם דאַרף פּאַרווירקליכט ווערען. ו ו ע ל כ ע ן סאָציאַליזם זאָל מען בויען? דעם געמיינדערטען קאָמוניזם פון קאַרל מאַרקס? דעם אַנאַרכיסטישען קאָמוניזם פון קראָפּאָטקין? די קאָאָפּעראַטיוון פּאַלאַנסטעריעם פון א פוריע? די קליין־בירגערליכע, עהרליכע, ארבייטאַרישע פּריוואַט־ווירטשאַפט פון א פּרודאָן? אָדער אפשר נאָר דעם פּסעוודאָ־סאָציאַליזם פון די רוסישע באָלשעוויקעם?

דער רוסישער פּראָלעטאַריאַט קאָן פון גרויס וואויל־טאָג, זיך איצטער פאַרגינען דעם לוקסוס, צו מאַכען סאָציאַליסטישע עקספּערימענטן. דאָס לאַנד איז רייך אין פּראָדוקציאָנס־כוחות און אין פּראָדוקציאָנס־מיטלען, און וועט דער באָלשעוויסטישער עקספּערימענט זאָל פּלאַצען, וועט די באָפּעלקערונג גלייך קאָנען ווידער אויפבויען, וואָס דער באָלשעוויזם האָט חרוב געמאַכט.

אין ארץ־ישראל אָבער דאַרפען יענע כוחות און מיטלען ערשט ארויסגערופען ווערען אין לעבען. א ניט־געלונגענער סאָציאַליסטישער עקספּערימענט וועט זיין א טויט־אורטייל פאַר דער קאָאָפּעראַציע.

אויך בין איך ניט קיין גרויסער חסיד פון דעם פּלאַן, אז דער גאנצער ארבייטס־פּראָצעס פון דעם לאַנד זאָל לכתחילה אוועקגעשטעלט ווערען אויף קאָאָפּעראַטיוע יסודות. איך קאָן מיך דאָ ניט אריינלאָזען אין א קריטיק פון דעם קאָאָפּעראַטיוון פּרינציפּ. איך ווייל אָבער דאָ נאָר באמערקען, אז ניט אַלע פאַרמען פון קאָאָפּעראַציע זיינען ביז אַהער געווען אן ערפּאָלג. אויסגעהאַלטען און זיך ענטוויקעלט האָבען נאָר די פאַרמען, וואָס עקזיסטירען, ווי אינזלען אין דער קאָפּיטאַליסטישער ווירטשאפט און וואָס צוהעלפן זיי ער חיונה פון דער קאָפּיטאַליסטישער סביבה. זיי זיינען געבויט אָדער אויף דער קראָפט פון דעם ארבייטער, וואָס באקומט זיינע שכירות אין דער קאָפּיטאַליסטישער וועלט, אָדער אויף דעם פאַרקויף פון זיינע פּראָדוקטען אויף דעם קאָפּיטאַליסטישען מארק..

אזעלכע קאָאָפּעראַציעס, וואָס זאָלען זיך ארויסדרעהען פון

ביבליאטעק און לעז צימער פון אידיש
נאציאנאלען ארבייטער פערבאנד

LY AND READING ROOM OF THE
Jewish National Workers' Alliance

י ע ד ע ן א י י נ ע מ ס רעכט אויף זיין אייגענעם אידעאל, אויף א לעבען לויט איינעמ׳ס אייגענע איבערצייגונגען, און ערשט דעמאלט וועט מען זיך אויפהערען צו נויטיגען אין „געוועצען" און אין שטראפען פאר אריבערטרעטען די געזעצען.

דאס קאן אבער מקוים ווערן ניט פריהער, איידער די מענשליכע געזעלשאפט וועט איינארדנען די סאציאלע באדינגונגען פון איהר לעבען: ניט פריהער, איידער דער סאציאליזם וועט באפרייען יעדען איינעם פון דער טאג־טעגליכער דאגת חיונה. אין דעם זין האלט איך מיט אלע די, וואס גלויבען, אז אפריהער סאציאליזם און דערנאך פרייהייט, אז די אבסאלוטע פערזענליכע פרייהייט קאן ערשט דערגרייכט ווערען דורך דער אבסאלוטער סאציאלער נערעלטנקייט.

פון דער אנדער זייט אבער האלט איך, אז די סאציאלע נערעכטיגקייט קאן ניט דורכגעפיהרט ווערען אין לעבען און קאן זיך ניט האלטען אין איהם קיין לענגערע צייט, אויב זי איז ניט געגרינדעט אויף פ א ל י ט י ש ע ר פרייהייט, אויף דעם קלאהר אויסגעשפראכענעם ווילען לפחות פון דער מאיאריטעט.

דער חשבון איז דא א פשוט׳ער. אין אונזער אפיקורסישער צייט קאן מען ניט געוועלטיגען איבער דער מאיאריטעט געגען איהר אייגענעם ווילען. די איינציגע מאכט, וואס קאן זי אויף א ווילע האלטען אין צוים, זיינען די שווערדען און די שפיזען פון דער הערשענדער מאכט. אויף שפיזען קאן אבער קיינער ניט זיצען. און וועניגער פאר אלעמען — דער סאציאליזם.

דער אינציגער וועג צו דעם סאציאליזם איז די העכסט־מענליכע פאליטישע פרייהייט, און אט די העכסט־מענליכע פא־ליטישע פרייהייט קאן אין דער א י צ ט י ג ע ר געזעלשאפט, לויט די איצטיגע עקאנאמישע באדינגונגען און דעם איצטיגען צושטאנד פון דער מאראל, באשטעהן נאר אין דעם אידעאל און אין די פאדערונגען פון דער דעמאקראטיע.

דער סאציאליזם וועט אויך אין ארץ־ישראל קאנען איינגע־פיהרט ווערען אין לעבען ניט אנדערש, סיידען דורך דעם ווילען פון דער מאיאריטעט, ד. ה. דורך די פארמען פון דער דעמאקראטיע,

רעם עקאָנאָמישען, סאָציאַלען און פּאָליטישען לעבען פון דעם לאַנד.

מיר דאַרפען פּאָדערען די וויטגעהענדסטע סאָציאַלע און ארבייטער־גערעכטיקייט, אַ באַגרעניצטען ארבייטס־טאָג (ניט מער ווי אכטשטונדען), אַ מינימום לוין, פאַרזיכערונגען אין פאַלען פון קראַנקהייט, טויט און ארבייטסלאָזיגקייט, א. ד. ג., א. ד. ג., די אַנערקענונג פון די יוניאָנס, א. א. ו.ו.

און נאָך מעהר מוזען מיר פּאָדערען — אזעלכע פּאָליטישע באַדינגונגען, וואָס זאָלען אונז געבען די מעגליכקייט פּאַנאַדערצואווירקלען אונזער קלאַסען־קאַמף אַנטקעגען דער בורזשואזיע פאר אַ סאָציאַליסטישער געזעלשאַפט — וואָס וועט אויסוואַקסען פון יענעם קלאַסען־קאַמף.

4

די נייע דעמאָקראַטיע

מיר האָבען געזעהן, אז מחמת געוויסע טעמים מוזען מיר זיך לייַדער אָפּזאָגען צו פּאָדערען די באַלדיגע פּאַרווירקליכונג פון דעם סאָציאַליזם אין ארץ־ישראל. מחמת דיזעלביגע טעמים מוזען מיר אָבער אויך זיך אָפּזאָגען פון דעם חלום, אז אין ארץ־ישראל קאָן איצטער איינגעפיהרט ווערען אין לעבען דער העכסטער אי־דעאַל פון פּערזענליכער פרייהייט — דער אַנארכיזם.

נאָכן זיכער — גלויב איך באמונה שלמה — וועט קומען ווען עס איז אַ צייט, וועו די מענשען וועלען שטעהן אויף אזא הויך פון מאָראַלישער ענטוויקלונג, אז יעדער איינער וועט האָבען דעם טיעפסטען רעספּעקט פאר דעם וויללען פון יעדען אַנדערען, ווי קרום איהם זאָל זיך ניט אויסדוכטען דעם אַנדערענם ציעלען און שטרעבונגען.

ערשט דעמאָלט וועט מען קאָנען אין ערנסט רעדען וועגען

רען — איז געווען באשרענקט. די נייע דעמאקראטיע מוז פאדערען די דירעקטע פאלקס־וואל פון אלע וויכטיגסטע רעגיערונג־און־פארוואלטונגס־באאמטע.

די אלטע דעמאקראטיע האט ניט צוגעלאזען דאס פאלק, זיך דירעקט צו באטייליגען אין דער געזעצגעבונג און צו האבען א קאנטראל איבער דער ארבייט פון די געזעצגעבער. איינמאל אויס־געווועלט פון פאלק, מעג דער געזעצגעבער טאן וואס ער וויל, און אויב דו ביזט מיט איהם ניט צופריעדען, וועסטו איהם אן אנדערש מאל ניט אויסווועלען. די נייע דעמאקראטיע האט "טיין פארמולירט איהר פרינציפ פון „דיוועקטע געזעצגעבונג דורכ'ן פאלק" און פון דעם קאנטראל־רעכט איבער דער טעטיגקייט פון די געזעצגעבער. דערווייל קאנען די פרינציפען פארווירקליכט ווערען נאר דורך דער איינפיהרונג פון „רעפערענדום", „איניציאטיוו" און „ריקאל".

די אלטע דעמאקראטיע האט ניט צוגעלאזען דאס פאלק, זיך צ י פ פ ו ן ד ע ר מ א י א ר י ט ע ט. איין־און־פופציג פראצענט פון דער באפעלקערונג האבען „על־פי־יושר" און על־פי־רעכט געקאנט אויסקלייבען אלע הונדערט פראצענט געזעצגעבער פון דעם לאנד און פארגוואלטיגען דעם ווילען פון די איבעריגע ניין־און־פערציג פראצענט. די נייע דעמאקראטיע איז פארוינ־טערעסירט אין די ר ע כ ט ע ן פ ו ן ד ע ר מ י נ א ר י ט ע ט, אין דעם באשטרעבען, אז יעדע גרופע פון בירגער אין דעם לאנד זאל קאנען קומען צום ווארט און צו איהר ענטשפרעכענדער מאכט. פ ר א פ פ ר צ י א נ ע ל ע ו ו א ה ל ע ן, ווי זיי זיינען איינגע־פיהרט געווארען, צ. ב., אין שווייצאריע, העלפען דורכפיהרען דעם פרינציפ אין לעבען.

לויט דעם „פראפארץ", ווי מען רופט דאס אין שווייצאריע, קאן א מאיאריטעט פון איין־און־פופציג פראצענט אויסקלייבען ניט מעהר ווי איין־און־פופציג פראצענט פון די געזעצגעבער. די איבעריגע ניין־און־פערציג פראצענט ווערען אויסגעקלייבען פון די מינאריטעטען פראפארציאנאל צו זייער צאהל.

די אלטע דעמאקראטיע איז תמיד געווען נוטה צו צ ע נ ט ר א ל י ז א צ י ע, וואו די צענטראלע רעגיערונג נעהמט איבער

וואָס וועט קאָווירען דעם ארבייטער־קלאַס די מעגליכקייט צו גע־ווינען פאַר זייער אידעאַל דעם ווילען פון פאָלק.

איך ווייל דערמיט בשום אופן ניט זאָגען, אַז מיר מוזען קוקען אויף דער פאָליטישער פרייהייט נאָר ווי אויף א מיטל צו דער סאָציאַלער גערעכטיגקייט. די פערזענלי כע פרייהייטאיז א צוועק אין זיך גופא, און אויב מיר קאָנען זי ניט דערגרייכען אין איהר גאַנצער מאָס, מוז מען געווינען אַזוי פיעל פון איהר, וויפיעל עס איז נאָר מעג־ליך ארויסצושלאָגען פון א מאָדערנעם דעמאָקראַטישען שטאַאַט. די אידישע סאָציאַליסטישע ארבייטערשאַפט מוז דעריבער זיין פאראינטערעסירט, אַז דאָס נייע אידישע לאַנד זאָל נעבויט ווערען אויף די יסודות פון דער ווייטגעהענדסטער דעמאָקראַטיע און פער־זענליכער פרייהייט.

אין דעם פרט קאָן אָבער אין דעם לאַנד ווירקליך אויפגעטאָן ווערען זעהר פיעל. נייע פאָליטישע פאָרמען קאָנען א סך גרינגער אריינגעפיהרט ווערען אין לעבען, אויבער נייע סאָציאַלע פאָר־מען, בפרט ווען דאָס לאַנד ווערט געבויט פון דער ניי, און מען שטויסט זיך נאָך ערגעץ ניט אָן אָלטע, פאַרגליווערטע, פאָלי־טישע יסודות.

די אידישע ארבייטערשאַפט, אין איינעם מיט אַלע פראָג־רעסיווערע און דעמאָקראַטישע שיכטען פונ"ם אידישען פאָלק וועלען מוזען זעהן, אַז אין דעם בוי פון דער אידישער דעמאָקראַטיע זאָלען אריינגעטראָגען ווערען יענע אויסבעסערונגען, וועלכע די טאַריע און די פראַקטיק פון דעם פאָליטישען גענאַנק האָבען אריינגעטראָגען אין דער דעמאָקראַטיע פון דעם נייגעשאַפענען יאָהרהונדערט און וועלכע איך וויל דאָ אָנרופען מיט דעם אַלגע־מיינעם נאָמען: די נ י י ע דעמאָקראַטיע, אָדער די דעמאָ־קראַטיע פון דעם צוואַנציגסטען יאָהרהונדערט.

די אַלטע דעמאָקראַטיע איז געווען געבויט אויף דעם ריין פ א ר ל א מ ע נ ט א ר י ש ע ן רעזשים, אויף דאָס רעכט פון דעם פאָלק אויסצוקלייבען זיינע „געזעצגעבער". זיין רעכט אוים־צוקלייבען אויך זיינע רעגיערער און פארוואַלטער — די אייגע־נטליכע רעגיערונג מיט איהר הויפט און מיט איהרע מיניסטאָ־

איך מוז מיך דעריבער נאָך אביסעל אָפּשטעלן אויף איהם: די אלטע דעמאקראטיע האָט געלעבט לויט דעם כלל: וועמעם מאיאריטעט, יענעמס רעגיערונג און וועמעם רעגיערונג — יענעמס שפּראַך און קולטור. די שפּראכען און קולטורען פון די מעוט'ען האָבען ניט געהאט קיין רעכט אויף אייגענער עקזיסטענץ און ענטוויקלונג. ריכטיגער געזאָגט: דער שטאָט האָט ניט באטראכט פאר זיין חוב צו זאָרגען פאר דעם קיום פון די מינאריטעטע זאויף דער וועלט און פאר די באדינגונגען פון זייער פרייער ענטוויקלונג. אדרבה! ער האָט אנגעוועגדעט אלע מיטלען, כדי זיי זאלען וואָס גיכער פארשווינדען, וואָס גיכער זיך צונויפגיסען — שפּראכליך און קולטורעל — מיט דער מאיאריטעט.

די נייע דעמאקראטיע, וואָס האָט אנגעוואָרפען איהר צענטראַליסטישען יצר־הרע, וואָס האָט זיך אויפגעהערט צו בוקען פאר דעם אָפּגאָט „מאיאריטעט", פראקלאמירט לכתחילה, אז זי איז פאראינטערעסירט אין דער עקזיסטענץ און ענטוויקלונג פון די קלענערע נאציאָנאלע גרופען און שפּראכען, אויף וויפיעל זיי אליין זיינען פאראינטערעסירט אין דעם; אז זי איז אנגעגרייט צו העלפען זיי אלעמען אין א גלייכער מאָס, כדי קיינע פון זיי זאל ניט האָבען קיין ברעקעל איבערוואָג אין דעם שטאָט איבער קיין אנדערער; כדי יעדע פון זיי זאל זיך פיהלען פ ר י י אין לאנד און צוגעבונדען אין דאנקבארער טרייקייט צו זיינע אינסטיטוציעס און געזעצען.

עס איז ניט איצטער די צייט צו רעדען וועגען די אייגענע פרטים פון דער נאציאָנאלער זעלבסט־פארוואלטונג, דעם יסוד פון דער נאציאָנאלער גלייכבארעכטיגונג.

דא איז פאר אונז וויכטיג נאר אויפצושטעלען דעם פרינציפ, פאר וועלכע די אידישע ארבייטערשאפט דארף זיך איינשטעלען אומעטום, וואו זי לעבט און קעמפט. מיט א דאפעלטער ענרגיע דארף זי קעמפען פאר איהם אין דעם אויפבוי פון דעם אידישען לאנד, וויל גראד ארץ־ישראל וועט זיך נויטיגען אין איהם אויפ'ן שארפסטען אופן.

אונזער לאנד איז שוין אמאל געווען א „קנויל פון פעלקער";

אויף זיך אלע עפענטליכע פאליטישע אויפגאבען און זוכט זיי צו פארענטפערען אויף איין שאבלאן פאר דער גאנצער באפעלקערונג. די נייע דעמאקראטיע איז מעהר פעדעראליסטיש און וויל אויפגעבויט ווערען אויף דעם יסוד פון זעלבסט־פארוואלטונג, קודם־כל, אויף דעם רעכט פון יעדער ארטשאפט אן אייבערצונעהמען גענויסע פונקציעס פון דעם שטאאט און איינצוארדנען איהר לעבען אזוי, ווי איהר פאסט אם בעסטען, אויב זי שאדעט דערמיט ניט די אלגעמיינע גאנצקייט און אפהענגיגקייט פון דעם שטאאט.

אבער די וויכטיגסטע ניים, וואס די דעמאקראטיע פון דעם צוואנציגסטען יאהרהונדערט האט אריינגעטראגען אין דעם פרט פון זעלבסט־פארוואלטונג, באשטעהט אין דער באשאפונג פון דער נאציאנאל־פערסאנאלער אויטאנאמיע, ווי זי איז איצטער אייניגעפיהרט געווארען אין רוסלאנד, א דאנק דער רעוואלוציע.

אויב די לאקאלע אויטאנאמיע גיט איבער דאס רעכט פון זעלבסט־פארוואלטונג צו די איינוואוינער פון א באשטימטער ארטשאפט, ווערט די פערסאנאלע אויטאנאמיע געגעבען צו די מיטגליעדער פון א באשטימטער נאציאנאלער גרופע, ווי צווזעט און צושפרייט זיי זאלען ניט זיין איבער'ן לאנד.

אויך זיי באקומען געווויסע רעכט איבערצונעהמען געווויסע פונקציעס פון דעם שטאאט'ס לעבען אויף זיך, אויספיהרען זיי, לויט די אייגענע לעבענס־נייטען, אבער אין דעם נאמען פון דעם שטאאט, אונטער דעם שטאאט'ס קאנטראל, מיט דער הילף פון דעם שטאאט און אפטמאל אויך אויף זיין חשבון, נאנץ אדער טיילוויז.

די נאציאנאל־פערסאנאלע זעלבסט־פארוואלטונג איז דער גלאנץ־פונקט פון דער נייער דעמאקראטיע, און זיין וויכטיגקייט באשטעהט דער עיקר אין דעם, וואס דורך איהר ווערט פארענט־פערט דער נאציאנאלער פראבלעם אויף וויפיעל קאן פארענטפערט ווערען פאר א סך פעלקער־און־שפראך־גרופען, וואס וואוינען אין די גרעניצען פון איין־און־דעמזעלבען שטאאט.

6. פערזענליכע פרייהייט און דעמאקראטיע אויף די יסודות פון לאקאלער און פערסאנאלער זעלבסט־פארוואלטונג.

נאר אין דעם קאמף פאר אט די אלגעמיינע פרינציפען וועט די אידישע ארבייטערשאפט בלייבען טריי סיי צו איהר כאראקטער, ווי א קינד פון דעם אידישען פאלק, סיי צו איהרע פליכטען, ווי א טייל פון דעם אלוועלטליכען פראלעטאריאט.

זי האָט שוין איצטער אין זיך פארשיידענארטיגע עטנישע, שפראכ־ליכע און רעליגיעזע גרופּען, און אין דער צוקונפט קאָנען מיר ערוואַרטען נאָך א גרעסערע פיעל־פארבינקייט און פיעל־נעשטאַל־טינקייט פון דער באַפעלקערונג.

דאָ וועט נאָך גרעסער זיין דער יצר־הרע פון דער אַלטער פאַרוואַלטונגס־טעאָריע, וואָס זוכט די איינהייט אין דער אויס־פאַכקייט, אין דער צענטראַליזאַציע און אין דעם הערשענרען שאַבלאָן; אין דער קאָזאַרמען־ארטיגער באשטרעבונג צו מאַכען, אז „אַלע יונים זאָלען האָבען איין פּנים", א באשטרעבונג, וואָס שטאָמט אָפּ היסטאָריש פון דער מילִיטאַריסטישער צייט. דער־ריבער איז דאָ נאָך נויטיגער צו קעמפען פאַר דעם נייעם געדאַנק. אין אונזער נייעם לאַנד דארף בלִיהען דער נ י י ע ר שטאַטס־געדאַנק פון האַרמאָניע אין דער פארשיידענקייט, רעספּעקט צו יעדען'ס לעבען און יעדען'ס ווילען, פון „שבת־אחים", פון ברי־דערליכער סאָלידאַריטעט צווישען שארף־אויסגעבילדעטע אינדי־ווידואַליטעטען.

* * *

ציהען מיר דעם סך הכל פון אַלץ, וואָס מיר האָבען געזאָגט וועגען אונזער ענין, באַקומען מיר דעם רעזולטאַט:

די אידישע ארבייטערשאַפט דארף זיך מיט דער גאַנצער ענערגיע אריינווארפען אין דער ארבייט פאַר ארץ־ישראל, כדי אין איהר דורכצופיהרען א י ה ר ווילען און איהרע פאַדערונגען, וואָס לאָזען זיך סומירען אין די פאָלגענדע א ל ג ע מ י י נ ע פ ר י נ צ י פ ע ן:

1. א זעלבסשטענדיגע נייטראַלע רעפובליק.
2. אן אינטערנאַציאָנאַלער פראָטעקטאָראַט.
3. אן אַלוועלטליכער אידישער קאָנגרעס, וואָס זאָל איבער־נעהמען דעם אויפבוי פון דעם לאַנד.
4. קאָלאָניזאַציע פון די ניט־באַזעצטע לענדערייען אויף דעם גרעסט־מעגליכען מאַסשטאַב.
5. נאַציאָנאַליזירונג פון דעם גרונד און באָדען; די פּראָג־רעסיווסטע, סאָציאַלע־און ארבייטער־געזעצגעבונג.

דער סאציאליסטישער באוועגונג — אלץ טאקי וועגען דיזעלביגע אנגעווהטאגטע ארץ־ישראל־פראגען.

א חוץ דעם האב איך, פארשטעהט זיך, אויך געלעזען א סך פון דעם, וואס די אידישע סאציאליסטישע פרעסע האט אין דער לעצטער צייט ארויסגעבראכט אנטקעגען דעם ציוניזם בכלל און די פועלי ציוניסטען בפרט. אמת, איך האב אלץ ניט גע־קאנט לייענען: טיילס, ווייל איך האב ניט געהאט קיין צייט דערצו, טיילס, ווייל עס איז מיר געווען אוממעגליך אין וועג צו פארשאפען דעם נויטיגען מאטעריאל.

ניט קוקענדיג דערויף, וואס איך האב ניט געקאנט באקאנט ווערען מיט א ל ץ, וואס איז אין דער לעצטער צייט געשריבען געוואָרען וועגען דעם ענין, רעכען איך פון דעסטוועגען, אז איך האב א מעהר אדער וועניגער פולען איבערבליק איבער די אפטעס־טע און וויכטיגסטע טענות, וואס ווערען ארויסגעשטעלט אנט־קעגען דער באטייליגונג פון דער אידישער ארבייטערשאפט אין דעם אויפבוי פון דעם אידישען לאנד.

און האבענדיג דעם דאזיגען איבערבליק, מוז איך גלייך מא־כען די באמערקונג, אז עס הערשט א גרויסער חלוק צווישען די „טענות שבכתב", וועלכע די פרעסע שטעלט ארויס אין דעם נ א מ ע ן פון דער אידישער ארבייטערשאפט, און די „טענות שבעל פה", וועלכע די לעבעדיגע אידישע ארבייטער — סיי די אינטעליגענטע, סיי די „מאסאווע" — ברענגען ארויס.

דער חלוק איז ניט אזוי אין דעם א י נ ה א ל ט פון די טענות, ווי אין דעם טאן און דעם כאראקטער, וועלכען זיי מראָגען. אין די „טענות שבכתב" ווערען די פראגען באהאנדעלט פ א ל ע מ י ש, קריעגעריש, פיינדליך. זיי ווערען אוועקגע־שטעלט ווי „קלאָץ־קשיות", ווי קשיות, וואס ביי זיי איז דער פרעגער לכתחילה זיכער, אז דער געפרעגטער מוז בלייבען שטום, „ווי א קלאָץ". זיי זיינען באשולדיגונגם־אקטען, אויפ'ן גרונד פון וועלכע עס ווערט ארויסגעטראָגען, אויב ניט קיין „חייב מיתה" איז לפחות א „חייב מלקות" פאר דעם געגנער.

די „טענות שבעל פה" טראָגען אין זייער גרעסטען רוב א גאנץ אנדער כאראקטער. זיי ווערען ניט געשטעלט פאלעמיש,

טענות אנטגענען ארץ־ישראל

1

טענות שבכתב און טענות שבעל פה.

דעם ווינטער האָט מיך די אידיש־סאָציאַליסיטישע ארבייטער פּאַרטיי פּועלי־ציון, פון וועלכער איך בין אַ מיטגליעד, אַרויסגעשיקט איבער׳ן לאַנד, צו אַגיטירען צווישען די אידישע ארבייטער פּאַר דער באַטיילִיגונג אין דעם „ארץ־ישראל ארבייטער־קאָנגרעס".

אָט די אַגיטאַציע מיינע איבער׳ן לאַנד האָט מיך וויעדער גע־ברַאכט אין אַ נאָהענטען באַריהר מיט דער אידישער ארבייטער־שאַפט, און עס איז מיר זעהר אָפט אויסגעקומען צו פיהרען דיס־קוסיעס מיט אידישע ארבייטער וועגען דעם גאַנצען ענין.

דאָס רוב פון די דיסקוסיעס פּלעגען פאָרקומען עפענטליך: אָדער אויף לעקציעס, וואָס איך האָב געהאַלטען, אָדער אויף קאָנ־פערענצען פון ארבייטער־אָרגאַניזאַציעס, וואָס פלעגען צונויפגע־רופען וועלען עקסטרא צוליעב דעם צוועק — דורכצושמועסען זיך אויף דער טעמע: „ארץ־ישראל און די אידישע ארבייטערשאַפט" און כדי קלאָהר צו מאַכען, פאַר וואָס מען מוז זיך באַטיילִיגען אין יענעם קאָנגרעס.

אָבער אויך פֿרי וואָט פלעגט מיר אויסקומען צו פיהרען ויכוחים מיט די, מיר פּערזענליך באַקאַנטע, אינטעליגענטע אי־דישע ארבייטער — דאָס רוב, גוטע, איבערגעבענע טוערס אין

די פראגע־שטעלונג פלעגט זיך אמאל אויך ענדיגען מיט דעם געווײס קוראזשירטען באשלום: „אויב איך געפין אן ענטפער אויף די שאלות, קויף איך מארגען א שקל".

און אז דאס איז ניט געזאגט געוואָרען בתורת וויץ (אמאל וואלט דאס געקלונגען ווי א פיינער שפאס), האט מען געקאנט שפירען פון דער ערנסטקייט, מיט וועלכער אזעלכע פארזיכערונגען פלעגען ווערען ארויסגעזאגט, און עס איז פאר קיינעם קיין סוד ניט, אז א סך געשעפטן האבען, ניט אויפגעבענדיג זייער צוגעהעריגקייט צו דער סאציאליסטישער פארטיי, אין דער לעצטער צייט געקויפט שקלים.

איך ווייס דערמיט ניט זאגען, אז נאר אין די „טענות שבעל פה", וואס די אידישע ארבייטער שטעלען ארוים אנטגעגען ארץ־ישראל, הערט זיך אט די אינוועניגסטע אומרוה און פארלארענקייט — די זוכענדיש, ווי אזוי א י ן ג א נ צ ע ן אומצוקעהרען זיך צו דעם אידישען פאלק און דערבייא א י ן ג א נ צ ע ן בלייבען א סאציאליסט — און אז די „טענות שבכתב" דריקען אלץ נאך אויס די פריהערדיגע זיכערקייט און דעם פריהערדיגען פעסטען גלויבען אין די אלטע פאזיציעס.

ניין, אויך אין די לעצטערע הערט זיך צו אפט די אינוועניגסטע אומרוה און פארלארענקייט, ביי פארשיידענע מחברים און פיהרער אין פארשיידענע גראדען און שאטירונגען.

די נפקא מינה איז נאר, וואס ביי דער ארבייטערשאפט טרעט די אומרוה ארוים אפען, מיט קיין זאך ניט פארשריען און פארדעקט. און זי טרעט ארוים מיט דעם הייסעסטען וואונש, צו געפינען אן אויסוועג, מיט דעם פעסטסטען באשלום ארויפצוטרעטען אויף דעם ציוניסטישען וועג, אויב ער, דער וועג, קען זיך פארענטפערען פאר'ן שכל און פאר'ן סאציאליסטישען יושר. בעת ביי די אפיציעלע געגענער פון ארץ־ישראל ווערט די אינוועניגסטע אויפגערודערטקייט פון דעם געמיט קינסטלעך אונטערדריקט, פארשריען און פארליארעמט דורך די אלטע לאזונגען, פארטויבט דורך נייע פשט'לעך און פון פינגער אויסגעזויגענע ארגומענטען, אפטמאל פארוויצעלט, כדי פאר זיך אליין צו פארטרייבען דעם ערנסט פון דער זאך. און דער צווק פון די טענות

נאָר דיסקוסיאָנער. זיי זיינען ניט קיין קשיות, נאָר שאלות, — שאלות, וואָס וואַרטען אויף אַ באַגרינדעטען ענטפער, כדי פּטור צו ווערען פון דער טענה. בשום אופן וועלען זיי ניט געשטעלט קריעגעריש און פיינדלידְ, נאָר אדרבה מיט דעם גרעסטען אינטערעס, אז זיי זאָלען פֿאַרענטפערט ווערען א י ן ד ע ם ז י ן פון דעם „גענגער".

ס'איז ניכר, אז די פראגען ו ו ע ה ט י ג ע ן דעם פראגעשטעלער, אז ער באַציהט זיך צו זיי מיט דעם גאַנצען טיעפען ערנסט, וועלכען זיי פארדיענען.

עס פלעגט אויך טרעפען, אז פון דער פארזאַמלונג פלעגט זיך אין דער דיסקוסיע אויפהויבען אַ געגאַסע און פלעגט איינלייטען זיינע פראגען מיט אן ערך אזא באַמערקונג:

„אזוי פיעל און אזוי פיעל יאָהר בין איך דאָ געשטאַנען אין קאמף פאר די אידעאלען פון סאציאליזם און דער ארבייטער באַוועגונג. איך בין נאָך עד־היום צוגעבונדען צו זיי מיט מיין גאַנצען האַרצען, אָבער די לעצטע פאַסירונגען פון דער וועלט האָבען אין גאַנצען צוזודערט מיין נשמה. דער וועלט־קריעג, די ליידען פונ'ם אידישען פאָלק, די שטענדיגע רייד וועגען אן אייגענע היים אין ארץ־ישראל, האָבען אויפגעהויבען אַ מאַסע נייע פראגען, פון וועלכע מיר, סאציאליסטען, האָבען נאָר ניט געחלום'ט. עס איז ביי אַ סך פון אונז דערוועקט געוואָרען דער באַוואוסטזיין, אז מיר זיינען קינדער פון דעם אידישען פאָלק, און אז ער האָט אַ רעכט צו פאָדערען פון אונז, מיר זאָלען איהם העלפען אין זיין נויט. מיט'ן גאַנצען האַרצען סימפאַטיזיר איך מיט דעם געדאַנק פון אן אייגענער היים אין ארץ־ישראל. אָבער ווי קאָנען מיר צושטעהן צו אזא פלאן? איך בעט דעם „לעקטשורער", ער זאָל מיר ערקלעהרען, ווי אזוי דענקט ער צו פארענטפערען אָט די און די שאלות."

און עס הויבען זיך אן זיינע טענות, אָפטמאָל דיזעלביגע, וואָס די פרעסע האָט ארויסגעשטעלט, ניט זעלטען אָבער אויך א י י נ ע נ ע, פראָדוקטען פון דעם אינוועניגסטען קאָנפליקט, וואָס איז אויסגעוואַקסען צווישען די איינגעוועהנטע „אני־מאמין'ס" און דעם נייעם אידישען געפיהל.

טייל שטעהט נאָך דערווייל אין דרויסען. אָבער אויך פאַר איהם איז דער ציוניזם געוואָרען אויס פרעמדע, פיינדליכע מאַכט; ער איז געוואָרען אַן אינוועניגסטער פראָבלעם, וואָס פאָדערט באַפעהלעריש זיין ריכטיגע פאַרענטפערונג.

פאַר דעם, וואָס האָט זיך גוט צוגעהערט צו דעם פּולס, וואָס שלאָגט איצטער אין די אָדערן פון דעם אידישען פראָלעטאַריאט, קאָן קיין ברעקעל ספק ניט זיין, אַז ער, דער אַרבייטער־קלאַס, איז שטאַרק פאַראינטערעסירט אין דעם ציוניזם; אַז איהם וויל זיך זעהר, דער ציוניזם זאָל אַרויסגעבראַכט ווערען אין האַרמאָניע מיט די פאָדערונגען פונ׳ם סצ׳אַליזם, כדי אויך די אידישע אַרבייטערשאפט, וואָס וויל בלייבען טריי דעם סאָציאַליסטישען אידעאַל און וועט בלייבען טריי דעם סאָציאַליסטישען אידעאַל, זאָל קאָנען אויפ־נעהמען די אַרבייט פאַר דעם אויפבוי פון ארץ־ישראל ניט נאָר צוליעב די נאַציאָנאַלע אינטערעסען פון דעם גאַנצען אידישען פאָלק, נאָר אויך אין דער ערשטער לויניע צוליעב איהרע קלאַסען־אינטערעסען און צוליעב די אינטערעסען פון דעם אַלוועלטליכען, אַלגעמיין־מענשליכען פראָגרעס, וואָס איז פאַר איהר פאַרבונדען מיט דעם אידאַל פון סאָציאַליזם.

כמעט פון אַלע איהרע טענות־שאַלות קלינגט דעריבער אַרויס די גרונד־פראָגע: ווי קאָן די ציוניסטישע טעטיגקייט צונויפ־שטימען מיט די פאָדערונגען פון דעם אַלוועלטליכען פראָגרעס און דעם סאָציאַליזם?

איך וויס, אַז אַ סך פון די באַלעבאַטישע ציוניסטען וועלען פּשוט קוועטשען מיט די אַקסלען אויף אַזאַ שטעלונג פון דעם אַרבייטער־קלאַס און זעהן דערינען אַ סימן פון זיין פאָליטי־שער „אונענטווויקעלטקייט" און „נאַיוויטעט": האָבען די דיישע אַרבייטער אין דעם איצטיגען קריעג געפרעגט, צי זייער שטעלונג צו דעם דייטשען נאַציאָנאַליזם שטימט צונויף מיט די פאָדערונגען פון דעם אַלוועלטליכען פראָגרעס און פון דעם סאָציאַליזם?

איך וואָלט אָבער געוואָלט, אַז אונזער אַרבייטערשאפט זאָל אין דעם פּרט אייביג בלייבען ביי אַזאַ פאָליטישער „אונ־

איז ניט: ערנסט צו באטראכטען אלע פראָ׳ס און קאָנטראס אין דער פראגע, כדי ארויסצוברענגען דעם ריכטיגען סך הכל. די אינוועניגסטע טענדענץ זייערע איז: ניט אויפצוגעבען יענע פריהערדיגע פאָזיציע פון דעם אידישען סאָציאליזם, וואָס האָט באטראכט דעם ציוניסטישען אידעאל, ווי א פרעמדע, פיינדליכע מאכט, וועלכע מוז אויף לעבען אוי טויט באקעמפט ווערען פון דער סאָציאליסטישער ארבייטערשאפט.

איך מוז צוגעבען, אז אט די פאָזיציע איז אמאל גענוענזען דורכאוים בארעכטיג. אין א צייט, ווען דער ציוניזם איז ארוים מיט דער פרעטענזיע אוועקצושטעלען זיך א נ ש ט א ט דער אידישער ארבייטער־באוועגונג, א נ ש ט א ט איהר רעוואלוציאנערען און סאָציאליסטישען קאמף, ווען די שאנסען אויף זיין פאַרווירקליכונג אין לעבען זיינען געווען דורכאוים מינימאלע — אויב ס׳זיינען איבערהויפט געווען וועלכע ס׳איז שאנסען — האָט דער אידישער סאָציאליסט ניט נאָר געהאט א רעכט צו פאַרלויקענען דעם ציוניזם, נאָר א ביטערער, העפטיגער קאמף אנטגעגען איהם איז געווען אונפארמיידליך.

יענע צייטען אבער האָבען זיך שוין לאנג איבערגעביטען. עס האָבען זיך באוויזען אידישע סאָציאליסטישע ארבייטער, וואָס האָבען פארבונדען דעם ציוניסטישען אידעאל אין אייניעם מיט דעם סאָציאליסטישען קאמף; אפילו די אלגעמיינע ציוניסטען האָבען, ווי ציוניסטען, שוין לאנג אויפגעגעבען זייער קאמף אנטגעגען דער רעוואלוציאנערער און סאָציאליסטישער טעטיגקייט פון דעם אידישען פראלעטאריאט, און די ש א נ ס ע ן פון דעם ציוניסטישען ענד־ציעל זיינען אין דער לעצטער צייט אויסגעוואקסען אין קאלאסאלע מאסען.

די אידישע ארבייטערשאפט פ י ה ל ט אט די גרויסע ענדערונג, וואָס איז פאָרגעקומען מיט דעם ציוניזם — און איהר שטעלונג איז דעריבער געווארען א גאנץ אנדערע. זי קאָן שוין מעהר ניט באטראכטען דעם ציוניזם, ווי א פרעמדע, פיינדליכע מאכט, מיט וועלכער עס מוז געקעמפט ווערען אונטער אלע אומשטענדען. א היבשער טייל פון דער אידישער ארבייטערשאפט שליעסט זיך אָן, אָן דעם ארץ־ישראל גראנק. נאָך א גרעסערער

.2

די אַראַבישע פּראַגע

הערט מען זיך צו אויפמערקזאם צו די טענות שבכתב און די טענות שבעל פּה אַנטגעגען דער באַטיילונג פון די אידישע אַרבייטער אין דעם אויפבוי פון א אידישען לאַנד אין ארץ־ישראל, מוז מען קומען צו דעם שלום, אז איינער פון די ו ו י כ ט י ג־ ס ט ע טעמים, וואָס פאַרוועהרען זיי צו־צושטעהן צו דעם ציוניסטישען אידעאל, איז די אַראַבישע פּראַגע.

„די גאַנצע ציוניסטישע באַוועגונג... קאָן ניט אָפּעלירען צו די אידישע אַרבייטער־מאַסען", שרייבט דער „פּאַרווערטס" אין זיין לייט־אַרטיקעל פון דעם 13טען מאַרט. „די אידעע צו גרינדען א אידישע מלוכה אין א לאַנד, וואָס איז באַזעצט פון אן אנדער פּאָלק, פון אַראַבער, קאָן ניט אָפּעלירען צו די אידעאַלען פון דעם אַרבייטער־קלאַס. אויב די אידעע זאל על פּי נס אין וועלכער עם איז מאָס פּאַרווירקליכט ווערען, קאָן ער אין איהר זעהן בלויז א צוקונפטיגען אונאויפהערליכען קאמף פון א קליינער מינאָרי־ טעט גענגען א גרויסער אַראַבישער מאיאָריטעט, וועלכע קאָן בלויז דורך די הילף פון א זייטיגער מאכט באַזיעגט ווערען. און אויב עס זאל זיך אפילו געפינען די נויטיגע זייטיגע מאכט, וואָס זאל העלפען דעם זיעג פון דער אידישער מינאָריטעט, קאָן אזא קאמף און אזא זיעג ניט אָפּעלירען צו די אידישע אַרבייטער־מאַסען."

און גענאָסע צביון שרייבט:

„עס איז טאקי אמת, אז אין דער ענגלישער דעקלאַראַציע ווערט געזאָגט, אז פּאַלעסטינא דארף ווערען די נאציאָנאַלע היים פון דעם אידישען פּאָלק, אָבער עס ווערט (ווערען) אין איהר צו־ געגעבען צום ענד עטליכע ווערטער, וועלכע שטעלען אַוועק די גאַנ־ צע אידישע נאציאָנאַלע היים אונטער א גרויסען פּראַגע־צייכען. עס ווערט אין דער דעקלאַראַציע געזאָגט, אז פּאַלעסטינא זאל ווערען א נאציאָנאַלע היים פאר'ן אידישען פּאָלק, אויף וויפיעל

ענטוויקעלטקייט" און „נאַציוויטעט". איך וואָלט געוואָלט, זי זאָל אייבערגעהאַלטען נאציאָנאַלע אינטערעסען אונטער דערשאַרפער קאָנטראָלע פון דעם סאָציאָליסטישען פראָגרעסיוון גערעדנק, און זי זאָל בזכות זה קיינמאָל ניט קאָנען אוועקגעשטעלט ווערען אין איין לויניע מיט דער „פראָקטישער" דייטשער סאָציאָל־דעמאָקראָטיע — איך מיין, פארשטעהט זיך, אין דעם פרט פון פארלייקענען איהרע התחיבות'ען צו די פאָדערונגען פון דעם אינטערנאַציאָנאַלען סאָציאָליזם.

פון דער אַנדער זייט אָבער האָבען מיר אַ רעכט צו האָפען און צו פאָדערן, אז אויך די אידישע ארבייטערשאפט וועט זיך נעהמען באַציהען צו די לעבענס־פראָבלעמען פון איהר פאָלק אויף דעמזעלביגען אופן, ווי דאָס טוען — און זאָלען טאָן — אַלע ארבייטער־קלאַסען פון דער גאַנצער וועלט: ד. ה. וועלען דער אַוואַנגאַרד פון דעם פאָלק, אין אַלע זיינע באפרייאונגס־שטרעבונגען און קעמפען, וואָס פיהרען אין לעצטער לויניע צו דער פארווירקליכונג פון דעם סאָציאָליזם און דעם פראָגרעס.

אין דער פארענטפערונג פון די פארשיידענע טענות אַנטגענען אריין־ישראל, האָב איך מיך, דעריבער, קודם־כל געמיהט, ארויס־צוארבייטען אזוי קלאָהר, ווי מעגליך, דעם סאָציאָליסטישען שטאַנדפונקט פון דער פראָגע און די אינטערעסען פון דער סאָציאָליסטישער ענטוויקלונג פון דער אידישער ארבייטערשאפט און דעם אידישען פאָלק.

ניט אוועקגעהן, כדי צו מאכען פלאץ פאר אונז. ארץ־ישראל געהערט צו איהם, און מיר האָבען קיין רעכט ניט צו פאָדערען, דאָס לאנד זאָל אוועקגעגעבען ווערען אונז.

די אלע באהויפטונגען זיינען א פראדוקט פון אויבער־פלעכליכער באקאנטשאפט מיט דעם פאקטישען צושטאנד פון ארץ־ישראל, מיט די האָפנונגען פון דעם ציוניזם און מיט די פאָדערונגען פון דעם סאָציאליסטישען רעכט.

עס איז ניט אמת, אז ארץ־ישראל איז באזעצט פון דעם אראבישען פאָלק; ארץ ישראל איז איבערהויפט נאָך ניט ב א־ז ע צ ט. אלע ווייסען, אז דאָס איז איצטער א ו נ י ס ט לאנד, א ח ר נ ב לאנד, וואָס דארף ערשט קאָלאָניזירט ווערען. באזעצט ווערען.

לויט די סטאטיסטישע אויסרעכענונגען פון בן־צבי און בן־גורין אין זייער מאָסגעבענדען ווערק „ארץ־ישראל", ווערט איצטער אין איהם בעראביט קוים א צענטעל פון זיין באָדען. דאָס שטימט צונויף מיט דער באהויפטונג פון דעם ענגלענדער ק א נ ד ע ר, דעם בעסטען בר־סמכא אין ארץ ישראל פראגען, וואָס זאגט, אז „וען פאלעסטינא זאָל ווערען דורכאוים קולטיווירט, אפילו לויט'ן אָרט פון די דאָרטיגע פעלאכען, איז זי אימשטאנד אויסצוהאלטען צעהן מאל אזוי פיעל פון איהר איצטיגער באפעלקערונג", וואָס ווערט אנב גערעכענט אויף ניין מאל הונדערט טויזענד.*)

---

*) זעה ד. בן־גוריון אוֹן ז. בן־צבי, ארץ־ישראל, פערלאג פועלי ציון פאלעסטינא קאמ. ז. 414-417. — לויט די דאטען, וואס איך האָב אָרויסגעפיהרט פון ארץ־ישראל, אויף דעם סמך פון די דאָרטיגע מינדליכע אויטאָריטעטען, איז דער בעראבייטער באָדען א פ י נ פ ט ע ל פון דעם גאנצען שטח. דער אונטערשייד שטאָמט מסתמא דערפון, וואָס די דאָרטיגע אויטאָריטעטען האָבען אויפגעפאָסט ארץ־ישראל אין א סך ענגערע גרעניצען, אויבער דאָס טוט די וויסענשאפטליכע געאָגראפיע, און זיי האָבען בכלל ניט אָרויינגעצויגען אין חשבון א סך דורכאוים וויסטע לענדער, וואָס באלאנגען צו איהר. אויסער דעם זייענען יענע דאטען געווען אויסגערעכענט אויף דעם יסוד פון פראקטישע פער־זעלכיכע אבשאצונגען, וואָס מוזען אלע מאל אבטרעטען זייער פלאץ דער מעהר געניער און פארזיכטיגער וויסענשאפטליכער אונטערזוכונג. איך נעהם דעריבער אן די דאטען פון דעם אידישען פאלעסטינא־בוך,

דאָס וועט ניט שטערען די ציווילע, פּאָליטישע און רעליגיעזע רעכטען פון די איבריגע נאַציאָנאַליטעטען, וועלכע לעבען אין פּאָלעסטינא."

„אין פּאָלעסטינא וואוינען אונגעפעהר 700 טויזענד אַראַבער. ביז דער מלחמה האָט מען גערעכענט, אז אין פּאָלעסטינא וואוינען אַרום 100,000 טויזענד אידען"...

„די ווירקליכע באָלעבאָטים פון לאַנד זיינען, אָזוי, די אַראַבער ניט בלויז דורך זייער פּאָקטישען רעכט, נאָר אויך דורך זייער גרויסער צאָהל. היינט ווי קען געמאָלט זיין א אידישע מלוכה אין פּאָלעסטינא, וועלכע זאָל ניט שטערען די רעכטע פון די פּאָקטישע באָלעבאָטים פון לאַנד, די אַראַבער?"*)

אין אן אנדער אָרט וויקעלט ער פּאַנאַנדער דעם געדאַנק פון די ציוניסטען, אזוי צו זאָגען:

די ציוניסטען זיינען מודה, „אז פּאָלעסטינא איז באזעצט פון אַראַבער, אָבער וואו איז דער יושר, אז די אַראַבער זאָלען האָבען צוויי לענדער, אי אין אַראַבין, אי אין פּאָלעסטינא, וועהרענד די אידען האָבען קיין איין לאַנד? זאָלען דערויבער די אַראַבער פון פּאָלעסטינא זיך אַריבערקלייבען אין דער נייער אַראַבישער מלוכה, וואָס זיי האָבען געגרינדעט, און זאָלען זיי אין פּאָלעסטינא מאכען פּלאַץ פאַר'ן אידישען פּאָלק."

„א אידישער רעפּערענדום וועט ניט ווירקען אויף די פּאָלעסטינישע אַראַבער, זיי זאָלען זיך אַריבערקלייבען אין אַראַבין, כדי צו מאַכען פּלאַץ פאַר די אידען אין פּאָלעסטינא."**)

די „אַראַבישע" טענה קאָן דערויבער בקיצור פּאַרמולירט וועהרען אזוי:

אַרץ־ישראל איז באזעצט פון דעם אַראַבישען פּאָלק. עס איז דאָרטען ניטא קיין פּלאַץ פאר א אידישער מאיאָריטעט. דער אַראַבער איז דער פּאָקטישער באָלעבאָם פון דעם לאַנד, און וועט

---

*) צבֿיון: קאָנען וואָס די אידישע אַרבייטער־מאַסען טאָן פאַר דער פאַרווירקליכונג פון ציוניסטישען אידעאַל? — „פאַרווערטס" פון 6טען מאַי, 1918.

**) בויד שטעלען ציטירט פון „וועלען און קענען", „פאַרווערטס", 1טען מאַי.

ניט שטערען די ציווילע, פאליטישע און רעליגיעזע רעכטען פון די איבעריגע נאציאנאליטעטען, וואם לעבען אין פאלעסטינא". דאס קען בשום אופן ניט מאכען אונמעגליך א אידישע מאיאריטעט אין דעם לאנד. אדרבה, דאס איז ערשט די אבסאלוטע נויטיגע גאראנטיע, אז די אידישע מאיאריטעט זאל ניט פארגוואלדיגען די רעכטען פון די איבעריגע נאציאנאלע מינאריטעטען. און אין דעם פונקט, מוז איך זאגען, געהט באלפור'ס דעקלאראציע ניט גענוג ווייט. זי ווייל נאראנטירען נאר „די ירגערליכע, פאליטישע און רעליגיעזע רעכטען", ד. ה., דאס, וואס אפילו די פוילען וויל נאראנטירען דעם אידישען פאלק. באלפור רעדט א ווארט ניט וועגען די נאציאנאלע רעכטען פון יענע מינאריטעטען. די אידישע ארבייטערשאפט וועט אבער מוזען ארויסטרעטען מיט דער פאדערונג, אז דער נייער שטאאט אין פאלעסטינא זאל זיין געבויט אויך אויף דעם יסוד פון נאציאנאלע גלייכבארעכטיגונג פאר אלע פעלקער־גרופען און שפראכען־גרופען, וואס וואוינען אין אונזער לאנד. און ממילא וועלען אויך די נאציאנאלע רעכטע פון די אראבער אויף א זעלבסט־פארוואלטונג אין זייערע אינעוועניגסטע ענינים, אויף די פרייע אומגעשטערטע ענטוויקלונג פון זייער שפראך און זייער קולטור, בשום אופן ניט געשמעלערט ווערען.

דאס איז בנוגע דער פאקטישער זייט פון דער זאך. מיר געהן איצטער איבער צו דער רעכטליכער זייט. די פראגע איז דא אזא: לאז זיין, אז די אידען קענען דארטען ווערען א מאיאריטעט, ניט אנריהרענדיג קיין איין רוגאם פון דעם אראבער'ס באדען, קיין איין האר פון זיין רעכט אויף זעלבסט־פארוואלטונג און נאציאנאל קולטורעלע ענטוויקלונג. וואס איז אבער מיט זיין רעכט אויף דאס גאנצע לאנד פאלעסטינא? האט ער דען ניט דאס פאקטישע רעכט אויף דאס לאנד? איז ער ניט דער פאקטישער באלאבאס פון דעם לאנד? ווי איז — אז ער וויל ניט, מיר זאלען קומען צו איהם, אין „זיין" לאנד און ווערען דארטען א מאיאריטעט? ווי איז — אז ער פראטעסטירט נעגען דעם, „זיין" לאנד, פאלעסטינא,

הויסט עם, אז אפילו ביי די פרימיטיוועסטע מעטאדען איז אין ארץ ישראל נאך דאָ פלאץ נאך פאר אכט (8) מיליאן מענשען, וועלכע קענען זיך באזעצען אויף יענע לענדערייען וואָס ווערען נאך פון קיינעם ניט בעארבייט. הויסט עם, אז אייב מיר רעכענען, אין ארץ ישראל זאלען אין די נאָענטע צייטען זיך באזעצען ניט מעהר ווי א פאָר מיליאָן אידען, איז דאָס א מינוס־מעגליכקייט. אבער שוין אָט דער מינימום פארוואנדעלט די אראבישע באפעלקערונג פון א מאָריטעט אין א מינאָריטעט; שוין אָט דער מינימום פארווירקליכט אין א באדייטענדער מאָס א אידישע פרייע נאציאנאלע היים.

דערפון ווערט שוין אויך קלאָהר, אז עם קומט איצטער קיינעם ניט ארויף אויפ'ן זין צו פארלאנגען, די אראבער זאלען פארלאָזען זייערע היימען אין אויסוואנדערען ערגעץ־ווּאו אין אַנדער לאנד. עס איז דאָ נענוג פלאץ פאר ביידע פעלקער, בתנאי, פארשטעהט זיך, אז מיר זאלען זיך נעמען פאר דער קאלאָניזירונג און בעארבייטונג פון דעם גאנצען טעריטאָריום.

אז די פועלי ציון האבען קיינמאל ניט פארלאנגט, די אראבער „זאלען זיך אריבערקלייבען קיין אראביען", דאָרף איך דאָ ניט דערמאָנען עקסטרא. אבער אויך די אלגעמיינע ציוניסטען האבען דאָ ניט לאנג דערקלערט דורך זייער אפיציעלען פארטרעטער אין ארץ ישראל, דר. ח. ווייטצמאן, אז „די באפירכטונגען פון די אראבער, טאָמער ווערען זיי ארויסגעזעצט פון זייערע איצטיגע פאָזיציעס האבען ניט קיין בערעכל גרונד"*).

דעריבער קאָן נענאָסע צביון זיין פאלקאָמען רוהיג אויף בנוגע צו יענעם אומשטאנד, וואָס מאכט איהם אזוי פיעל זאָרג: איך מיין דאָ באלפור'ס באמערקונג, אז ארץ ישראל ווערט נעגעבען ווי א נאציאנאלע היים דעם אידישען פאלק, „בתנאי, דאָס זאל

וואָס איז געגרינדעט אויף דער בעסטער ליטעראטור פון דעם פאָך און אויף ענגויע בעארביטונגען פון דעם רויה־מאטעריאל.

*) זעה די דעפעשע אין „טיימס" פון דעם 18טען מאי, 1918.

צביונ'ען חושד, אז אויך ער איז אריינגעפאלען אין דעמזעלביגען טעות; אז אויך ער מיינט אפשר מיט די ווערטער „פאקטישעם רעכט" — דאס „סאציאליסטישע" רעכט פון יעדען פאלק (און ממילא פון יעדער פאלקס־מאיאריטעט) אויף דאס לאנד, אין וועלכען עם וואוינט.

מען מוז דעריבער אין מאל פאר אלע מאל פעסטשטעלען דעם סאציאליסטישען בליק אויף דעם גאנצען ענין.

איין כלל גדול מוז מען דא האבען אין אויג:

דער סאציאליזם ליקענט אויף דעם שארפסטען אופן דאס אייגענטומס־רעכט אויף לאנד, ניט נאר פון יחידים, ניט נאר פון געזעלשאפטען, נאר אויך פון פעלקער און נאציעס.

פאר וואס דער סאציאליזם מוז דאס טאן, קאן איך אין די גרעניצען פון מיין היינטיגען ארטיקעל ניט דערקלעהרען, אבער־אט, וואס עס שרייבט וועגען דעם די גרעסטע אויטאריטעט אין סאציאליסטישע פראגען, קארל מארקס אין דעם דריטען באנד פון זיין גרונד־לעגענדען ווערק „דאס קאפיטאל":

„פון דעם שטאנדפונקט פון א העכערער, עקאנאמישער געזעלשאפטס־פארם, (מארקס מיינט דא דעם סאציאליזם. — זש.), וועט פריוואט אייגענטום אויף דער ערד, וואס זאל געהערען צו אייניגע יחידים, אויסקומען כמעט פונקט אזוי אבסורד, ווי דאס פריוואט־אייגענטום פון איין מענשען אויף אן אנדער מענשען. אפילו א גאנצע געזעלשאפטען, א נאציע, אדער אלע געזעלשאפטען אין איינעם קאנען ניט זיין די אייגענטימער פון דער ערד. זיי זיינען נאר איהרע בעזיצער, איהרע געברויכער, און זיי מוזען, ווי גוטע פאמיליען־פאטערס, איבערגעבען זי צו די קומענדע דורות אין א פארבעסערטען צושטאנד." *)

אט דעם גראנק, אז אפילו א פאלק קאן ניט זיין קיין אב־

*) קארל מארקס, דאס קאפיטאל, באנד 3, ענגלישע איבערזעצונג. זייטע 902-901.

זאָל אַוועקגענעבען ווערען צו אַן אַנדער פאָלק פאַר א נאַציאָנאַלע היים?

געוואָסע צביון פאַרזיכערט, אז די אַראַבער אין פאַלעסטינא זיינען די „ווירקליכע באַלאַבאַטים" פון דעם לאַנד און האָבען דאָס „פאַקטישע רעכט" אויף דאָס לאַנד. וואָס זאָל מען אָבער פאַרשטעהן אונטער די ווערטער „ווירקליכע באַלאַבאַטים" און פאַקטישע רעכט"?

די אַראַבער זיינען די „ווירקליכע באַלאַבאַטים" און האָבען דאָס „פאַקטישע רעכט" אויף יענע שטיקער באָדען, וואָס זיי בעאַרבייטען, אָדער וואָס געפינען זיך אין זייער אייגענטום. ווירקליכע באַלאַבאַטים איבער'ן גאַנצען לאַנד זיינען זיי ניט און קיין פאַקטישען רעכט אויף איהר האָבען זיי ניט.

די ווירקליכע באַלאַבאַטים אויף ארץ־ישראל זיינען ביז אַהער געווען די טערקען. איצטער ווערען דאָס, דורך דער מאַכט פון דעם שוועדד, די ענגלענדער. שפעטער וועט די פאָליטישע באַלאַבאַטישקייט אויף דעם לאַנד דאַרפען באַשטימט ווערען פון דעם פ ר י ע ד ע נ ס ־ ק א נ ג ר ע ס. און דער פריעדענס־קאָנגרעס, ווילען מיר, זאָל באַשליסען אזא „פאַקטישען רעכט" איבער'ן לאַנד, וואָל זאָל אונז, אידען, געבען די מעגליכקייט, צו קאָלאָניזירען עס, צו מאַכען עס פאַר אונזער נאַציאָנאַלער היים און צו ווערען דאָר־טען א מאַיאָריטעט.

„אָבער — מיט וואָס פאר א רעכט קאָנען מיר דאָס פאָדערען? פאַרלאַנגט דען ניט דער סאָציאָליסטישער יושר, אז א לאַנד זאָל געהערען צו דער מאַיאָריטעט פון דער באַפעלקערונג, וואָס וואוינט אויף איהם? איז ניט די דאָזיגע מאַיאָריטעט דער אייגענטליכער באַלאַבאָס איבער'ן לאַנד לויט דעם סאָציאָליסטישען יושר?"

אין די „טענות שבכתב" האָב איך ערגעץ ניט אָנגעטראָפען די באַהויפטונג, אז לויט דעם סאָציאָליסטישען רעכט־באַוואוסט־זיין, דאַרף די מאַיאָריטעט פון א פאָלק זיין דער סוואוערענער באַלאַבאָס פון זיין לאַנד. אָבער אין די טענות שבעל־פה פלעג איך מיך תמיד אָנשטויסען אָט אויף דער, כלומרשט סאָציאָליסטישער, טענה. און איך מוז מודה זיין, אז איך בין אויך געוואָסע

פאלק ניט זאגען: אז אין מיין לאנד דארף הערשען „מיין" רעליגיע, „מיין" שפראך אדער „מיין" קולטור.

די גאנצע ערד ווערט צוטיילט צווישען די פעלקער פון דער מענשהייט ניט אין אייגענטום, נאר אין באזיץ, און די מענשהייט דארף אנערקענען דעם באזיץ אויף אזוי פיעל, אויף וויפיעל ער איז נוצליך פאר דעם מענשליכען פראגרעס. זי קאן אפילו דערקלערען קריעג אנטקעגען א פאלק דערפאר, וואס ער מיסברויכט זיין לאנד, ד. ה. ריכטגיער: זיין וואוין־פלאץ, זיין נאציאנאלע חיים.

איצטער לאמיר זיך פארשטעלען (און עס איז שוין גאר ניט שווער זיך דאס פארצושטעלען), אז עס וועט, נאך איידער דער סוף פון דער מלחמה, אויסברעכען א רעוואלוציע, לאמיר זאגען, אין דייטשלאנד, איטאליע און פראנקרייך, און אז ביים פריעדענס־טיש וועלען זיצען א סך סאציאליסטישע פארטרעטער, וואס קאנען מיט זייער שטים באשליסען דעם גורל פון ארץ־ישראל, ווער עס זאל קאלאניזירען דאס לאנד און ווער עס זאל דארטען בויען זיין נאציאנאלע חיים.

לאמיר אננעהמען, אז צו דעם פריעדענס־קאנגרעס וועלען געהופען וועלען פארטרעטער פון ביידע פעלקער, די אידען און די אראבער, זיי זאלען דערקלערען זייער סאציאליסטישען יושר־רעכט אויף דעם באזיץ פון פאלעסטינא.

וואס וועלען די אידען טענה'ען?

זיי וועלען אויפווייזען, ווי נויטיג עס איז פאר א פאלק צו האבען אן אייגענע חיים, וואו עס זאל געזיכערט זיין די נאציאנאלע עקזיסטענץ פון דעם פאלק און די פרייע נארמאלע ענטוויקלונג פון זיין קולטור. זיי וועלען דערמאנען, אז די אראבער זיינען אין דעם פרט שוין לאנג פארזיכערט. זיי האבען ניט נאר איין נאציאנאלע חיים, נאר ע ט ל י כ ע: אין סיריען, אין מצרים, אין נארד־אפריקא און אין אראבין גופא; אז דאס לאנד אראבין אליין פארנעהמט א שטח פון א מיליאן מיט א פינפטל קוואדראט־מיילען, און אז ביי א ב י ס ע ל ע א בעסערער טעכניק אנעז דארטען וואוינען ניט פינף מיליאן מענשען, ווי איצטער, נאר גאנצע צוואנציג מיליאן. אז זייער נאציאנאלע עקזיסטענץ און

סאָלוטער באָלאָבאָם איבער „זיין" לאָנד, האָט קאָרל מארקס איבער־געזומען פון זיין ערשטען לעהרער אין סאָציאָליזם, פון פּרודאָנען.

אויב איך מאַך ניט קיין טעות, איז פּרודאָן געווען דער ערשטער, וואָס האָט קלאָהר פאָרמולירט און ענטוויקעלט יענעם פּרינציפּ. „אין זיין געניאָלער ערשטער סאָציאָליסטישער שריפט: „וואָס איז אייגענטום?" שרייבט פּרודאָן:

„ש. קאָנט („טראַקטאַט איבער אייגענטום") זאָגט: „פּראָנקרייך, באטראכט אלס נאציאָן, האָט איהר אייגענע טעריטאָריע". פּראָנקרייך באזיצט, ווי א יחיד, א טעריטאָריע, וועלכע זי נוצט אויס, אבער זי איז ניט איהר אייגענטומער. נאציאָנען צווישען זיך זיינען פונקט ווי יחידים צווישען זיך: זיי ארבייטען און זיי ציהען נוצען פון דער ארבייט. עס איז בלויז א מיסברויך פון דער שפּראַך, וועו מען זאָגט, אז א נאציאָן האָט א הערשאפט איבער דעם באָדען. דאָס רעכט צו געברויכען און צו מיסברויכען געהערט צו א פּאָלק פונקט אזוי וועניג, ווי צו דעם איינצעלנעם מענשען; און עס וועט קומען א צייט, וועו א מלחמה, וואָס וועט ווערען אונטערנומען צו באשטראָפען דעם מיסברויך פון דער ערד דורך א נאציאָן, וועט זיין א הייליגער קריעג".*)

ס'איז אמת, אז אין די שטעלען פון מאַרק און פּרודאָן ווערט ניט באַהאַנדעלט דער ספּעציעלער פאל, וואָס אינטערעסירט אונז אין אונזער היינטיגען ארטיקעל. אבער דער א ל ג ע מ י י נ ע ר פ ר י נ צ י פ, וואָס דאַרף אנגעוענדעט ווערען אויף אלע ספּעציעלע פאלען, איז ביי ביידע סאָציאָליסטישע אויטאָרען ארויסגעזאָגט געוואָרען גענוג בולט און קלאָהר. לויט דעם סאָציאָליסטישען רעכט־באַוואוסטזיין קאָן קיין לאָנד ניט געהערען צו קיינעם ניט. מיר זיינען אקוראט אזעלכע באַלאָבאטים אויף ארץ־ישראל, אויף דער שווייץ און אויף אמעריקא ווי די אראבער, די שווייצאַרער, די אמעריקאנער. דעריבער טאָר אויך קיין פאָלק ניט פאַרמאכען זיינע טירען פאר קיינעם ניט. דעריבער טאָר אויך קיין

*) זעה פּ. זש. פּרודאָן, „וואָס איז אייגענטום", אידישע אויסגעזעצונג פון דר. א. קאַראַלניק, פּערלאָג קראָפּאָטקין ליטעראַטור געזעלשאַפט, 1917. זייטע 135.

זיי ניט, האָט איהר קיין ברעקעל ר ע כ ט ניט, און איהר טאָרט ניט שטערען דעם אידישען פאָלק אויפצובויען דאָרטען זיין נא־ציאָנאַלע היים, אין וועלכער איהר וועט זיין אקוראט אזעלכע באַלאַבאַטים, ווי ער אַליין, וויל אויך אייערע נאציאָנאַלע רעכט וועלען גאראַנטירט ווערען אין אונזער אינטערנאציאָנאַלען אָבמאך."

איך וויים נאָך גוט, אז דער סאָציאַליסטישער יושר וועט ניט הערשען אויף דעם פריערדנעם־קאָנגרעס, צו אונזער גרעסטען, גרעס־טען באַדויערן; וויל אויב ער וואָלט געהערשט, וואָלט אונזער זאך געווען א גזירה ערט ע. איך האָב אָבער די היפאָטעזע אויסגעשפונען צוליעב דעם, כדי עס זאָל פאר אונזער אייגענעם געווינסען קלאָהר ווערען, אויף וואָס מיר גרינדען אונזער רעכט, צו בויען אן אייגענע נאציאָנאַלע היים אין ארץ־ישראל.

מיר גרינדען עס ניט אויף דעם אַליין, וואָס מיר האָבען מיט צוויי טויזענד יאָהר צוריק דאָרטען געוואוינט; ניט אויף דערויף, וואָס ענגלאַנד האָט דאָס איצטער איינגענומען מיט'ן שווערד און ווייל דאָס אונז אוועקגעבען.

מיר גרינדען אונזער רעכט אויף ארץ־ישראל, דער עיקר אויף דעם, וואָס מיר זיינען א פאָלק און דארפען האָבען א נאציאָנאַלע היים; וואָס דאָס לאַנד איז וויסט און געהערט צו קיינעם ניט; וואָס מיר האָבען דעם וויללען און די מאַכט אויפצובויען עס און צו דערפילען דאָרטען די הייליגסטע פליכט פון א פאָלק — ארומ־צוגעהן ארום דער מוטער־ערד און צו לעבען דירעקט פון דער מוטער־ערד; זיך צום נוצען, קיינעם ניט צום שאָדען; פאַר דער מענשהייט א באַרייכערונג מיט נאָך א נאָרמאַלען געזונדען פאָלק, מיט נאָך א באַלעבטען לאַנד.

עס איז דעריבער קלאָהר, אז אונזער פאָדערונג געהט ניט להיפך צו דעם ראַדיקאַלסטען סאָציאַליזם, אדרבה, זי שטעהט אין דעם בעסטען איינקלאַנג מיט איהם, און אז די ארבער האָבען קיין ר ע כ ט ניט, צו שטערען אונז אין אונזער שטרעבען, צו באַבויען דאָס לאַנד.

זעלבסטשטענדיגע ענטוויקלונג איז שוין דעריבער גאראנטירט אויף דעם העכסטען אופן — בעת די פופצעהן מיליאן פון דעם אידישען פאלק וואלגערען זיך ארום, ווי „ראבטשיק דער אידישער הונד", איבער פרעמדע הויפען, ווערען באהאנדעלט פונקט ווי ראבטשיק, און זייער נאציאנאלע עקזיסטענץ און ענטוויקלונג שטעהט אין שטענדיגער געפאהר.

זיי וועלען ווייטער אויפווייזען, אז מיט יאהרען און יאהרען צוריק האבען זיי שוין אמאל געוואונט אין יענעם לאנד, פון וועלבען זיי זיינען איבערגעוואלד פארטריבען געוואָרען און — זאל די געשיכטע זאגען עדות, מיט וואם פאר א ליעבע זיי זיינען ארומ־גענאנגען ארום דעם לאנד, ו ו י זיי האבען עם אפגעהיט: טערראסען געבויט, ברונימס געגראבען, די לעצטע כחות אוועקגע־לעגט, כדי צו באבויען עם און „ווי גוטע פאמיליען־פאטערס איבער־געבען עס אין א פארבעסערטען צושטאנד צו די קומענדע דורות"; אז אין די ארעמס פון די פאלעסטינער אראבער ליגט דאם לאנד חרוב און פארלאזען, און פיעבערט אין שמוץ און פאר־ווייסטונג.

די אידען פארלאנגען דעריבער אז מען זאל זיי געבען די מעגליכקייט, צוריק אומצוקעהרען זיך צו זייער אלטער היים, וויעדער אנהויבען דאָרטען די הייליגסטע ארבייט פון א פאלק — באשאפען א גן־עדן פאר דעם מענשליכען ישוב, באשאפען א חשוב'ען ארבייטס־ און לעבענס־פלאץ פאר די קומענדע דורות; באשאפען א געשיצטען אָרט פאר דער אייגענער פאלקס־עקזיס־טענץ.

וואם וועלען די אראבער קאנען דערויף ענטפערען? זיי וועלען קאנען האבען נאר איין טענה: אבער אויך מיר באטראכטעז דאם לאנד פאר אונזער הייס; מיר ווילען ניט אוועקגעהן פון דאָרטען; מיר ווילען אויך לעבען דאָרטען מיט אונזערע קינדער און קינדס־קינדער.

„איז — גוט", וועלען פסק'ענען די פארטרעטער פון דעם סאציאליסטישען יושר. „קיינער טרייבט אייך פון דאָרטען ניט. אייער'ס א האר זאל ניט געקרימט ווערען. אבער אויף די לענ־דערייען, וואם איהר האט געלאזען ווייסט, וואם איהר ב א ז י צ ט

זין, דעם ציעל, וואָם מען וויל מיט איהם דערגרייכען, און די רעה וואָם וואָקסט ארויס פון דעם, אויב מען זאָל חלילה איהם ניט פאָלגען. ערשט יעמאָלט קאָנען מיר וויסען אויף זיכער, וועז אוז וווי אזוי איהם אָנצואוועגדען אין לעבען.

אין לעבען קאָנען טרעפען פעלען, וועז מיר זיינען געצוואונגען צו גיהן, אָדער מיר ווילען גיהן, להיפך צו דעם דין, אויב מיר זאָלען זיך האַלטען פאַר דער פאַרמאַלער זייט זיינער, פאַר דעם בוכשטעבליכען טייטש פון זיינע ווערטער. וועז מיר זאָלען זיך אָבער אריינטראכטען אין זיין אינוועניגסטען טעם אוז זין, וועלען מיר אפשר געפינען, אז די געצוואונגענע, אָדער געוואָלטע האנדלונג געהט נאָר להיפך צו דעם פאַרמאַלען וואָרט פון דעם דין, אבער ניט להיפך צו זיין טיעפערען אינוועניגסטען טעם. יעמאָלט מ ע נ מען עובר זיין אויף דעם דין.

אוז עס קאָנען טרעפען אנדערע פעלען, וואו די געצוואונגענע, אָדער געוואָלטע האנדלונג, וואָם איז סותר דעם פאַרמאַלען דין, געהט ניט נאָר ניט להיפך צו זיין טיעפערען אינוועניגסטען טעם, נאָר, אדרבה, יענער טעם אוז זין קאָן אין דעם ספעציעלען אויסנאַהמס־פאַל ערשט פארווירקליכט ווערען, וועז מען זאָל עובר זיין אויף דעם פאַרמאַלען טייטש פון זיינע ווערטער. יעמאָלט איז נאָר א מצוה עובר צו זיין אויף דעם פאַרמאַלען דין.

אוז נאָך עפטער קומען פאַר פעלען אין לעבען, וועז די רעה פון ניט־פאָלגען דעם דין איז א סך קלענער איידער די סכנה וואָם וואָלט אין דעם ספעציעלען פאַל אויסגעוואקסען, וועז מען זאָל זיך האַלטען שטייף פאַר דעם בוכשטעבליכען זין פון דעם וואָרט. יעמאָלט מ ו ז ע ן מיר עובר זיין אויף דעם דין, יעמאָלט איז אבהיטען דעם דין א ז י נ ד.

אָט דאָם איז דער זין פון דעם „סעיף־קטן", פון דעם „אל תהי שוטה". שטיצענדיג זיך אָט אויף דעם קליינינקען „סעיף", האָבען אונזערע חסידישע טאַטעס אוז זיידעס, וואָם האָבען אויפ־געפאַסט דאָם אידישע רעליגיעזע לעבען פון א העכערען שטאַנד־פונקט, עובר געווען אויף א סך בפירוש'ע דינים פונ'ם „שולחן־ערוך אורח חיים" אוז האָבען דערמיט ארויסגערופען די פארבי־טערטסטע געגנערשאפט פון דער אלטער מתנגד'ישער וועלט,

3

די „אַנעקסיע"-פּראָגע

פּאָליטינא איז איצט אַ טערקישער פּראָווינץ, א טייל פון דער טערקיי. וועט מען רייסט אָב געוואלטזאם א טייל פון א וועלכען־עס־איז לאַנד און מען גיט עס אוועק צו אַן אַנדערען, הייסט דאָס „אַנעקסירען". וועט מען זאָל ארץ־ישׂראל געוואלט־זאם אַבריסען פון דער טערקיי און אוועקגעבען דעם אידישען פאָלק, וועט דאָס זיין אַן „אַנעקסיע". אָבער די פּאָליטיק פון דעם סאָציאָליסטישען פּראָלעטאריאט פּראָטעסטירט העפטיג געגען אַנעקסיעס. ממילא מוז אויך דער אידישער סאָציאָליסטישער פּראָלעטאריאט פּראָטעסטירען אַנטגעגען דעם פּלאַן, מען זאָל אָב־ריסען פּאָליטינא פון דער טערקיי און איבערגעבען זי צו דעם אידישען פאָלק.

דאָס איז די טענה.

די טענה איז, ווי איהר זעהט, א שולחן־ערוך'דיגע. זי געהט ארויס פון א געוויסען „סעיף" אין דעם סאָציאָליסטישען „אורח היים"אין וועגדט איהם אין אָהן אַן אונטערשיעד אויף א ל ע פעלען פון דעם פּאָליטישען לעבען, פונקט ווי א פרומער איד באַגעהט זיך מיט זיינעם א דין.

אָבער אפילו וועגען דעם פרומען אידישען שולחן־ערוך זאָגען א סך ק ל ו ג ע פרומע אידען, אז נאָך יעדען „סעיף" זיינעם שטעהט א ניט־געשריבענער „סעיף־קטן" פון נאָר דריי אותיות: „א. ת. ש.", און די דריי אותיות מאַכען: „אל תהי שוטה!" — „זיי ניט קיין נאַר!"

דער קלוגער פרומער איד ווייל דערמיט זאָגען, אז בעת מיר לערנען א דין אין שולחן־ערוך און ווילען א־הם אָבהיטען אין לעבען, דאַרפען מיר זיך ניט לאָזען פיהרען פון איהם נאַריש און בלינד.

מיר דאַרפען גוט פּאַרשטעהן זיין אינוועניגסטען טעם, זיין

דעם אינוועניגסטען ציעל — אויך ניט אבסטראקט און אבסא־
לוט, נאר אלעמאל אין די געגעבענע קאנקרעטע לעבענס־אומשטענ־
דען, אלעמאל אויף אזוי פיעל, אויף וויפיעל ער שטויסט זיך ניט
צונויף מיט די העכערע אינטערעסען פון דעם מענשליכען לעבען.

סאציאליזם איז א פרינציפ, קלאסענקאמף איז א פרינציפ,
פרייער גערעכט איז א פרינציפ, „קיינע אנעקסיעס" איז א פרינ־
ציפ, און די אלע פרינציפען דערפען אונז זיין הייליג און טייער;
אבער נאך יעדען פון זיי שטעהט דער ניט־נעשריבענער „סעיף־
קטן". נאך קיינעם פון זיי טארען מיר ניט געהן ב ל י נ ד. און אלע
מאל וועז זיי שטויסען זיך צונויף מיט געווייסע לעבענס־נויטען,
דערף מען אריבערגעהן פון זייער בוכשטאב, פון זייער פארמאלען
טייטש צו זייער אינוועניגסטען זין, זיך אריינטראכטען אין די
קאנקרעטע אומשטענדען, אין וועלכע דער פרינציפ דערף דורכ־
געפיהרט ווערען, אין די קאנקרעטע לעבעדיגע אינטערעסען פון
די קאנקרעטע לעבעדיגע מענשען, וואס שטעהען אין קאן, בעת
מיר היטען אב דעם פרינציפ אדער זיינען עובר אויף איהם.

וויל דער פרינציפ פון כל הפרינציפען איז — אז „פקוח נפש
איז דוחה שבת", אדער, ווי קריסטוס זאל זיך האבען אויסגעדריקט:
אז ניט דער מענש איז צוליעב דעם שבת, נאר דער שבת איז צוליעב
דעם מענשען.

סאציאליזם, קלאסענקאמף, פרייער גערעכט און „קיינע אנעק־
סיעס" זיינען ניט צוליעב זיך אליין, נאר צוליעב די אינטערעסען
פון לעבעדיגע מענשען, וואס דערפען דערגרייכט ווערען דורך זיי.
אט מיט די אינטערעסען דערף מען זיך רעכענען אלע מאל, וועז עס
וואקסט אויס א קאנפליקט צווישען דעם פרינציפ און די פאדערונ־
גען פון דעם לעבען.

וועלכע העכערע מענשליכע אינטערעסען האבען ארויסגע־
בראכט דעם פרינציפ פון „קיינע געוואלטזאמע אנעקסיעס"?

דאס איז די פאדערונג, אז די הערשענדע דיפלאמאטיע זאל
זיך ניט ארומוואלפען מיט פעלקער און לענדער געגען זייער איי־
גענעם וויללען; דאס איז די פאדערונג, אז יעדעס פאלק זאל האבען
א רעכט אויף זעלבסט־באשטימונג. וועז מען רייסט אב א שטיק
פון איין לאנד, א טייל פון איין פאלק און מען אנעקסירט דאס

דער פאַרגליווערטער אין איהר פאַרמאַלער „שולחן־ערוך־קייט".

איך וואָלט מיך ניט אָבגעשטעלט אַזוי לאַנג אויף דעם סעיף קטן און זיין באַדייטונג, אויב איך וואָלט ניט געוואוסט, אַז אונזער ראַדיקאַלע אידישע וועלט באַגעהט שוין צופיעל זינד אַנטגעגען איהם.

וואר געדענקט ניט די דעבאַטען, וואָס זיינען געפיהרט גע־וואָרען אין ראַדיקאַלע קרייזען וועגען דעם, צי א פרייזינניגער אַרבייטער מעג זאָגען קדיש נאָך זיין פאַטער, כדי ניט צו פאַרשאַפען קיין צער זיין גלויביגער מוטער, צי ער מעג פיהרען א כשר'ע קיך, כדי צוליעב טאָן זיין פרומער פרוי און כדי פרומע קרובים זאָלען קאָנען אַרייגנעהן צו איהם אין הויז און זיצען ביי זיין טיש.

די גרעסטע מאַיאָריטעט פון אַזעלכע „שאלות" וואָלטען לכתחילה ניט אויסגעוואָקסען, וואָן דער אָפּיקורסיש־פרומער אַרבייטער וואָלט ניט פאַרגעסען אָן דעם סעיף־קטן פון „אל תהי שוטה".

איך בין בשום אופן ניט נעגייגט אָפּצושפּאָטען פון אָפּיקורסישע און סאָציאַליסטישע פּרינציפּען. איך גלויב באמונה שלמה, אַז יעדער בר־דעת, וואָס ווייל פיהרען א פערנינפטיגען לעבען, מוז פיהרען א פּרומען לעבען, ד. ה. מוז זיין טריי צו געוויסע פּרינציפּען און דינים, וואָס זיינען איהם טייער, ווייל זיין שכל זאָגט איהם, אַז ער דאַרף וועלען יענע פּרינציפּען און דינים.

און איך וויים אויך גאַנץ גוט, אַז צוליעב די אינטערעסען פון אַזא פאַרנינפטיגען פרומען לעבען מוז אויסגעאַרבייט ווערען א קאָדעקס פון פּרינציפּען, וואָס דאַרף שטרענג אָבגעהיט ווערען — א געשריבענער אָדער ניט־געשריבענער, א סיסטעמאַטיזירטער אָדער פונאַנדערגעוואָרפענער.

אָבער מיט יעדען פּרינציפּען־קאָדעקס איז פאַרבונדען די גע־פאַהר פון „שולחן־ערוך־קייט", פון נאָכגעהן בלינד נאָך דעם בוכשטאַב פון דעם דין, אפילו דאַרטען, וואו דערפון קאָן ליידען זיין אינוועניסטער באַדייט. די שמירה אַנטגעגען אָט דער געפאַהר איז דער „סעיף־קטן", די פאַדערונג, זיך צו רעכענען ניט מיט דעם וואָרט פון דעם דין, נאָר מיט זיין אינוועניגסטען ציעל. און מיט

א פרעמד פאלק. נעהמט מען אבער אוועק ביי א פאלק אזא טייל פון לאנד, וואם איז פריהער ניט געווען זיין לאנד, וואם ער האט פריהער אנעקסירט מיט דער מאכט פון זיין שווערד פון אן אנדער פאלק, הייסט דאם שוין ניט קיין אנעקסיע, נאר עפעס אזוינס, וואם איז פונקט דער היפך דערפון. די דיפלאמאטיע רופט דאם דעריבער אן „ד י ס א נ ע ק ס י ע", די אבשאפונג פון דער פריהערדיגער אנעקסיע.

קיין איין נייע זעלבסטשטענדיגע מדינה קאן איצטער ניט גענרינדעט ווערען אהן רים־אנעקסיעס... א רים־אנעקסיע האט אבער די סאציאלים־טישע פאליטיק קיינמאל ניט אריינגעלעגט אין חרם. און זי קאן דאם ניט טאן, ווייל רים־אנעקסיעס זיינען דער אייניציגער מיטעל, ווי אזוי קאנסעקווענט דורכצופיהרען דעם פרינציפ פון זעלבסט־באשטימונגס־רעכט פאר די אונטערריכטע פעלקער: נאר דורך רים־אנעקסיעס קאנען פוילען, ליטא, אוקראינא, פינלאנד, א. ז. ו. ווערען פריייע שטאטען.

אבריסען פאלעסטינא פון דער טערקיי און מאכען פון איהר א זעלבסטשטענדיגע פרייע רעפובליק היייסט דעריבער ניט אנעקסירען פאלעסטינא, נאר פונקט דער היפך דערפון: רים־אנעקסירען זי פון דעם פאלק, וואם האט זי אנעקסירט, און אוועקגעבען זי צו א פריהערדיגע באלאבאס, וואם האט אויף איהר, מחמת דעם אדער יענעם טעם, א פולען רעכט.

און דעריבער זיינען אט די אלע רעדעניסען וועגען דער שהנקייט און פרומקייט פון די אלגעמיינע ציוניסטען און דער „אידישער סאציאלים־טישער פעדעראציע", וואס ווילען מעהר ניט ווי דאם רעכט פון פרייע איינוואנדערונג אין פאלעסטינא, אדער העכסטענס א אידישע אויטאנאמיע אין יענעם לאנד, ניט מעהר ווי א פראדוקט פון געדאנקען־פוילקייט, פון ניט וועלען זיך אריינטראכטען זיך אין דעם ענין. און צוריק זיינען די אלע געשמועסעריייען וועגען די צולאזענע „אימפעריאלים־טישע" „פוילי ציון", וואס ווילען „אנעקסירען" ארץ־ישראל — ניט קיין אנדער זאך ווי א הוילער, נאקעטער שטות.

רים־אנעקסיע פון פאלעסטינא און איהר פארוואנדלונג אין א זעלבסטשטענדיגע רעפובליק, כדי אן אנדער פאלק זאל דארטען

צו אן אנדער פאלק און אן אנדער לאנד, פארגוואלטיגט מען דעם ווילען פון יענעם טייל, איז מען עובר אויף דעם דין פון זעלבסט־באשטימונגס־רעכט פאר פעלקער.

עס איז דערביבער קלאר, אז דער פרינציפ פון „קיינע אנעקסיעס" איז א חיוב נאר דארטען, וואו די אנעקסיע וואלט עובר געווען אויף דעם פרינציפ פון זעלבסט־באשטימונגס־רעכט פאר אלע פעלקער. דארטען אבער, וואו די דורכפיהרונג פון דעם זעלבסט־באשטימונגס־רעכט קאן ניט געשען אהן א געוואלטזאמער אנעקסיע, איז זי ניט נאר מותר, נאר אן אונבאדינגטער חוב.

דער בעסטער באוויז דערצו איז די פוילישע פראגע. פוילען קאן ניט ווערען זעלבסטשטענדיג און דאס פוילישע פאלק קאן ניט אויסנוצען זיין רעכט אויף זעלבסט־באשטימונג, סיידען עס זאל פריהער נעמאכט ווערען א דרייפאכע אנעקסיע: עס מוז אבגעריסען ווערען א טייל פון רוסלאנד, א טייל פון עסטרייך און א טייל פון דייטשלאנד, און די טיילען דארפען אוועקגעגעבען ווערען „אן אנדערען".

דיזעלביגע זאך איז אויך מיט ארץ־ישראל. פאלעסטינא איז א טייל פון דער טערקיי, אבער איהר באפעלקערונג איז ניט קיין טערקישע. אין יענעם לאנד וועט דארפען באקומען א רעכט אויף זעלבסט־באשטימונג אן אנדער פאלק. ווער עס זאל ניט זיין דאס אנדער פאלק, וואס האט א רעכט אויף זעלבסט־באשטימונג אין ארץ־ישראל — דאס אידישע אדער אראבישע — די רעאליזירונג פון יענעם רעכט קאן ניט געשעהן אהן אנעקסיע, אהן דער אבריי־סונג פון פאלעסטינא פון דער טערקישער אימפעריע. און די פא־דערונג פון אט דער אנעקסיע איז א חוב פאר דער סאציאליסטישער פאליטיק.

דאס איז איינס אוועק.

והשנית, זיינען אזעלכע אבריסונגען, ווי די פון די שטיקער פוילען, צוליעב דעם פוילישען פאלק און פון פאלעסטינא צוליעב דעם אידישען פאלק, איבערהויפט ניט קיין אנעק־סיעס.

אן אנעקסיע קומט פאר דעמאלט, ווען מען נעהמט אוועק פון א פאלק א טייל פון זיין לאנד און מען גיט דאס איבער צו

דער פולער פאליטישער זעלבסטשטענדיגקייט פון זיין פאלק. וואלט ער געשטרעבט נאר צו דעם סאציאליזם, וואלט פאר איהם אפשר בעסער געלוינט צו בלייבען ביי רוסלאנד, בפרט ביי דעם באלשע־ויסיטישען רוסלאנד, וואם איז לויט געג. בורגין׳ס מיינונג, שוין ארריינגעטראטען אין דעם פריאד פון סאציאליסיטישער ענט־וויקלונג.

די פוילישע ארבייטער ווילען אבער א חוץ סאציאליזם, אויך נאך אבסאלוטע זעלבסט־באשטימונגס־רעכט פאר זייער פאלק: זיי ווילען אן אייגענעם שטאאט.

און אזוי איז דאם מיט יעדען ארבייטער־קלאס פון יעדען אונטערדריקטען פאלק. פאר יעדען פון זיי איז דער סאציאליזם ניט דער אייניגער צוועק פון זייער קאמף. יעדער פון זיי וויל נאך, א חוץ דעם, אבסאלוטע פאליטישע זעלבסטשטענדיגקייט, אלץ איינס, צי זי פארבעסערט אדער פארבעסערט ניט די שאנסען פון א סאציאלער רעוואלוציע.

פאר די אונטערדריקטע פעלקער איז זייער באפריאונג אקו־ראט אזא וויכטיגער ציעל, אקוראט אזא נויטיגער זעלבסט־צוועק, ווי דער סאציאליזם אליין.

עס איז אויך ניט אמת, אז דער קלאסען־קאמף איז אלע מאל דער א י י נ צ י ג ע ר וועג, אויף וועלכען עס געהט דער פראלע־טאריאט. אין דעם קאמף פאר פולע נאציאנאלע באפרייאונג און פאליטישע זעלבסטשטענדיגקייט זיינען די ארבייטער אפט גע־צוואונגען צו גיהן האנד אין האנד מיט דער בורזשואזיע, לאמיר זאגען: אין אן אויפשטאנד אנטגעגען דעם אונטערדריקטען פאלק.

און ניט נאר ביי די אונטערדריקטע פעלקער איז דאם אזוי. דער וועלט־קריג האט באוויזען, אז אומעטום, וואו די עקזיסטענץ פון א פאלק שטהעט אין געפאהר (אדער וואו דאם פאלק מיינט, אז זיין עקזיסטענץ איז אין געפאהר), און אומעטום, וואו דאם פאלק האט אן ארגאניזירטען און גוט־דיסציפלינירטען פראלע־טאריאט, פארבינדען זיך די ארבייטער מיט די בורזשואזע פאר־טייען, כדי אין אויגעם צו פארטיידיגען די נאנצקייט און אונאב־העניגקייט פון זייער לאנד.

גענ. בורגין׳ס פעהלער נעהמט זיך דערפון, וואם ער גלויבט

קאָנען דורכפיהרען זיין רעכט אויף זעלבסט־באַשטימונג, איז דער־ריבער אויך אין דעם בוכשטעבליכן זינען פונ׳ם וואָרט א פּאָדרונג פון דער סאָציאַליסטישער פּאָליטיק.

פּאַר וואָס די דאָזיגע פּאָדערונג דארף געשטעלט ווערען ניט צוליעב דעם אַראַבישען פּאָלק, נאָר צוליעב דעם אידישען, האָבען מיר ערקלעהרט אין א פּריהערדיגען פּאַראַגראַף: „די אַראַבישע פּראָגע".

.4

ציוניזם און קלאַסען־קאַמפּף

די ציוניסטישע ארבייט „איז ניט אונזער ארבייט", טענה׳ט געוואָרן בורגין. „מיר זיינען ניט קיין כלל־ישראל׳ניקעם. מיר זיי־נען א פּאַרטיי פון ארבייטער־קלאַס. סאָציאַליזמוס איז איהר אייג־ציגער צוועק, און דער קלאַסען־קאַמפּף איז דער איינציגער וועג צו איהם". *)

דאָס קלינגט אַביסעל ווי דער מאַהאָמעדאַנישער אני־מאמין: „ניטאָ קיין אַללאָה א חוץ אַללאָה, און מאָהאָמעד איז זיין פּראָ־פעט!" — און אויך דאָ האָבען מיר פּאַר אונז א פּאָל פון א גרויסען און וויכטיגען פּרינציפּ, וואָס וועלט באַהאַנדעלט אויף א שולחן־ערוך אופן: ער וועלט געגומען אין אַן אַבסטראַקטען, אבסאָלוטען זין, וואָס זאָל זיין א חוב פּאַר אלע ארבייטער־קלאַסען, אין אלע צייטען, אונטער אלע אומשטענדען. מען זינדיגט דערבי געוואָלדיג אנטגעגען דעם „סעיף־קטן".

ס׳איז ניט אמת, אז פּאַר יעדען ארבייטער־קלאַס איז דער סאָציאַליזם דער אייניציגער צוועק. דער פּוליישער פּראָלעטאַריאַט, צום ביישפּיעל, שטרעבט ניט נאָר צו דעם סאָציאַליזם, נאָר אויך צו

---

*) זעה ה. בורגין. איז דער ציוניזמוס א פּאַר קליידער מיט׳ן סאָציאַליזמוס? — „פּאַרווערטס" פון 8טען פעברואַר, 1918.

איז דען א חידוש, וואם די געמיינישאפטליכע נאציאנאלע אויפ־גאבען פון פאלקס־גאנצקייט און זעלבסטשטענדיגקייט ווערען פון ביידע קלאסען אויסגעטייטשט אויף א פארשיעדענעם אופן און רופען דערפאר ארויס א העפטיגען קלאסען־קאמף. אבער אט דער קלאסען־קאמף איז ניט קיין קאמף פאר ריינע קלאסען־אינטערעסען, ווי צ. ב., דער געווען־קשאפטליכער קאמף אדער דער פאליטישער קאמף פאר דער פארטרעטערשאפט אין פארלאמענט. דאם איז א קלאסען־קאמף פאר אלגעמיינע נאציאנאלע אינטערעסען אין דעם ברייטסטען זינן פון דעם וואלק. מעהר ניט, יעדער קלאס שאצט פארשיעדען אף די אינטערעסען פון דעם גאנצען פאלק, וויל דעם פארשיעדענעם זעהר־ווינקעל, וואם ער באנוצט.

אפטמאל וואקסט ארויס יענער קלאסען־קאמף ניט אזוי פון די פארשיעדענע אינטערעסען, וואם זיינען פארבונדען מיט די פאר־שיעדענע אופנים ווי צו פארענטפערען אלגעמיינע נאציאנאלע פראב־לעמען, נאר דעם פארשיעדענעם פסיכאלאגישען כאראקטער פון די קלאסען, ווי ער האט זיך היסטאריש אויסגעבלידעט ביי א גע־וויסען פאלק.

א ביישפיעל פון אונזער אייגענער אידישער געגענווארט וועט קלאהרער מאכען דעם ענין.

ניט לאנג צוריק האט די ענגלישע רעגיערונג ערקלערט פאר דער וועלט, אז זי איז וויליג צו העלפען דעם אידישען פאלק, ער זאל באקומען ארץ־ישראל פאר א נאציאנאלער היים.

דאם איז געווען אן איידעלער הומאנער שריט. יעדער בר־דעת פארשטעהט אבער, אז פאסירונגען פון פאליטישען באדייט (און אלץ וואס אן ענגלישע רעגיערונג טוט, האט א פאליטישען באדייט), קאנען ניט דערקלערט ווערען בלויז פון דעם שטאנד־פונקט פון אידעלקייט און הומאניטעט. פאליטישע פאסירונגען ווערען דערקלערט דורך פאליטישע אינטערעסען און דורך פאלי־טישע שטרעמונגען, וואם באוועגען די צייט.

איך וויל דא די פאליטישע אינטערעסען, וואם האבען גע־פיהרט צו דער ענגלישער דעקלאראציע, לאזען אן א זייט, וויל איך קאן דא ניט אויפהויבען דעם גאנצען ענין אין זיין גאנצער פאלי־טישער פארצווייגונג.

נאָך עד היום, אז די מענשהייט איז איינגעטיילט נאָר אין דער בריט, אין קלאַסען, און ניט אויך אין דער לענג, אין פעלקער. דוכט זיך איהם דעריבער, אז אן ארבייטער־קלאַס קאָן נאָר האָבען קלאַסען־אינטערעסען.

עס איז שוין אָבער צייט, עס זאָל קלאָהר ווערען, אז די מענש־הייט איז איצטער נאָך איינגעטיילט ניט נאָר אין דער בריט, אין קלאַסען, נאָר אויך אין דער לענג, אין פעלקער. דעריבער איז יעדער ארבייטער־קלאַס א טייל פון דעם אלוועלטליכען פראָלעטאריאט און אין דערזעלבער צייט אויך א טייל פון זיין אייגענעם פאָלק. ווי א טייל פון דעם אלוועלטליכען פראָלעטאריאט, האָט דער ארבייטער פאָלק געמיינשאפטליכע קלאסען־אינטערעסען מיט אלע ארבייטער־קלאסען פון אלע פעלקער. אָבער ווי א טייל פון זיין אייגענעם פאָלק האָט ער געמיינשאפטליכע נאציאנאלע אינטערעסען מיט די אלע איבריגע קלאסען פון זיין פאָלק.

דאָס הייסט, פארשטעהט זיך ניט, אז דער פראָלעטאריאט און די בורזשואזיע מוזען אלע מאָל האָבען דעמזעלביגען בליק אויף דעם, ווי אזוי זייערע געמיינשאפטליכע נאציאנאלע פראָבלעמען זאָלען פארענטפערט ווערען. די פולע צונויפמישונג פון פראָלע־טאריאט און בורזשואזיע אין דעם פרט איז זעהר א זעלטענע ער־שיינונג. בדרך כלל געהען זיך זייערע וועגען זעהר שארף פאנאנדער אפילו דאָרטען, וואו זיי מוזען ביידע האָבען אין אויג איין און דעם־זעלביגען ציעל: די גאנצקייט און זעלבסטשטענדיגקייט פון דעם אייגענעם פאָלק.

די פארשיעדענע וועגען שטאמען דערפון, וואס די אלגעמיינע נאציאנאלע פראָבלעמען קאָנען פארענטפערט ווערען אויף פאר־שיעדענע אופנים, יעדער אופן איז פארבונדען מיט גאנץ קאָנקרעטע פארשיעדענע פאָליטישע, עקאָנאָמישע, סאציאלע און קולטורעלע אינטערעסען, וואס שפאלטען פאנאנדער דאס פאָלק אין צוויי פיינד־ליכע לאגערען.

בדרך כלל איז די מאָדערנע בורזשואזיע קאָנסערוואטיוו, פיינדליך צו דעם וויטערדיגען פארטשריט פון דער מענשהייט. בדרך כלל איז דער פראָלעטאריאט רעוואָלוציאָנער און פארטרעט אומעטום דעם פארטגעשריטענסטען שטאנדפונקט פון זיין צייט.

און דער בורזשואזיע ענטפער האבען זיך געמוזט פאנאנדערגעהן אין צוויי פארשיעדענע וועגען.

דער בורזשואזיע ענטפער איז ארויסגעבראכט געוואָרען פון די אלגעמיינע ציוניסטען מיט הערצן פראָפ. ח. ווייצמאן בראש. ער וויל האבען, אז עס לייגט אין די אינטערעסען פון דעם גאנצען אידישען פאלק, ארץ־ישראל זאל אוועקגעשטעלט ווערען אונטער א פראָטעקטאָראט פון אן איינ־אייניציגער מאכט. וועגען דעם, צי ארץ־ישראל זאל זיין א זעלבסט־שטענדיגער שטאאט, אדער געהערען צו אן אנדערען, ווערט גרינד־ליך געשווייגען, און דאס גופא לייגט שוין ארויף א חתימה אויף די ליפען בנוגע דער רעגיערונגס־פארם אין ארץ־ישראל, צי דאס זאל זיין א רעפובליק אדער א מאנארכיע.

דער פראָלעטאריישער ענטפער איז ארויסגעבראכט געוואָרען פון א קאנגרעס, אויף וועלכען עס זיינען זיך צונויפגעקומען געוויסע טיילען פון דער אידישער ארבייטערשאפט, וואס גלויבען, אז דער אידישער ארבייטער־קלאס מוז ערנסט אויפנעהמען דעם אנבאט פון דער ענגלישער רעגיערונג.

דער ענטפער זאגט, אז עס לייגט אין די אינטערעסען פון דעם אידישען פאלק, ארץ־ישראל זאל זיין א נייטראלע מדינה. און דעריבער דארף דער פראָטעקטאָראט אויף דעם לאנד איבערגע־געבען ווערען ניט צו איין מאכט, נאר צו אן אינטערנאציאנאלער קאָמיסיע, באשטימט פון דער פעלקער־ליגע, אויב אזא פעלקער־ליגע זאל נעגרינדעט ווערען.

דער פראָלעטאריאט האט אויך קיין ברעקעל גרונד ניט צו פארשווייגען די פראגע וועגען דער אונאבהענגיגקייט און זעלבסט־שטעדיגקייט פון דעם אידישען שטאאט אין ארץ־ישראל. און ניט נאר האט ער קיין ברעקעל גרונד ניט צו פארשווייגען דעם ענין, נאר עס לייגט אויף איהם דער אפענער חוב, צו רעדען וועגען דעם קלאהרע דיבורים.

אויב ארץ־ישראל זאלט ניט בלייבען ביי דעם טערק — וואס וועגען דעם פאל ווערט נאר ניט נערעדט — און אויב דאס לאנד זאל ניט זיין זעלבסטשטענדיג, וועט עס מוזען אפגעריסען ווערען פון דער טערקיי און צוגעהעפט ווערען צו א וועלכען־עס־איז אנדער

אבער דאס זעהט יעדער איינער איין, אז די ענגלישע דע־
קלאראציע שטעהט אין דער בעסטער הארמאניע מיט דער פאלי־
טישער גרונד־שטרעמונג פון אונזער צייט, דעם באשטרעבען צו
פארשאפען אפילו דעם קלענסטען פאלק א רעכט און א מעגליכקייט
אויף זעלבסט־באשטימונג.

אין דעם זין דארף אויפגענומען ווערען די ענגלישע דע־
קלאראציע. זי איז אן א י י נ ל א ד ו נ נ ג צו דעם אידישען
פאלק, ער זאל זיך באנוצען מיט דער געלעגנהייט און ערווערבען
פאר זיך דאס רעכט אויף זעלבסט־באשטימונג.

דאס אידישע פאלק וועט אבער נאר דעמאלט קאנען אין גאנ־
צען אויסנוצען זיין זעלבסט־באשטימונגס־רעכט אין ארץ־ישראל,
ווען עס וועט ווערען דארטען א אידישע מאיאריטעט. ביז יענער
צייט וועט די העכסטע פארוואלטונג פון דעם לאנד מוזען ליגען אין
ניט־אידישע הענד, און די יסודות פון דער דאזיגער פארוואלטונג
וועלען דארפען באשטימט ווערען פון דער פריעדענס־קאנפערענץ.

עס פארשטעהט זיך, אז אט די העכסטע פארוואלטונג דארף
לויט דער אינוועניגסטער לאניק פון דער זאך, שטעהן אין האר־
מאניע מיט דעם ווילען פון דעם אידישען פ א ל ק, פאר וועלכען עס ווערט געבויט א נאציאנאלע היים.

די ענגלישע דעקלאראציע איז דערמיט גופא אן איינלאדונג
צו דעם אידישען פאלק, ער זאל ארויסזאגען זיין ווילען בנוגע צו
יענע פונקטען פון דעם ענין, וואס דארפען ארייננעפיהרט ווערען
אין לעבען ניט פון דעם אידישען פאלק, נאר פון דער פ ר י ע־
ד ע נ ס ־ ק א נ פ ע ר ע נ ץ, אבער — לויט דעם ווילען פון דעם
אידישען פאלק.

פאר דעם אידישען פאלק, פאר אלע זיינע קלאסען, איז דערמיט
אוועקגעשטעלט געוואלרען אן א י נ ה י י ט ל י כ ע נ א צ י א־
נ א ל ע א ו י פ ג א ב ע: צו באשטימען די פרינציפען, לויט
וועלכע די פריעדענס־קאנפערענץ זאל אוועקלעגען דעם פונדאמענט
פאר דער אידישער נאציאנאלער היים אין ארץ־ישראל. די ענט־
פערס אויף דער אויפגאבע האבען א שייכות צו דעם גאנצען פאלק,
ניט נאר צו א ווילכען עס איז קלאס. און פון דעסטוועגען זיינען די
ענטפערס אויסגעקומען אזוי פארשיעדען, אז דער פראלעטארישער

לחיפך צו דער פאדערונג פון א זעלבסטשטענדיגער נייטראלער אי־דישער רעפובליק מיט א דערווייטיגען אינטערנאציאנאלען פראָ־טעקטאראט.

אין דער געבראכטער ציטאטע ווערען אפגעשפיגעלט ניט די אינטערעסען פון דער אידישער בורזשואזיע, נאר איהר היסטאריש אויסגעוואקסענער פאליטישער כאראקטער: די האזענארטיגע נאטור איהרע, איהר הכנעה'דיג שטעלן אהן א היטעל פאר'ן פריזן, איהר מורא צו עפענען דאס מויל אפילו יעמאלט, ווען זי איז זיכער, אז זי שטעהט פאר א גרויסמוטיגער און איידעל־הארציגער רעגיע־רונג, וואס האט קיין אנדערע ציעלען ניט אין זינען, ווי נאר — ווי אם בעסטען צו פארענטפערען די אידישע פראגע, לויט דעם ווילען פון דעם אידישען פאלק.

אין איהרע באציהונגען צו א מעכטיגער רעגיערונג וויים די אידישע בורזשואזיע נאר איין כלל: חנפה'נען און אונטערלעקען זיך; דאס רופט זי פאליטישען טאקט. און אין איהר אומגע־לומפערט בערישער טאקטישקייט, אין איהר עקעלהאפטער חניפה באמערקט זי אליין ניט, ווי זי ווארפט ארויף א חשד אויף א רע־גיערונג, אין וועמעס גרויסמוט און איידעלהארציגקייט זי צוויי־פעלט ניט — אז יענע מיינט נאר אפשר ניט די אינטערעסען פון דעם אידישען פאלק, נאר האט פשוט אין זינען — אנעקסירען פאלעסטינא צו דער בריטישער אימפעריע.

די אידישע ארבייטערשאפט דארף פאר קיינעם ניט שטעהן מיט אן איינגעבויגענעם קאפ און מיט דער היטעל אונטערן ארים. זי וועגדעט זיך ניט נור צו די רעגיערונגען; זי איז א טייל פון דעם אלוועלטליכען פראלעטאריאט, צו וועלכען עם געהערט אויך דער ענגלישער ארבייטער־קלאס, איצטער דער מעכטיגסטער פאק־טאר אין דער ענגלישער פאליטיק. זי בויט איהרע האפנונגען אין דער ערשטער ליניע אויף דער הילף פון דעם אלוועלטליכען פראלע־טאריאט, און זי ווייס, אז קיינער קען אויף איהר קיין פאראיבעל ניט האבען, ווען אין א פאליטישער פראגע רעדט זי קלאהרע פא־ליטישע רייד.

פון דעם ביישפיעל וואס מיר האבען דא געבראכט, זעהט מען אם בולטסטען, אז בורזשואזיע און פראלעטאריאט פון א פאלק

פאלק — א ריינער פאל פון אנעקסיע, וואס קאן דורך קיין זאך ניט ווערען נערעכטפערטיגט. די אידישע ארבייטער האבען נע־מוזט דעריבער ארויסשטעלען די פאדערונג פון דער סאציאליסטישער פאליטיק, א נייטראלע, זעלבסטשטענדיגע ארץ־ישראל.

עס איז אויך קלאהר, אז דערביי האט ניט געטארט פארשווייגען ווערען די סאציאליסטישע שטעלונג צו דער רעגיערונגס־פארם: דאס אבסאלוטע צוריקווייזונג פון א אידישער מאנארכיע.

אט די שטעלונג פון דעם אידישען ארבייטער־קאנגרעס פאר ארץ־ישראל איז זעהר ניט נעפעלען געוואלען דעם ווארט־פיהרער פון דער בורזשואזיע ציוניסטישער פרעסע, דעם רעדאקטאר פון דער „דזשואיש קראניקל".

אין א לייט־ארטיקל פון דעם 14טען יוני שפריצט ער גיפט און גאל אנטגעגען די רעזאלוציעס פון דעם קאנגרעס. וואס זיינען זיינע מאטיוון?

„די סיטואציע", זאגט ער, „איז, מחמת טעמים, וואס יעדער אינטעליגענטער לעזער קאן לייכט פארשטעהן, אזוי דעליקאט, אז קיין פאראנטוואָרטליכער איד, ציוניסט אדער ניט, קאן זיך ניט ערלויבען צו באהאנדלען עפענטליכע פראגען אויף דעם אופן, ווי זיי זיינען באהאנדלט געוואָרען אויף דעם אזוי גערופענעם אר־בייטער־קאנפערענץ פאר ארץ־ישראל... דער ענגלישער חיל האט מיט דער הילף פון פראנצויזישע און איטאליענישע טרופען איינגענומען פאלעסטינא, און דאס לאנד איז איצטער אין ענגלישען באזיץ. די בריטישע רעגיערונג איז געווען גענוג גרויסמוטיג און אויפלע־הערציג, צו פארזיכערען דאס אידישע פאלק, אז זי וועט איהם העלפען אויפבויען א אידישע היימאטלאנד אין פאלעסטינא. און וועז א אידישע קערפערשאפט קומט איצטער ארוים צו דיקטירען ענגלאנד, וואס פאר אן ארט אינטערנאציאנאלע פאזיציע פאלעס־טינא זאל אננעהמען אין דער צוקונפט און ווי זי זאל רעגיערט ווערען, איז דאס ניט נאר נארישׁ, נאר אויך טאקטלאז ביז צום עקסטרעם."

וועלכע אינטערעסען פון דער אידישער בורזשואזיע ווערען דא פארטרעטען? קיינע ניט. עס איז ניטא ביי דעם אי־דישען פאלק קיין איין גרופע, וועמעס אינטערעסען עס זאלען געהן

נאָמען פון דעם קלאסען־קאמף אַנטגעגען דער בורזשואַזיע, באַפעס־טיגען די קלאַסען־הערשאַפט פון דער בורזשואַזיע איבער אונז.

5

די מעגליכקייט׳ס פראַגע

די גרעסטע צאָהל פון די ארין־ישראל געגנער איז מודה, אַז אויב עס וואָלט מ ע ג ל י ך געווען אויפצובויען אין יענעם לאַנד א נאַציאָנאַלע היים פאַר׳ן אידישען פאָלק, וואָלט די אידישע אַר־בייטערשאַפט געדארפט אויפנעהמען די פראגע אין איהר גאַנצער בריים און טיעף.

די צרה מיט דעם ציוניזם — זאָגען די געגנער — איז נאָר, וואָס א ניכטערער פאָליטישער דענקער קאָן ניט איינזעהן אַפילו א שיין פון אַזא מעגליכקייט. עס האָט זיך אין דער פראגע קיין זאַך ניט געביטען. ווי דער ציוניזם איז געווען א פאַנטאַסטישער חלום, אזוי איז ער דאָס אויך איצטער.

די נפקה מינה צווישען די ציוניסטישע קרייזען און די אַר־בייטער־קרייזען אין דער פראגע באַשטעהט — מיינען זיי — אין דעם, וואָס יענע, די ציוניסטען פון אַלערליי שאַטירונגען, זיינען פאַר׳שיכור׳ט געווארען פון א פאָר פראזען פון א פאָר אינפלום־רייבע דיפלאָמאַטען, און פאַר זייערע שיכור׳ע אויגען טאַנצט שוין א פארטיגע אידישע מלוכה, בעת דער ניכטערער שכל פון דעם אַר־בייטער־קלאַס זעהט די זאכען, ווי זיי זיינען, און די „זאכען" זיי־נען בנוגע דעם ציוניזם אקוראַט אזוי אונמעגליך ווי געווען.

לאָמיר זיך אַביסעל אָבשטעלען אויף דער טענה.

די געגנער פון דעם ציוניזם וועלען גאָנץ זיכער אליין מודה זיין, אז די „אונמעגליכקייט" פון דעם ציוניסטישען אידעאל איז ניט קיין לאָגישע, ניט קיין פיזישע, ניט קיין טעכנישע, אַפילו ניט קיין עקאָנאָמישע, נאָר א ה י ס ט א ר י ש ע.

קאנען האבען דיזעלבע נאציאנאלע אינטערעסען; פאר זיי קאן שטעהן איין־און־דיזעלביגע נאציאנאלע אויפגאבע, וואס מוז פאר־ענטפערט ווערען — אין אלעמענס אינטערעסען — אויף איין־אן־דעמזעלבען שטייגער, און פון דעסטוועגען זאלען די ווערקען פון בורזשואזיע און פראלעטאריאט זיך מוזען פאנאנדערגעהן אין צוויי פארשיעדענע פיינדליכע ריכטונגען.

אזוי איז דאס אפט אין דעם פאליטישען לעבען פון אונזער צייט, אבער אזוי מוז דאס ניט זיין. עס זיינען מעגליך פע־לען — ווי דער פאל פון א פאלקס־אויפשטאנד פאר זיין פרייהייט — וואו אלע קלאסען פון דעם פאלק — דער פראלעטאריאט אריינ־גערעכענט — האבען איין ציעל און איין ווענ. און דער איין ציעל איז ניט סאציאליזם, נאר פאלקס־פרייהייט און זעלבסטשטענדיג־קייט; און דער ווענ איז ניט דער קלאסען־קאמף, נאר די פאר־אייניגטע אקציאן פון אלע פאלקס־טיילען.

אבזאגען זיך פון דעם ציוניזם נאר דערפאר, וואס מיר זיינען די פארטיי פון דעם ארבייטער־קלאס, וועמענס אייניציגער צוועק איז סאציאליזם און וואס דער אייניגער וועג צו אהם איז דער קלאסען־קאמף, הייסט וויעדער אמאל — באהאנדלען א גרויסען פרינציפ־אויף א ריינעם שולחן־ערוך אופן, פארגעסען אויף דעם „סעיף־קטן", פארגעסען אין גאנצען, אז ניט דאס פאלק איז צוליעב דעם סאציא־ליזם אויף דער וועלט, נאר דער סאציאליזם איז אויף דער וועלט צוליעב דעם פאלק, צוליעב דעם גליק, דער פרייהייט און דער זעלבסטשטענדיגקייט פון זיינע קינדער.

און איבערלאזען די אויפגאבען פון פרייהייט און נאציאנאלע זעלבסטשטענדיגקייט אין די הענד פון דער בורזשואזיע בלויז דער־פאר, וויל עס איז ניט אונזער ארבייט, וויל מיר באשעפטיגען זיך נאר מיט סאציאליזם און קלאסען־קאמף, טאר מען אודאי ניט.

די בורזשואזיע, פון קיינעם ניט געשטערט און ניט געקאנטרא־לירט, וועט פארענטפערען יענע העכסט וויכטיגע לעבענס־פראב־לעמען פון א פאלק אין איהר זין, לויט איהרע אינטערעסען, לויט איהר פסיכאלאגישען כאראקטער און אנשויאונגען.

איוף אזא אופן וועט אויסקומען, אז מיר וועלען אין דעם

אינטערנאציאנאלער פאליטיק וואס איז אויפגענומען געווארען אויף איהר טאגעס־אָרדנונג.

וויכטיגע געזעלשאפטליכע קרעפטען זיינען פארהאנדען סירט געווארען אין דער פארווירקלִיכונג פון דעם ציוניזם — דאס איז דאס נייע, דאס היסטארישע מומדער־ווארטענט, וואס איז פלוצלונג ארויסגעשפרונגען פון דער מאדערנער אינטערנאציאנאלער לאגע. פאליטישע מאכט־פאקטאָרען, ווי ענגלאנד און די מיט איהר פארבונדענע שטאטען, גרויסע און בריטע שיכטען פון דעם אידישען פאלק האבען איינגעזעהן, אז עס ליגט אין זייערע אינטערעסען, אין ארץ־ישראל זאל אויפגעבויט ווערען א אידישע נאציאנאלע היים. מיט דעם גופא איז פארשוואונדען געווארען די היסטארישע אונמעגליכקייט פון דעם געדאנק; מיט דעם גופא האט דער געדאנק באקומען ניט נאר א שיין פון מעגליכקייט. ער איז געווארען זעהר וואהרשיינלִיך און דערפאר ווערט ער אויפגענומען אויף דער טאגעס־אָרדנונג פון דער אינטערנאציאנאלער פאליטיק, וואס האט ניט ליעב זיך אבצוגעבען מיט וויסטע ראמאנטישע חלומות.

כדי בעסער אבצושעצען די אומגעהויערע ענדערונג, וואס איז פארגעקומען אין דער לאגע פון דעם ציוניזם, איז גוט צו האבען אין אויג, אז דער ציוניסטישער געדאנק איז ניט קיין נייעם אין דער מאדערנער פאליטיק.

דער „פאטער" פון דעם געדאנק צו קאלאניזירען ארץ־ישראל מיט אידען איז געווען ניט קיין אנדערער, ווי דער געניאלער פאליטיקער, נאפאלעאן דער ערשטער. אנגענומען האט איהם אויך אזא ערנסטער שטאטס־מאן, ווי דער רוסישער דעקאבריסט פעסטעל, און געגלויבט אין איהם האט אויך דער גאון אין דער אייראפעאישער דיפלאמאטיע, לארד ביקאנספיעלד־דיזראעלי.

פאר וואס האט אבער אין דער צייט פון נאפאלעאן גאר קיין רייד ניט געקאנט זיין וועגען דער פערווירקלִיכונג פון ציוניזם? פאר וואס איז ער ביז גאר דער לעצטער צייט געשטאנען מחוץ פון דער היסטארישער מעגליכקייט?

לאגיש, פיזיש, טעכניש און עקאנאמיש געזונטען, קאן ניט נאר ארץ־ישראל אויפגעבויט ווערען פאר'ן אידישען פאלק און דורכ'ן אידישען פאלק, נאר אפילו דער זאמד־מדבר סאכארא קאן באוואסערט ווערען, באוועלדערט ווערען און פארוואנדעלט ווערען אין א גן־עדן פאר צעהונדלינגער מיליאנען מענשען.

לויט דער איצטיגער וויסענשאפט, לויט די צויבער־מיטלען פון דער איצטיגער טעכניק, קאן י ע ד ע ס לאנד, אפילו דאס וויסטעסטע, פארבעסערט ווערען אזוי, אז מענשען זאלען בכבוד קאנען ציהען זייער חיונה פון איהם.

פאר וואס־זשע איז די קאלאניזירונג פון דעם מדבר סאכארא אן אוטאפיע? ווייל דאס איז איצטער א ה י ס ט א ר י ש ע אונמעגליכקייט, ווייל איצטער זיינען נאך ניטא יענע היסטארישע כחות, יענע מ ע נ ש ל י כ ע ו ו י ל ע נ ס, וואס זאלען זיין פאראינטערעסירט אין דעם, וואס זאלען זיך באוואוסטערהייד נויטיגען אין דעם, און וואס זאלען קאנען ארויסברייגען זייער וואונש מכוח אל הפזעל.

אט אזא היסטארישע אונמעגליכקייט — מיינען די נענער — איז אויך דער ציוניזם.

איך בין אויך מסכים, אז ביז גאר ניט לאנג צוריק איז דער ארץ־ישראל געדאנק נאך זעהר ווייט געווען פון צו זיין אזא היסטארישע און פאליטישע מעגליכקייט. אבער קאן מען דען זאגען, אז ער געפינט זיך נאך אלץ אין דער זעלבער לאגע?

קאן איך דען זאגען, אז עס זיינען נאך אלץ ניטא קיין נעזעלשאפטליכע פאקטארען, וואס זאלען זיין פאראינטערעסירט אין זיין פארווירקליכונג און וואס זאלען ווירקען ווי היסטארישע כחות? אז אין דעם פרט האט זיך גאר נישט ניט איבערגעביטען אין דער צייט פון דעם איצטיגען קריעג?

מיר דוכט זיך, אז א בלינדער וואלט מיט די פינגער גקאנט אנטאפען די גרויסע ענדערונג וואס איז פארגעקומען מיט דעם גורל פון דעם ציוניזם אין דער לעצטער צייט.

ביז צו דעם קריעג איז ער געווען ניט מעהר ווי אן אידעאל פון א לפי ערך זעהר קליינעם טייל פון אונזער פאלק. איצטער איז ער ניט ו ו ע נ י ג ע ר, ווי א פראגע פון דער מאדערנער

אבער אויך דער דיפלאמאטיע האט דער ארץ־ישראל־ג־
דאנק — ניט דעמאלט און ניט נאך א סך שפעטער — ניט
געקאנט ליגען אפילו אין דער לינקער פאה.

דער געראנק ארויסצוציהען דעם גאנצען דרום־מערב פון
אזיע — אינדיע, פערסיע און אראביע — אין דעם שטראם פון
דעם מאדערנעם אייראפעאישען אינדוסטריעלען און קאמערציעלען
פראגרעס און אויסצונוצען ארץ־ישראל, ווי אן אפעראציאנס באזע
פאר דער ענטוויקלונג פון דעם איראפעאיזם אין יענע מזרח־
לענדער, האט געקאנט אויפקומען נאר אין אייניצלנע געניאלע
מוחות: דער קאפיטאליזם האט נאך געהאט גענוג פלאץ אין
די אלטע לענדער, און וועגען אן ערנסטע אויסברייטונג אין יענער
ריכטונג האט ער ניט געטראכט.

אויך די אידישע פראגע, וואס איהר לעזונג איז פארבונדען
מיט דעם ארץ־ישראל־פראבלעם און וואס האט זיך שוין ערנסט
געלאזט פיהלען אין ביקאנספיעלד'ס צייטען, האט נאך ניט ג־
קאנט צווינגען די הערשענדע דיפלאמאטיע, זי זאל ארויפגענוכען
וועלען אין איהר גאנצער גרויס אויף דעם צעטל פון די אינ־
טערנאציאנאלע פראבלעמען.

קודם האט מען זי אלע מאל באטראכט פאר אן א י נ ע־
ו ו ע נ י ג ס ט ע פראגע פון יענע לענדער, אין וועלכע די
אידען וואוינען. העכסטענס האט מען געקאנט, א י ן פ א ל ב ו ־
נ ו י ט, ארויסוישען זיך אין די אינעוועניגסטע אנגעלעגענהייטען
פון א פרעמדען לאנד, ווי דאס איז געווען אויף דעם בערלינער
קאנגרעס פון 1878 בנוגע די רומענישע אידען.

און דערצו האט די אינטערנאציאנאלע פאליטיק אין יענע
צייטען שוין געהאט אן ענטפער אויף דער אידישער פראגע: דעם
ענטפער, וועלכען די ליבעראלע אידישע בורזשואזיע האט אויס־
געארבייט נאך אין דעם סוף פון אכטצעהנטען יאהר הונדערט.

אידען — האט יענער ענטפער געזאגט — וועלען ווי א
נאציע פארשווינדען. זיי וועלען בלייבען, נאר ווי א רעליגיעזע
גרופע, און די גאנצע אידישע פראגע קאן גלעזט ווערען ניט

אין נאפאלעאן׳ס צייטען האָט קיין רייד ניט געקאָנט זיין וועגען איהם, ווייל ניט דאָס אידישע פאלק און ניט די אירא־פעאישע דיפלאמאטיע זיינען ניט געווען מסוגל אויפצונעהמען איהם.

דאָס אידישע פאלק האָט אין יענער צייט גאָר ניט געקאָנט טראכטען וועגען אזא ענין, ווייל עס האָט נאָך ניט געקאָנט דענקען ראָמ פאלי טיש. זיין נאציאנאלער גע־דאנק האָט זיך ארומגעטראָגען הינטער די וואלקענס פון יענע־וועלטיגע מיסטישע משיח־האָפנונגען און האָט ניט דערוואָרט קיין איין ברעקל ממשות׳דיגע הילף פאָר זיין גאולה פון די רעאלע פאליטישע פאקטאָרען.

און וען אפילו מיר וואלטען יעמאלט געקאָנט אויפנעהמען אונזער בעפרייאונגס־פראָבלעם אין זיין ערדישער געשטאלט, אין זיין דיוועלטיגער פאליטישער רעאליטעט, וואלט זיין פערווירק־ליכונג געווען פאָר אונז א רעאלע אונמעגליכקייט: מיר וואלטען ניט געהאט די כחות דערצו. אונז וואלטען געפהלט די דריי נויטיגסטע פאקטאָרען: קאפיטאל, וויסענשאפט, ארבייט.

אידישער קאפיטאל, אידישער רייכטום האָט אין נאפאלעאן׳ס צייטען זיך ערשט אנגעהויבען צו זאמלען. די ראטה־שילדם האָבען ערשט אין די נאפאלעאָנישע קריגען גענומען אריינ־געהן אין די רעכטע פעדערען — און ביי דעם וויכטיגסטען טייל פון אונזער פאלק — ביי די יעמאלט׳דיגע מזרח־איראפעאישע אידען — האָט זיך דער דלות ברייט צולעגט אפילו ביי זיינע מיטעלערע שיכטען.

די וויסענשאפט איז נאָך געלעגען אין חרם גראָד דערפאר, וויל מען האָט געציטערט פאר איהר מאכט צו צו־שטערען די יענע־וועלטיגע, מיסטישע האָפנונגען אין א איבערנא־טירליכען משיח.

און די אידישע ארבייט איז דעמאלט נאָך גאָר ניט געבאָרען געוואָרען.

חרם, וואָס איז געלֿעגן אויף דעם פּרייען געדאַנק. עם האָט זיך, ביי אונז אָננעהויבען די עפּאָכע פון „השכלה", פון בילדונג, און עס איז אוועקגעלֿעגט געוואָרען דער פונדאַמענט פאַר די באַטיילֿיגונג פון׳ם אידישען פּאָלֿק אין דעם וויסענשאַפּטלֿיכען שאַפּען.

אין דעמזעלֿביגען פּעריאָד זיינען אויך פון גרונד אויס פּאַרעַנדערט געוואָרען די יסודות פון דעם עקאָנאָמישען לֿעבן. ריכטיגער געזאָגט: עס זיינען אין דעם כאָאָס פון דעם אידישען עקאָנאָמישען לֿעבן פון שטויב און לומפּ אוועקגעלֿעגט געוואָרען די י ס ו ד ו ת פון האַנדעלֿ און מלאכה, די יסודות פון א מאָדערנער פּראָדוקטיוועֿר טעטיטנקייט.

עס איז אָפּגעשאַפט געוואָרען די ברויט־„טאָרבע" — דאָס איינציגע פּראָדוקציאָנס־מיטלֿ פון די אידישע מאַסען — וואָס איז אזוי „באַזונגען" געוואָרען פון מענדעלֿי מוכר ספרים. אנשטאָט דער ברויט־טאָרבע האָט זיך געזומען ענטוויקלֿען דער געלֿד־זאַק.

און ניט נאָר אין רוסלֿאַנד אַליין. אומעטום אין איראָפּאַ זיינען די זעכציגער און די זיבעניציגער יאָהרען געווען די יאָהרען, ווען דער אידישער קאַפּיטאַלֿ האָט געזומען אָנוואַקסען אין ריעזיגע מאַסען: דערהויפּט די ז י ע ב ע צ י ג ע ר, מיט זייער פּיעבערהאַפּטער ענטוויקלונג פון אַלֿערלֿיי ספּעקולאַציעס און באַנקגעשעפטען.

אָבער די ענטוויקלונג פון דעם אידישען קאַפּיטאַלֿ אין די זיעבעציגער יאָהרען — דעם „גרינדערישען", ספּעקולאַטיוונען, באַנקאון־בערזען־קאַפּיטאַלֿ — האָט אויך עלֿ פּי נויטוועגדיגקייט ארויסגערופען די וויכטיגסטע ערשיינונגען אין אונזער אידישער נייצייטלֿיכער געשיכטע: דעם מאָדערנעם, אלוועלטלֿיכען, ריין־עקאָנאָמישען א נ ט י ס ע מ י ט י ז ם, וואָס האָט בעשאַפען א נייע אָננעוועהטאָגטע צ י י ט־פּראָגע, און האָט זי אוועקגעשטעלֿט אין איין שורה מיט די איבעריגע צייט־פּראָבלֿעמען פון דעם מאָדערנעם אייראָפּעאישען לֿעבן: דער פּרויען־פּראָגע, דער ארבייטער־פּראָגע, דער סאָציאלֿער פּראָגע, דער נאַציאָנאלֿער פּראָגע: די ווי א ביטערע ציבעלֿע דערעסענדע „א י ד י ש ע פ ר א ג ע."

אַנדערס, ווי נאָר דורך געוויסענס־פּרייהייט און בירגערליכע גלייכ־בארעכטיגונג — אלץ זאכען, אין וועלכע די אינטערנאַציאָנאַלע פּאָליטיק האָט ניט געהאַט וואָס זיך אריינצומישען.

אויף אזא אופן איז ניט אין דער אידישער וועלט, ניט אין דער פּאָליטישער וועלט, ניט געווען קיין אייניגיג ערנסטע היס־טאָרישע קראַפט, וואָס זאָל האָבען געקאָנט אוועקשטעלען דעם ציוניזם אויף דער טאָגעס־אָרדנונג פון דער רעאַלער צווישען פעל־קערליכער פּאָליטיק.

פּאַרגלייכט איצטער מיט דעם די וואָגיגע ענדערונגען, וואָס זיי־נען פּאָרגעקומען אין די אלע פּרטים.

די אידישע וועלט, — איך מיין, דער עיקר, די מזרח־אייראָפּע־אישע, — האָט אין דער צווייטער העלפט פון דעם נייַנצעהנטען יאָהרהונדערט דורכגעמאַכט א קאָלאָסאַלע אינוועניגסטע רעוואָלו־ציע... צ ו ו י י רעוואָלוציעס.

אייַנע, וואָס איז אַרויסגערופען געוואָרען פון דעם קרימער קריג און דעם אַרויפגעהן פון אלעקסאַנדער דעם צווייטען אויפ'ן טראָן (1855), און די אנדערע, וואָס האָט זיך אָנגעהויבען תיכף נאָך דעם בערליַנער קאָנגרעס פון 1878 מיט דעם אומדערוואַר־טעטען אויסברוך פון דעם א נ ט י ס ע מ י ט י ז ם אין דייטש־לאַנד און אונגאַרן און די פּאָגראָמען פון די 80־ער יאָהרען אין רוסלאַנד.

דער ערשטער פּעריאָד — דער פּעריאָד פון אלעקסאַנדער דעם צווייטענס הערשאַפט — האָט באַפּעסטיגט די מאַכט פון דער מאָדערנער אייראָפּעאישער בילדונג ביים אידישען פּאָלק. עס זיינען אונטערגעגראָבען געוואָרען די וואָרצלען פון דעם גלויבען אין אן איבערנאַטירליכער גאולה. דער איד האָט זיך אויסגע־לערנט צו דענקען אין דער טערמינאָלאָגיע און אין די באַגריפען פון א מאָדערנער, די־וועלטיגער רעאַלער פּאָליטיק.

ערשט אין דעם פּעריאָד פון דער אידישער געשיכטע, וועו די יענע־וועלטיגע דאגות האָבען אויפגעהערט צו באַהערשען די מוחות פון דעם פּאָלק, האָט געקאָנט אראָפּגענומען ווערען דער

געוואָרפען אין דעם רוסישען אסימילאציאָנס־קעסעל ראדיקאַלער, איידער דאָס האָבען געטאָן אלע אַנדערע ניט־רוסישע פעלקער; ניט דערפאר, וואָס מיר זיינען „פינסטערלינג און פאַנאַטיקער": מיר האָבען נעגעבען א לפי־ערך גרעסערען פּראָצענט פון אינטעליגענץ און ארבייטער אויף די וויסענשאפטליכע געביטען, איידער אלע אַנדערע פעלקער, דאָס גרויס־רוסישע ניט אויסגעשלאָסען;

ניט דערפאר, וואָס מיר ווילען לעבען נאָר פון ריוח און „מעהרווערט": אויף דעם עקספלאָאַטירטען אידישען ארבייטער, וואָס לעבט פון זיין אייגענער ארבייט, האָט מען ניט געקוקט מיט פרייַנדליכערע אויגען, איידער אויף דאָס גאַנצע אידישע פאָלק.

מען האָט אונז פאַרפאָלגט דערפאר, וואָס אונזער ג א צ י א־נ א ל ע ע נ ע ר ג י ע — א שטאַרקערע איידער די נאַציאָנאלע נערגיע פון די אַנדערע פעלקער — וואָס אונזער נאַציאָנאלע ענערגיע אין האַנדל און אין אינדוסטריע, אין בילדונג און וויסענשאפט, אין מלאכה און לוין־ארבייט האָט זיך צונויפגעשטויסען מיט די נאַציאָנאלע ענערגיען פון די אַנדערע פעלקער און האָט ארויסגערופען א מעכטיגען ווידערשטוים אַנטגעגען זיך.

וואָס פאַר א ראָלע דער רוסישער אַנטיסעמיטיזם האָט געשפּילט אין דעם שיקזאל פון דער גאַנצער רוסישער אינוועניגסטער ענטוויקלונג, דאָס זאל דערצעהלען דער רוסישער היסטאָריקער.

דער אידישער היסטאָריקער וויים אָבער שוין, אז אין דעם פייערדיגען האַס פון דעם רוסישען אַנטיסעמיטיזם, אונטער דיוואָגיגע האַמערשלעג פון די פאַרפאָלגונגען אַנטגעגען דעם אידישען קאַפּיטאל, דער אידישער בילדונג און דער אידישער אַרבייטערשאפט האָט זיך געמומען שמיידען דער ווילען פון דעם אידישען פאָלק צו אַן אייגענער פרייער עקזיסטענץ.

אויף אזא אופן איז דאָס אידישע פאָלק מסוגל געוואָרען אויפצונעהמען דעם ציוניסטישען געדאַנק, וועלן דער יום הדין אויף די אונטערדריקטע פעלקער איז געקומען מיט דעם איצטיגען וועלט־

די אכציגער און נייַנציגער יאָהרען פון דעם פאָריגען יאָהרהונדערט זיינען שוין געשטאַנען דורכאויס אונטער דעם שיקזאַל־שוועריקייט פון דעם אַנטיסעמיטיזם מיט זיינע פיזישע און מאָראַלישע פֿאָרמען אומעטום אין דער גאַנצער־ציוויליזירטער וועלט, און אָט אין די יאָהרען איז געבוירען געוואָרען און דורכגעפיהרט געוואָרען די צווייטע ג ר ע ס ט ע רעוואָלוציע אין אונזער גלות־געשיכטע: עס איז געבוירען געוואָרען ד י א י ד י ש ע א ר ב ע ר ט, דער אידישער פּראָלעטאַריאַט און אין אייניגעם מיט איהם, — וועז אפילו אונאַבהענגיג פון איהם, — דער נייער נאַציאָנאַל־פּראָגרעסיווער געדאַנק: דער ווילען צו אַן אייגענער אידישער נאַציאָנאַל־פּראָגרעסיווער עקזיסטענץ.

דערהויפט האָבען זיך די פּראָצעסען בולט אַרויסגעוויזען אין רוסלאַנד, וואו דאָס רוב פון דעם אידישען פּאָלק האָט געלעבט, און וואו די רעגיערונג האָט דעם אַנטיסעמיטיזם געמאַכט פאַר דער צענטראַל־אַפּק פון איהר גאַנצער אינוועניגסטער פּאָליטיק.

די אכציגער און די נייַנציגער יאָהרען אין רוסלאַנד ביז צו דער ערשטער רעוואָלוציע, איז די צייט פון דער ענטוויקלונג פון דעם אידישען קאַפּיטאַל, דער אידישער בילדונג און דער אידישער רעוואָלוציאָנערער ארבייטערשאַפט און אין דערזעלביגער צייט איז דאָס די עפּאָכע, וועז דאָס גאַנצע קאָנסטרוואַטיווע רוסלאַנד מיט דער צארישער רעגיערונג בראש, וועגדט אָן איהר גאַנצע מאַכט, כדי צו באַקעמפען דעם אידישען קאַפּיטאַל, די אידישע בילדונג און די אידישע רעוואָלוציאָנערע ארבייטערשאַפט.

גראָד דער רוסישער אַנטיסעמיטיזם — דער קאָנסטקווענטסטער פון אַלע — האָט קלאָר אַרויסגעבראַכט זיין אינוועניגסטען, ריין נאַציאָנאַלען תוך.

מען האָט אונז פאַרפאַלגט ניט דערפאַר, וואָס מיר זיינען פון א פּרעמדען גלויבען: דער אַנטיסעמיטיזם האָט ניט געשאַנעווען אויך דעם ג'שמד'טען.

ניט דערפאַר, וואָס מיר איזאָלירען זיך פון דער אַרומיגער וועלט און ווילען זיך ניט „אַסימילירען": מיר האָבען זיך אַריינ־

כל זיך דערמאנען אן ארץ־ישראל, אן דאס לאנד, וואס האט שוין אמאל באלאנגט צו דעם אידישען פאלק.

אבער ניט נאר די אידישע פראגע, די נאציאנאלע פראגע פון אונזער פאלק, האט געפיהרט דעם עפענטליכען גע־דאנק פון דער גאנצער פאליטישער וועלט צו דעם ציוניסטישען ענד־ציעל. אויך די פראגע פון ארץ־ישראל וויא לאנד, די נויטוועניגקייט פון איהר וויעדער באלעבונג און אויפבוי האט גע־מוזט פיהרען צו דעמזעלביגען רעזולטאט.

שוין אין די לעצטע יאהרען פון דעם נייגצעהנטען יאהר־הונדערט און אין דעם אנהויב פון אונזערען, האט זיך קלאר ארויסגעוויזען די טענדענץ פון דער אייראפעאישער קולטור און אינדוסטריע אריינצוציהען אין איהר ממשלה דעם אפגעשטא־נענעם אזיאטישען מזרח.

די אייראפעאיש־אמעריקאנישע אינ־דוסטרי און קולטור איז דער אלגעמיין מענשליכער פראגרעס. ממילא איז יענע טענדענץ היסטאריש ניט קיין אנדער זאך, ווי די טענדענץ פון דעם אלגע־מיין מענשליכען פראגרעס צו פארשפרייטען זיין הערשאפט אי־בער יענע צוריקגעבליבענע לענדער. און אזוי ווי קיין פראגרע־סיווע ערשיינונג קאן איצטער ניט ארויסטרעטען אין לעבען, סיידען אין יענער פארם, וואס באהערשט דאס לעבען, האט אויך יענע טענדענץ ניט נעקאנט אננעמען קיין אנדער געשטאלט, ווי נאר די פארם פון דעם איצט הערשענדען קאפיטאליסטי־שען רעזשים.

די טענדענץ צו אינדוסטריאליזירען און צו ציוויליזירען דעם אפגעשטאנענעם אזיאטישען מזרח, קעמפט דורך זיין וועג אין לעבען אין דער פארם פון דעם קאפיטאליסטישען אימפעריאליזם, אין דעם קאפיטאליסטישען קאמף צו־ליעב באהערשען און אויסנוצען די נאטירליכע רייכטימער פון יענע לענדער און צוליעב באשאפען מערק פאר דער אייראפע־אישער אינדוסטריע.

קריעג. מיר זיינען מסוגל געווארען דערפאר, וויל אין אונז זיינען אנגעוואקסען געווארען די כוחות, וואס זיינען נויטיג פאר דער פארווירקליכונג פון דעם אידעאל (קאפיטאל, וויסענשאפט, ארבייט) און וויל דער ווילע צו איהם וואקסט פון טאג צו טאג, אלץ מעהר און מעהר אן אין אלע שיכטען פון אונזער פאלק: דער בורזשואזיע, דער אינטעליגענץ, דעם ארבייטער־קלאס.

אבער אויך די מאדערנע אינטערנאציאנאלע פאליטיק איז אין דעם איצטיגען קריעג מסוגל געווארען ערנסט צו פארהאנדלען דעם ציוניסטישען פראבלעם.

אויך זי האט געוומען באגרייפען, אז דער אל־וועלטליכער אנטיסעמיטיזם איז ניט קיין פראגע פון געוויסענס־פרייהייט און בירגערליכע־גלייכבארעכטיגונג; אז די אידישע פראגע איז א נאציאנאלע פראגע און אז דער ריכטיגער ענטפער אויף איהר ליגט אויף דער זעלבער ליניע, וואס פיהרט צו דער פאר־ענטפערונג פון אלע נאציאנאלע פראגען.

דער דעמאקראטישער געדאנק פון אונזער צייט האט דעם ענטפער אויף דעם נאציאנאלען פראבלעם געפונען אין דעם פרינ־ציפ פון זעלבסט־באשטימונגס־רעכט. יעדעם פאלק, אפילו דאס קלענסטע, דארף באקומען די מעגליכקייט צו באשטימען זיין אייגענעם היסטארישען גורל, ווערען דער באלאבאס אויף זיין אייגענעם לעבען, אויף וויפיעל דאס שטערט ניט דאס זעלבסט־באשטימונגס־רעכט פון אן אנדער פאלק.

אין דער איצטיגער צייט קאן אבער א פאלק נאר יעמאלט אליין באשטימען זיין אייגענעם גורל, ווען ער האט אן אייגען לאנד. ממילא האט דאס פאליטישע דענקען אומעטום געמוזט פיהרען צו דעם קלארען באוואוסטזיין, אז די אידישע נאציאנאלע פראגע קאן רא די קא ל פארענטפערט ווערען נאר אין דעם זין פון אן אייגענער אידישער טע ר י ט א ר י ע. טראכט מען אבער ווענען א לאנד פאר'ן אידישען פאלק, אזוי מוז מען קודם

זאל שטעהן אין שטענדיגען קאָנטאַקט מיט דעם אייראָפּעאישׂ־אמעריקאנישען קולטור־קרייז, און וואָס זאל קאָנען פּאַרשפּרייטען די אייראָפּעאישע ציוויליזאַציע אין דעם ווייטען מזרח, אזוי מוז מען זיך ווידער אמאל דערמאָנען אן דאס אידישע פאלק, וואָס האָט שוין דאָרטען אמאל געוואוינט און אמאל עס אויפגעהויבען צו א הויכער קולטור.

איך שטעל מיך דאָ ניט אפּ אויף די ספּעציעלע פּאָליטישע מאָטיוון, וואָס ענגלאַנד און די אַליאירטע קאָנען האָבען, בעת זיי נעמען ארויף אויף זייער פּראָגראַם דעם אויפבוי פון א אידישער לאַנד אין ארץ־ישׂראל. דער אנאַליז פון יענע מאָטיוון וואָלט מיך אַוועקגעפירט צו ווייט, און, אגב, איז קיינעם ניט שווער אַליין צו פּארשאפען זיך א באגריף וועגען זיי, אויב ער איז נאָר אביסעלע באַהאַוועט אין דער מאָדערנער פּאָליטיק.

אין קורצען קאָן דאָ נאָר אָנגעדייט ווערען, אז עס ליגט באשיינפּערלעך אין ענגלאַנד'ס אינטערעסען צו האָבען ביים דרום־מזרח ברעג פון ים הגדול א פריינדליכע באַזעצטע מדינה, וואָס איהר זאל מען קאָנען אָנטרויען דעם אַרייננאַנג אין דעם סוּעץ־קאַנאַל, דעם וועג, וואָס פיהרט קיין אינדיע.

שוין די מאָטיוון און די טענדענץ פון דער אלגעמיינער וועלט־פּאָליטיק זיינען געווג פּאַר אונז צו דערקלעהרען, פּאַר וואָס די געניאַלע געדאַנקען פון א נאַפּאָליאָן און א ביקאַנספיעלד האָבען ערשט איצטער, אין דער צייט פון דעם וועלט־קריעג, געקאָנט ווערען א היסטארישע מעגליכקיט.

אָבער זיי זיינען געוואָרען: דער ציוניזם האָט שוין איצטער פּאַר זיך ניט נאָר א שיין פון מענליכקייט. פּאַר איהם געהט אויף די זון פון ווירקליכקייט, וויל ער איז געוואָרען א קאָנ־קרעטער פּראָבלעם פון דער אינטערנאַציאָנאַלער פּאָליטיק, און איך זעה אבסאָלוט ניט איין קיין איין קראַפט אין דער איצטיגער פּאָליטישער וועלט, וואָס זאל קאָנען אָפּשטעלען אָט דעם זון־אויפגאַנג.

אין די פּריוואַטע דיסקוסיעם האָט מען מיר אָפּטמאל אויפ־

אין דער ערשטער ליניע קומען דאָ אין באטראכט יענע אפּ־
געשטאנענע אזיאטישע לענדער, וואָס ליגען נאָהענט צו אייראָפּא,
וואָס זיינען געאָגראָפּיש פּארבונדען מיט אייראָפּא דורך דעם
מיטעל־לענדישען ים: קליין־אזיע, סיריע, פּאלעסטינא און דער־
נאָך וויטער: פּערסיע, אראביע, אינדיע. פּאלעסטינא איז
דאָס לעצטע פון יענע לענדער, וואָס ליגען ביים מיטעל־לענדישען
ים. זי איז, ווי הייניריך היינע האָט זיך אויסגעדריקט, א שטיק
אייראָפּא, וואָס האָט זיך פּארוואָנדלט אין אזיע. זי איז דער
נאטירליכער מיטעל־גליד צווישען אייראָפּא און
אזיע. די אינדוסטריאליזירונג און אייראָפּעאיזירונג פון יענעם
לאנד איז דעריבער דער נאטירליכסטער שריט פּאר דער אויבען־
דערמאָנטער טענדענץ.

א חוץ וואָס ארץ־ישראל ווערט דורך דעם אריינגעצויגען
אין דער ממשלה פון דעם אייראָפּעאישען, ד. ה., דעם אלגעמיין
מענשליכען פּראָגרעס, ווערט דאָרטען באשאפען און באפעסטיגט
א פּאסטען פּאר איהם, פון וואָנען ער זאָל קאָנען פּארשפּרייטען
זיין מאכט און אינפלוס אויך אויף די איבעריגע לענדער.

די אומגעהויערע היסטאָרישע וויכטיגקייט און באדייטונג
פון ארץ־ישראל פּאר דער ציוויליזירונג פון דעם מזרח באשטעהט
אין דעם, וואָס בעת אלע אנדערע אזיאטישע לענדער ביים מיטעל־
לענדישען ים זיינען שוין מעהר אדער וועניגער באזעצט, און
זייער אינדוסטריאליזירונג מוז דורכגעפיהרט ווערען אין א קאמף
מיט די אלטע אזיאטישע לעבענס־פּאָרמען, וואָס זיינען דאָרטען
אייננגעווואָרצעלט, איז ארץ־ישראל א ו י ס ט לאנד. עס
דארף ערשט אויפּגעבויט ווערען פון דער נייי. עס דארף ערשט
ב א ז ע צ ט ווערען, און עס קאָן לכתחילה באזעצט ווערען מיט
אן א י ר א פּ ע א י ש ע ן פּאלק, אדער מיט א פּאלק, וואָס
האָט שוין אייננעזאפּט אין זיך די יסודות פון דער אייראָפּעאישער
קולטור און שטעהט אין א שטענדיגען קאָנטאקט מיט איהר.

דענקט מען אבער וועגען אן אייראָפּעאישען פּאלק, וואָס
זאָל וועלען און קאָנען באזעצען דאָס לאנד און אריינציהען עס
אין דער ממשלה פון דער אייראָפּעאישער ציוויליזאציע, וואָס

פאר דער נאציאָנאַלער היים פון דעם אידישען פאָלק, אָדער עם וועט געבויט ווערען פֿרי וואט־ער כטליך אויף די יסודות פון פרייע עמיגראציע און קאָלאָניזאציע.

אָבער דערפון איז נאָר געדרונגען איין זאַך: אז ס׳ליגט אין די נאציאָנאַלע אינטערעסען פון דער אידישער אר־בייטערשאפט צו נעהן האַנד אין האַנד מיט די אַליאירטע און צו קעמפען — אין איינעם מיט אַלע ארבייטער פון די אַליאירטע לענדער — אנטגעגען א זיעג פון דייטשלאַנד, כדי דערמיט צו באשאפען בעסערע בעדינגונגען פאר דער פאר־ווירקליכונג פון דעם ציוניזם, אָבער נישט כדי ערשט צו פארזי־כערען זיין מעגליכקייט.

ווער עס זאָל ניט זיעגען אין דעם קריעג, איז די לאַנג אזא, אז עס איז אבסאָלוט ניטאָ קיין איין ברעקעל גרונד צו צוויייפלען אין דער מעגליכקייט פון דעם ציוניזם.

אדרבה, פאר די וואָס גלויבען, אז דער מענשליכער שכל קאָן „אויף געווים" אויסרעכענען, „וואוהין עס טראָגט דער גע־שיכטליכער שטראָם און וואוהין ער מוז דערטראָגען", וואָלט גע־ווען נענוג טעמים דאָגמאַטיש צו דערקלעהרען, אז דער געשיכט־ליכער שטראָם טראָגט איצטער צום ציוניזם מיט אן אומאויפהאל־טענדער האסט און אז ער מוז „על פי אייזערנער נויטוועניג־קייט" ברענגען צו זיין פארווירקליכונג.

איך געהער ניט צו די דאָגמאַטיקער אין דער געשיכטס־פילאָסאָפיע. איך גלויב ניט אין די „על פי אייזערנע נויט־ווענדיגקייטען", איך רעכען, אז דער געשיכטליכער שטראָם לאָזט זיך ניט „נעמען אויף זיכער": אזא טבע האָט ער שוין.

איך גלויב נאָר אין מעגליכקייטען און אין דעם מענש־ליכען ווילען פון דעם מענשען, און איך זאָג:

אין קיין צייט פון אונזער לאַנגער גלות־געשיכטע איז די פארווירקליכונג פון דעם ארץ־ישראל געדאנק ניט געווען אזוי מעגליך, ווי גראָד איצטער. און קיין מאָל האָט די צייט ניט אזוי שטארק געפאָדערט פון אונז, מיר זאָלען אָנשטרענגען

געוויעזען, אז דער גאנצער ענין פון ארץ־ישראל פאר אידען הענגט אפּ פון דעם אויסגאנג פון דעם קריעג. טריאומפירען די אליאירטע, זיינען יעמאלט געווויס דאָ גרויסע שאנסען פאר דער פאר־ווירקליכונג פון דעם ציוניסטישען אידעאל.

ווי איז אבער, אז ס'וועלען זיעגען די דייטשען? פליהט יעמאלט ניט פאנאנדער דער גאנצער חשבון ווי א חלום, ווי א רויך?

ניין, ער פליהט ניט פאנאדער. פון דעם קריעגס־אויסגאנג הענגט אפּ ניט די מעגליכקייט פון דעם ארץ־ישראל געדאנק, נאר די ארט פון זיין פארווירקליכונג.

אפילו ווען די בייזע שעה זאל חלילה קומען, און דאָס אונ־מעגליכע זאל געשען, אז דייטשלאנד זאל זיעגען און דיקטירען די באדינגונגען פון פריעדען, וועט דאָס ניט שטארק ענדערען די מאטיוון, וואָס האבען דעם ציוניזם געמאכט פאר א קאנ־קרעטען פראבלעם פון דער אינטערנאציאנאלער פאליטיק.

א חלוק איז נאר דאָ א גרויסער אין דעם פונקט פון דעם זעלבסט־באשטימונגס־רעכט פאר אונטערדריקטע פעלקער, וועל־כען די מאנארכיש־אריסטאקראטישע רעגיערונגען פון די צענט־ראל־מעכטע קאנען ניט נעמען אזוי ערנסט, ווי די רעפובליקאנישע און די דעמאקראטישע רעגיערונגען פון די אליאירטע.

אבער דער חלוק קאן ניט קלענער מאכען די שאנסען אויף דער פארווירקליכונג פון דעם ציוניזם. ער קאן נאר פיהרען דערצו, אז דער ציוניזם זאל זיך רעאליזירען ניט לויט דעם פריע־ציפ פון זעלבסטשטענדיגקייט פאר'ן אידישען פאלק, אפשר אויך ניט אויף די יסודות פון א טשארטער, נאר אויף דעם קאנסיוואטיוועלען וועג פון פרייע עמיגראציע און באגינסטיגסטע קאלאניזאציע.

דאָס איז געווויס זעהר א גרויסער חילוק, און עס קאן ניט זיין אלץ איינס פאר דער אידישער ארבייטערשאפט, צו ארץ־ישראל וועט געבויט ווערען אויף דעם יסוד פון א טשארטער און וועט לכתחילה שמאטס־רעכטליך דערקלעהרט ווערען

אין דער אמת'ן וועלט דער קאפיטאליזם „דאס בעזע" : נעלד און מאכט, מאכט און נעלד. אבער למרות צו זיין אייגענעם וועלטן וואקסט דערפון ארויס אויך „דאס גוטע" : דאס אויפ־וואכען פון די מענשליכע באשאפונגס־כחות, די ענטשטעהונג און ענטוויקלונג פון אן ארבייטער־קלאס, וואס הויבט אויף דעם רע־וואלוציאנערען קאמף אנטגעגען דעם קאפיטאליזם. נאר — צי דער קאפיטאליזם וועלט דאס אדער ניט : אומעטום וואו ע ר דרינגט אריין, נעהט הינטער איהם דער מאן מיט דעם גראב־אייזען אויף די אקסלען.

אהן יענעם מאן, וואס דארף איהם „גראבען די אוצרות פון דער שאכט", קאן דער קאפיטאליזם ניט מאכען קיין אייז שריט.

אבער — גראבענדיג די אוצרות פאר דעם קאפיטאליסטישען קלאס, גראבט יענער מאן ניט נאר א קבר פאר דעם גאנצען קא־פיטאליסטישען סיסטעם, נאך אויך דעם פונדאמענט פאר א נייען געזעלשאפטליכען בנין, וואו ער, דער מאן מיט דעם גראב־אייזען אויף די אקסלען, וועט זיין דער איינציגער באלאבאס : דעם בנין פון דעם סאציאליזם.

וען דער אידישער קאפיטאל וועט אין ארץ־ישראל באשאפען א פאסטען פאר דער מאדערנער אירפאפאישער אינדוסטריע און קולטור ; א פעסטונג, פון וועלכער זי וועט פארשפרייטען איהר ממשלה אין דעם ווייטען מזרח, וועט די אידישע ארבייט, וואס וועט געהן מיט איהם אהין, באשאפען א פאסטען פאר דער מא־דערנער ארבייטער־באוועגונג און דעם רעוואלוציאנערען סאציא־ליזם — א צענטער, פון וועלכער דער סאציאליסטישער גראנק וועט אויפוועקט צו א היסטארישען לעבען און שאפען די מיליאנען פארשקלאפטע און פארשלאפענע ארבייטער־מאסען פון דעם ווייט־טען אריענט.

עס איז ניט קיין אוטאפיע, נאר א זהר גוט באגרינדעטע מענליכקייט, אז דער אידישער פראלעטאריאט וועט אין ארץ־ישראל שפיעלען די ראלע פון א בינדענדען מיטעל־גליעד צווישען

אונזער מענשלעכען ווילען — אונזער ווילען צו לעבען א חשוב'ען לעבען, ווי אלע פריע פעלקער פון דער וועלט — כדי די מענלעכקייט זאל פארווירקליכט ווערען.

צום שלום נאך איין קלייניע באמערקונג וועגען נאך איין קלייניער „מענלעכקייט" און איך וועל פארלויפיג ענדיגען מיינע „טענות".

איך וויים גאנץ גוט, אז וועז דער אייראפעאישער קאפיטאליזם רעדט וועגען דער נויטוועניקייט צו ציוויליזירען אונ קולטיווירען דעם ווייטען מזרח, מיינט ער ניט די הגדה נאר די קנייד'לעך. ער שטרעבט ניט צו קולטור, נאר צו פראפיט; ניט צו ציוויליזאציע, נאר צו עקספלואטאציע.

אבער דער וואס איז דורכגענאנגען די מארקסיסטישע שול אין דעם מאדערנעם סצאיאליזם, וויים אויך גאנץ גוט, אז הינטער דעם ענאאיסטישען אינטערעס פון די קאפיטאליסטען, ווי הינטער דעם גאנצען קלאסען־קאמף, שטעהט א העכערע מאכט, איידער דער ענאאיסטישער קלאסען־אינטערעס: די מאכט פון דעם מענשליכען פראגרעס, די ענטוויקלונג פון זיינע שאפענדע כוחות. ווי אומגעלומפערט די קאפיטאליסטישע וועלט־ארדנונג זאל ניט זיין, וועט אפילו דער שארפסטער געגנער פון קאפיטאליזם מוזען צוגעבען, אז דער קאפיטאליזם איז א רעוואלוציאנערע קראפט, וואס צושטערט אלע פארהלטעטע לעבענס־פארמען און מאכט אויפברויזען אלע איינגעשלאפענע שאפונגס־כוחות פון א פאלק.

מיט רעכט וועגדעט אויף איהם מארקס אן מעפיסטאפעלס כאראקטעריסטיק אין געטהע'ס פויסט: דער קאפיטאליזם, זאגט ער, איז „יענע קראפט, די שטעטס דאס בעזע וויל און שטעטס דאס גוטע שאפט".

געווים לייגט דער קאפיטאליזם, וועז ער זאגט, אז ווילען ווי ער „דאס גוטע": די ציוויליזאציע, די אייראפעאישע קולטור, דעם אלגעמיין־מענשליכען פראגרעס און די ענטוויקלונג פון די מענשליכע באשאפונגס־כוחות.

דעם אייראפעאישען פראלעטאריאט און די ארבייטער־שיכטען פון דרום אזיע.

עס איז ניט קיין אוטאפיע, אז די אידישע ארבייטערשאפט זאל פאר יענע לענדער שפיעלען די זעלבע ראלע, וועלכע דער פראנצויזישער פראלעטאריאט האט געשפיעלט אין איראפא ביז צו די אכציגער יאהרען און וועלכע דער דייטשער פראלעטאריאט האט געשפיעלט ביז צו דעם איצטיגען קריעג: די ראלע פון א גייסטיגען פיהרער, וועג־ווייזער אין דעם קאמף פאר דער באפרייאונג פון דער מענשהייט.

פאלגענדע ביכער און בראשורען איז צו באקומען אין פועלי ציון פערלאג

ארץ ישראל פון ד. בן גוריון און י. בן צבי — — $2.00

„יזכור" (צווייטע אויפלאגע) — — — — — — $1.50

די פארערונג פון דער אידישער ארבייטערשאפט
(מעמאראנדום צום אינטערנאציאנאל) — — 25 סענט

פועלי־ציון (ענגליש) פון פראפ. חיים פיינמאן — — 15 סענט

פאלעסטינא ארבייטער פאנד פון בן צבי — — — 03 סענט

„סאציאליזם" פון חיים קאנטאראוויץ — — — — 8 סענט

ארץ ישראל אלס לאנד פאר אידישער קאלאניזאציע
פון י. בן צבי — — — — — — — — — 12 סענט

דער נאציאנאל פאנד און די פועלי־ציון פון יצחק זאר 07 סענט

פאלעסטינא ארבייטער פאנד (ענגליש) פון יצחק זאר 10 סענט

די אידישע רעליגיאן אין דער נאציאנאל־ראדיקאלער
ערציהונג פון ח. ליבערמאן — — — — — 10 סענט

איד און מענש פון דר. חיים זשיטלאווסקי — — 20 סענט

פאראיינען באקומען ראבאט.